

ÁRSSKÝRSLA 2022

Ársskýrsla 2022

Efnisyfirlit

ÁVARP STJÓRNARFORMANNS	4
STJÓRN OG STARFSFÓLK	5
IÐGJÖLD	6
LÍFEYRIR	9
REKSTUR SJÓÐSINS	10
LÁN TIL SJÓDFÉLAGA	11
ÁHÆTTUSTEFNA OG ÁHÆTTUSTÝRING	11
ÁBYRGAR FJÁRFESTINGAR	19
ÞRÓUN FJÁRMÁLAMARKAÐA	21
VERÐBRÉFAEIGN	25
ÁVÖXTUN	26
TRYGGINGAFRÆÐILEG STAÐA	27
FJÁRFESTINGARSTEFNA VEGNA ÁRSINS 2023	28
STJÓRNARHÁTTAYFIRLÝSING FESTU LÍFEYRISSJÓÐS 2022	32
HLUTHAFASTEFNA FESTU LÍFEYRISSJÓÐS	38
SAMSKIPTA- OG SIÐAREGLUR FYRIR STJÓRN OG STARFSFÓLK FESTU LÍFEYRISSJÓÐS	40
STEFNA FESTU LÍFEYRISSJÓÐS UM SJÁLFBÆRNI OG ÁBYRGAR FJÁRFESTINGAR	42
ÁRSREIKNINGUR 2022	48

Ávarp Stjórnarformanns

Starfsemi sjóðsins á árinu 2022 einkenndist af mótun og kynningu mótvægisáðgerða vegna breyttra forsendna reiknigrunnis um lífslíkur, sem staðfestar voru af fjármála- og efnahagsráðuneytinu í lok árs 2021. Tillögur stjórnar voru kynntar fulltrúum í fulltrúaráði sjóðsins og samþykktar á aukaársfundi sjóðsins í september 2022. Ytra starfsumhverfi sjóðsins einkenndist af miklum sveiflum á eignamörkuðum sem meðal annars mátti rekja til stríðsins í Úkraínu og hækkunar á hrávöruverði sem leiddi til mikillar verðbólgu á heimsvísu.

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar á árinu 2022 var neikvæð um 1,4%, en að teknu tilliti til 9,3% verðbólgu var hrein raunávöxtun neikvæð um 9,8%. Bæði hlutabréf og skuldabréf skiluðu neikvæðri raunávöxtun á árinu. Mikilvægt er að hafa í huga að lífeyrissjóðurinn er langtímafjárfestir og getur þolað skammtímasveiflur. Í þessu sambandi er vert að geta þess að meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu tíu ára er 4,8%.

Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris var í lok árs 2022 tæplega 252 milljarðar króna og jukust eignir sjóðsins um 4,5 milljarða króna eða um 1,8% m.v. lok árs 2021.

Iðgjöld síðasta árs námu tæplega 14,2 milljörðum króna og hækkuðu um 19,4% frá fyrra ári. Til sjóðsins greiddu samtals 19.234 sjóðfélagar hjá 2.889 launagreiðendum.

Á árinu 2022 fengu 11.738 lífeyrisþegar greiddan lífeyri hjá sjóðnum og fjölgaði þeim um 590 frá fyrra ári eða um 5,3%.

Lífeyrisgreiðslur ársins 2022 námu rúmlega 6 milljörðum króna og hækkuðu um 14,3% frá fyrra ári. Skýrist það aðallega af hækkingu greiðslum til ellilífeyrisþega, en einnig vegna þess að lífeyrisgreiðslur eru verðtrygðar. Lífeyrir sem hlutfall af iðgjöldum var 42,8% á árinu 2022.

Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sjóðsins sem hlutfall af eignum hækkar lítillega á árinu. Fór hlutfallið úr 0,16% árið 2021 í 0,17% árið 2022. Skýrist það aðallega af kostnaði við mótvægisáðgerðir vegna nýrra lífslíka. Þetta hlutfall rekstrarkostnaðar eru þó í lægri kantinum meðal lífeyrissjóða.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins versnar á milli ára. Staðan er neikvæð um 4,6% í lok árs 2022, en var neikvæð um 2,6% í lok árs 2021. Tryggingafræðileg úttekt miðast við nýjar lífslíkutöflur sem samþykktar voru af Fjármála- og efnahagsráðuneytinu í desember 2021. Meginástæða versnandi stöðu er slök ávöxtun eignasafns auk þess sem skuldbindingar sjóðsins eru verðtrygðar. Þær hækka meira í mikilli verðbólgu.

Áherslur stjórnar á starfsárinu lutu að stefnumótun og uppfærslu megin stefnuskjala sjóðsins. Þá var lögð áhersla á umræður um og mótun tillagna til að bregðast við nýjum forsendum um auknar lífslíkur og kynningar á þeim gagnvart fulltrúum sjóðfélaga sjóðsins.

Stjórn var sem fyrr samhent í sínum störfum. Formlegir fundir stjórnar á starfsárinu voru 15 en auk þess hafa stjórnarmenn og framkvæmdastjóri samband á milli formlegra funda þegar tilefni er til. Tveir fulltrúaráðsfundir voru haldnir á starfsárinu, að hausti og að vori í samræmi við samþykktir sjóðsins. Auk ársfundar að vori, var jafnframt boðað til aukaársfundar að hausti.

Formlegir fundir endurskoðunarnefndar á starfsárinu voru 7. Hlutverk og tilgangur nefndarinnar er m.a. að leitast við að tryggja áreiðanleika ársreikninga og annarra fjármálaupplýsinga ásamt því að kanna óhæði endurskoðenda sjóðsins.

Fyrir hönd stjórnar sjóðsins þakka ég starfsmönnum hans, fulltrúaráði og sjóðfélögum fyrir ánægjulegt samstarf og samskipti á liðnu starfsári.

Anna Á. Halldórsdóttir
stjórnarformaður

Stjórn og starfsfólk

Stjórn sjóðsins er skipuð sex einstaklingum. Þrír eru kosnir af fulltrúum sjóðfélaga á ársfundi og þrír af stjórn Samtaka atvinnulífsins (SA). Varamenn eru kosnir á sama hátt. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins samkvæmt ákvæðum samþykktá hans. Stjórnin fjallar m.a. um breytingar á samþykktum sjóðsins, mótar fjárfestingarstefnu, setur útlánareglur o.fl. Stjórnarmenn Festu lífeyrissjóðs starfsárið 2022–2023 voru:

Nafn:	Starfssvið:	Nafn:	Starfssvið:
Anna Ágústa Halldórsdóttir	Formaður	Einar Steinþórsson	Varamaður
Sigurður Ólafsson	Varaformaður	Silja Eyrún Steingrímsdóttir	Varamaður
Eyrún Jana Sigurðardóttir	Meðstjórmandi		
Kristín Magnúsdóttir	Meðstjórmandi		
Þór Hreinsson	Meðstjórmandi		
Örvar Ólafsson	Meðstjórmandi		

Sjóðurinn er með skrifstofur á þremur stöðum. Aðalskrifstofa sjóðsins er í Reykjanesbæ þar sem vinna ellefu starfsmenn, en auk þess eru tveir starfandi á Akranesi og tveir á Selfossi. Hjá sjóðnum starfa því alls 15 starfsmenn í 13,6 stöðugildum. Starfsmenn Festu lífeyrissjóðs eru:

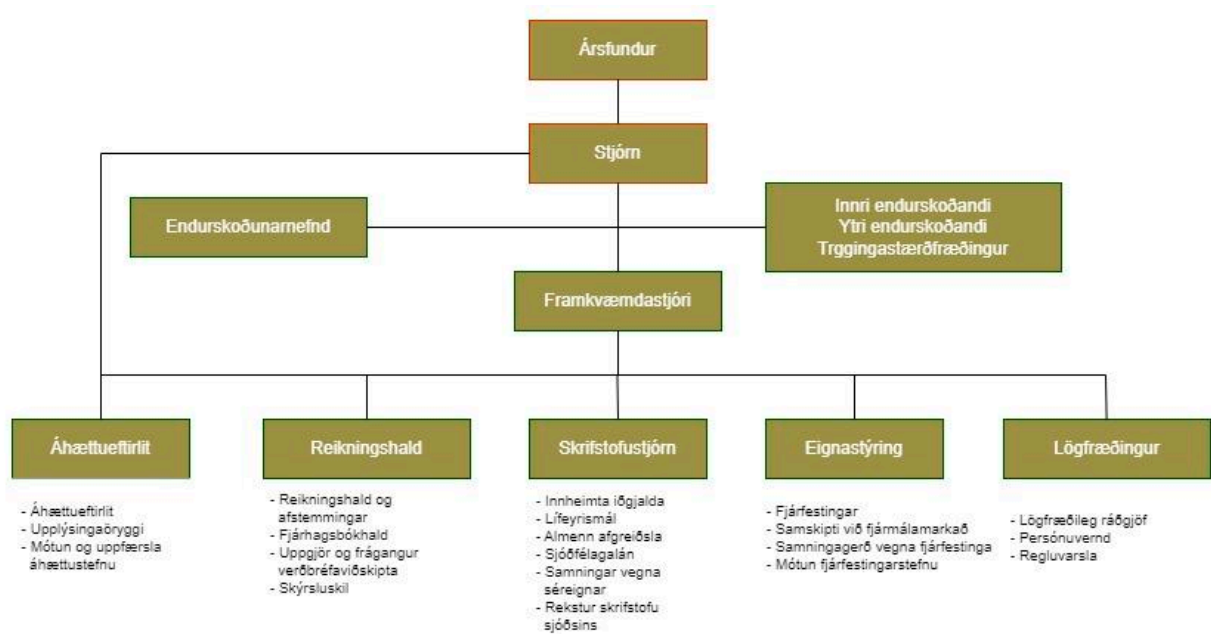
Reykjanesbær	Starfssvið
Gylfi Jónasson	Framkvæmdastjóri
Baldur Snorrason	Forstöðumaður eignastýringar
Einar Örn Einarsson	Eignastýring
Guðleif Bergsdóttir	Alm. afgreiðsla / iðgjöld
Gauti Jónasson	Lögfræðingur
Jóhann Líndal Jóhannsson	Forstöðumaður reikningshalds
Sigfús R. Eysteinnsson	Skrifstofustjóri
Sigurlín Högnadóttir	Lífeyrismál / bókhald
Stella Rún Kristjánsdóttir	Lánamál / lífeyrismál/bókhald
Þórarinn G. Reynisson	Deildarstjóri innheimtu
Þráinn Guðbjörnsson	Forstöðumaður áhættuefirlits
Selfoss	
Fjóra Dögg Þorvaldsdóttir	Alm. afgreiðsla / iðgjöld
Sigurlín Guðný Ingvarsdóttir	Lífeyrismál / bókhald
Akranes	
Guðrún Lára Ottesen	Alm. afgreiðsla / iðgjöld
Ingibjörg Björnsdóttir	Lífeyrismál / bókhald

Endurskoðunarnefnd, sem er undirnefnd stjórnar sjóðsins, er skipuð einum utanaðkomandi aðila sem er sérfræðingur á sviði reikningshalds og tveimur stjórnarmönnum. Eftirfarandi aðilar eru í nefndinni starfsárið 2022-2023:

Nafn:	Starfssvið:
Kristinn Bjarnason	Formaður
Eyrún Jana Sigurðardóttir	Nefndarmaður
Örvar Ólafsson	Nefndarmaður
Kristín Magnúsdóttir	Varamaður

Ytri endurskoðandi sjóðsins er PricewaterhouseCoopers ehf. Innri endurskoðandi er Ernst & Young ehf. og Benedikt Jóhannesson hjá Talmakönnun hf. er tryggingastærðfræðingur sjóðsins.

Skipurit

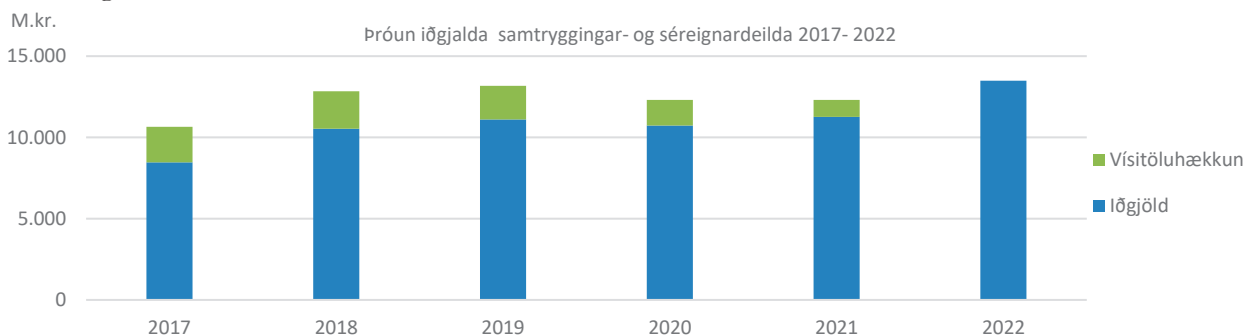
Festa er jafnframt aðili að samstarfssamningi um Greiðslustofu lífeyrissjóða sem sér um útreikning og greiðslu lífeyris fyrir sjóðinn.

Iðgjöld

Samkvæmt lögum er öllum launamönnum rétt og skylt að tryggja sér lífeyrisréttindi með aðild að lífeyrissjóði frá og með 16 ára til 70 ára aldurs. Lágmarksiðgjald skal vera a.m.k. 15,5% af iðgjaldsstofni. Greiða launamenn 4% iðgjald af heildarlaunum sínum til samtryggingardeildar lífeyrissjóðs, en launagreiðendur greiða 11,5% mótframlag, samtals 15,5% launa.

Frá og með 1. júlí 2017 hefur sjóðfélögum gefist tækifæri til að ráðstafa allt að 3,5% af lágmarksiðgjaldi í tilgreinda séreign sem svo er nefnd. Það er önnur tegund séreignarsparnaðar en áður hafði boðist. Hún er að mörgu leyti svipuð viðbótarlífeyrissparnaði, en útgreiðslureglur eru strangari.

Þegar sjóðfélagi nær 70 ára aldri hættir hann að greiða iðgjald til lífeyrissjóðs. Á meðfylgjandi mynd má sjá þróun iðgjalda samtryggingardeildar sl. 6 ár, annars vegar á verðlagi hvers árs og hins vegar á verðlagi í árslok 2022.

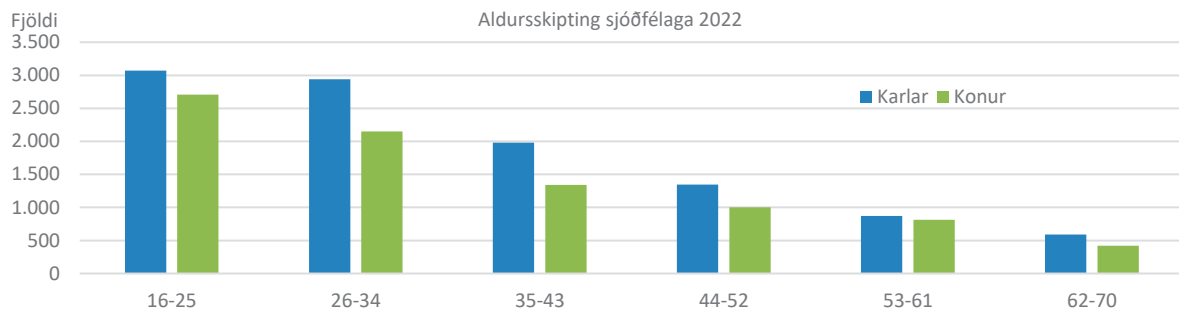

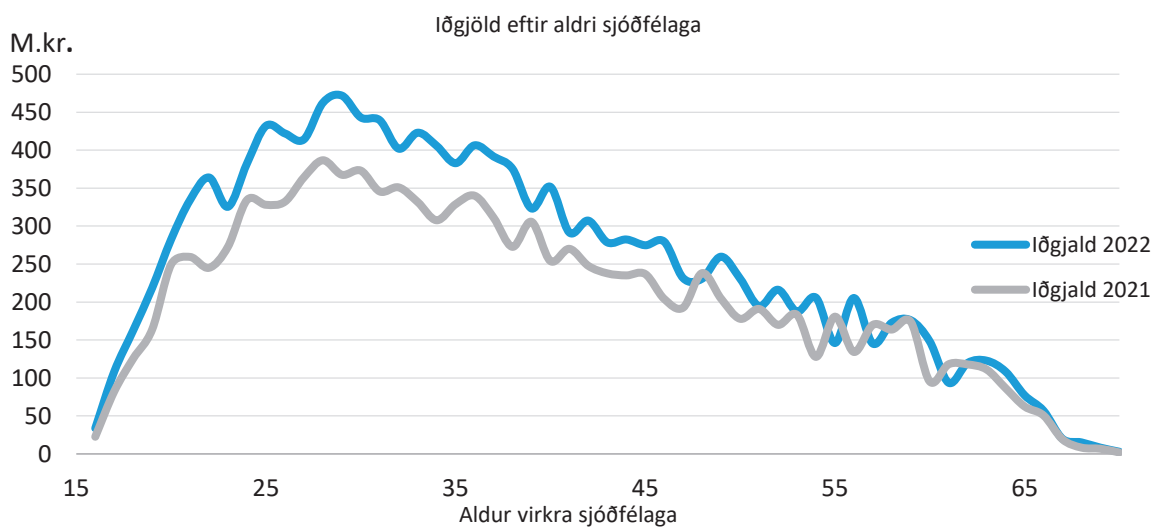
Á árinu 2022 námu iðgjaldagreiðslur til samtryggingardeildar um 13.301 milljón króna samanborið við um 11.097 milljón króna árið á undan (óverðleiðrétt). Um er að ræða 19,7% hækkun milli ára.

Aldursskipting sjóðfélaga

Meðalaldur sjóðfélaga Festu lífeyrissjóðs er fremur lágur, sé litið til aldursskiptingar. Hlutfall sjóðfélaga yngri en 25 ára með lífeyrisréttindi er 30,1% og 56,5% sjóðfélaga með réttindi eru yngri en 34 ára.

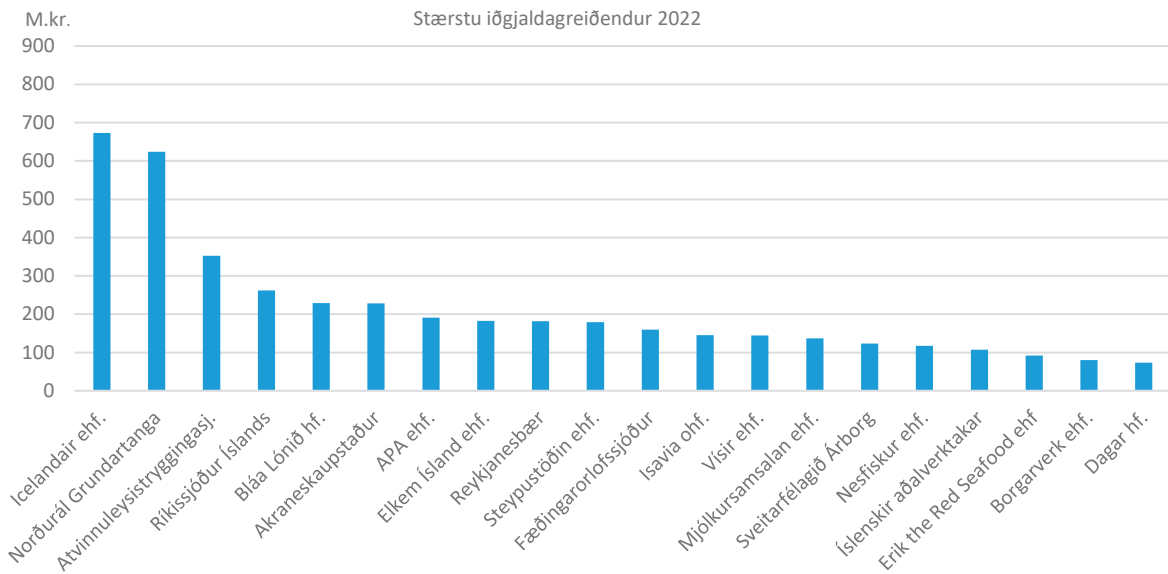
Meðalaldur sjóðfélaga miðað við iðgjaldagreiðslur þeirra er 37,3 ár. Myndin hér að neðan sýnir dreifingu iðgjalda eftir aldri. Iðgjöld yngri sjóðfélaga aukast nokkuð á milli ára.

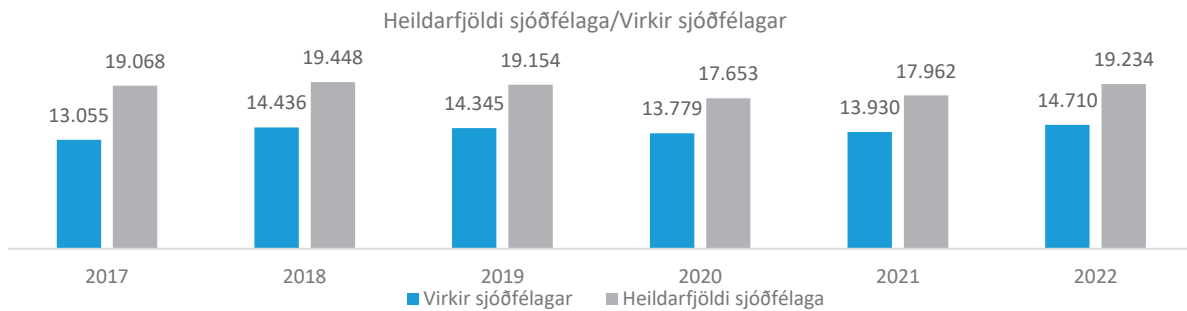
Stærstu iðgjaldagreiðendur

Á árinu 2022 greiddu 2.889 launagreiðendur iðgjöld til sjóðsins. Fimmtán stærstu launagreiðendur stóðu fyrir 27,2% af iðgjöldum. Ícelandair er stærsti launagreiðandinn með 4,8% allra iðgjalda og Norðurál Grundartangi kemur næst með 4,5% allra iðgjalda. Sjóðurinn nýtur þess að vera landfræðilega vel dreifður, en einnig er mikil dreifing á atvinnugreinar. Samdráttur í einni atvinnugrein hefur því ekki jafn mikil áhrif á iðgjaldagreiðslur og hjá sjóðum sem þjónusta afmarkaðri starfssvið.

Á meðfylgjandi mynd má sjá þá 20 launagreiðendur sem greiddu hæst iðgjöld vegna starfsmanna sinna á árinu 2022.

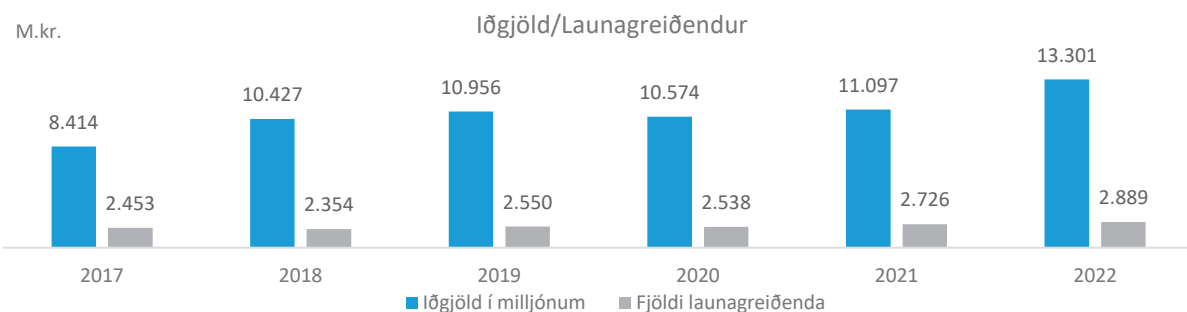

Á árinu 2022 greiddu alls 19.234 sjóðfélagar iðgjald til sjóðsins, eða 1.272 fleiri en árið áður. Þar af voru 14.710 virkir sjóðfélagar en það eru þeir sem að jafnaði greiða iðgjöld með reglubundnum hætti í hverjum mánuði.

Eins og sjá má á mynd fækkar greiðandi sjóðfélögum umtalsvert á árinu 2020 samanborið við árin á undan, en fjölgar lítillega á árinu 2021 og umtalsvert á árinu 2022. Endurspeglar þetta atvinnuástandið á starfssvæði sjóðsins. Bati hefur átt sér stað í efnahagslífinu og störfum fjölgað þvert á atvinnugreinar frá vormánuðum 2021 og út árið 2022.

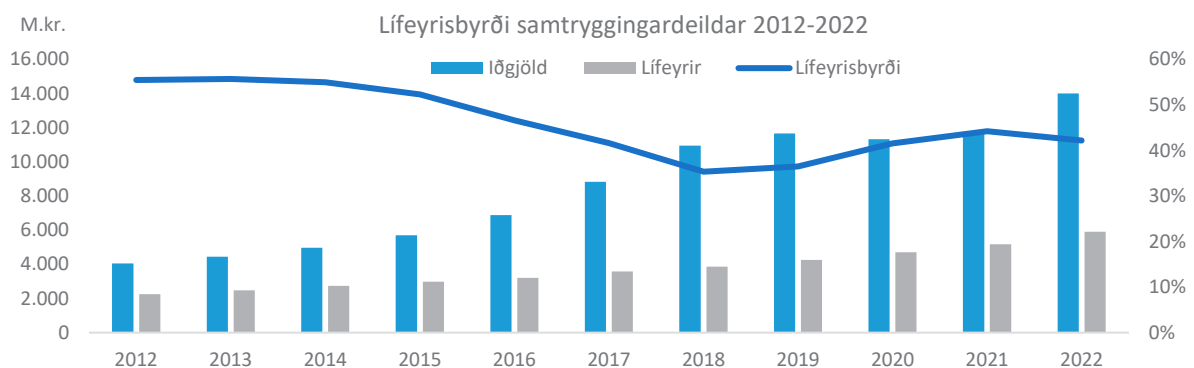
Heildariðgjöld samtryggingardeildar námu 13.301 milljónum króna á árinu 2022 og hækkuðu þau um 2.204 milljónir króna frá fyrra ári. Launagreiðendum fjölgaði um 163, voru 2.726 árið 2021 en 2.889 árið 2022.

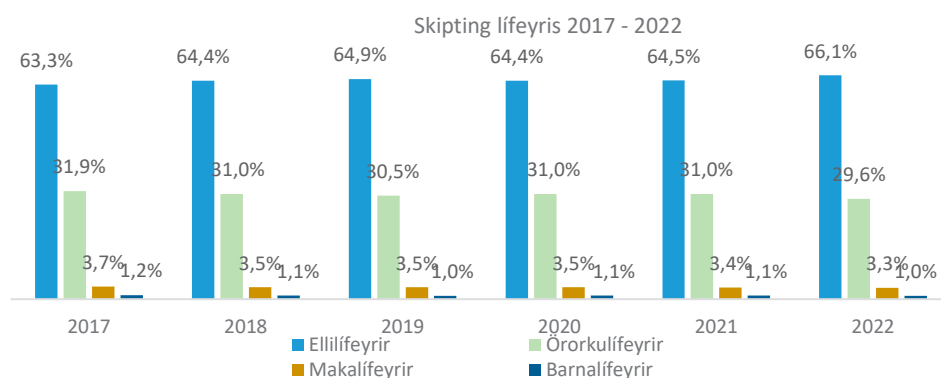
Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 5.906 milljón króna á árinu 2022 en það er tæplega 14% hækkun frá fyrra ári.

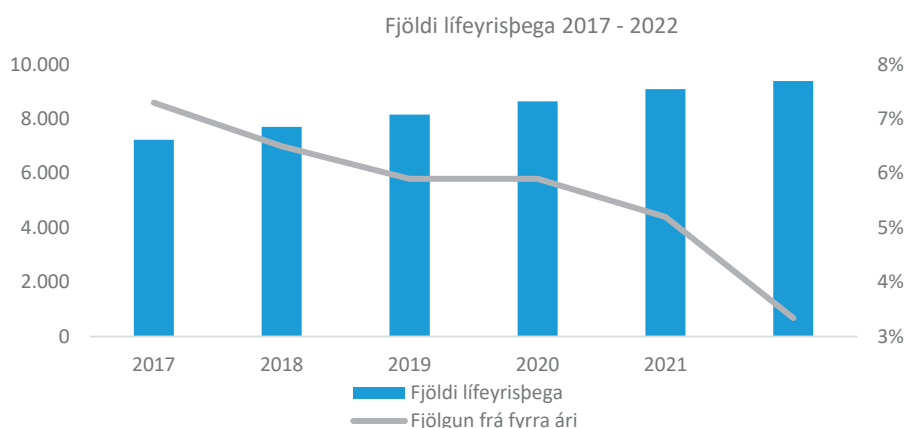
Heildarfjöldi lífeyrisþega á árinu var 11.738 samanborið við 11.148 árið á undan sem er 5,3% fjölgun milli ára. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Ellilífeyrisþegum fjölgaði um 7,6% frá fyrra ári, örorkulífeyrisþegum fjölgaði um 0,9%, makalífeyrisþegum fjölgaði um 4,5%, og barnalífeyrisþegum fækkaði um 0,4%. Lífeyrisgreiðslurnar eru verðtrygðar og taka breytingum skv. vísitölu neysluverðs.

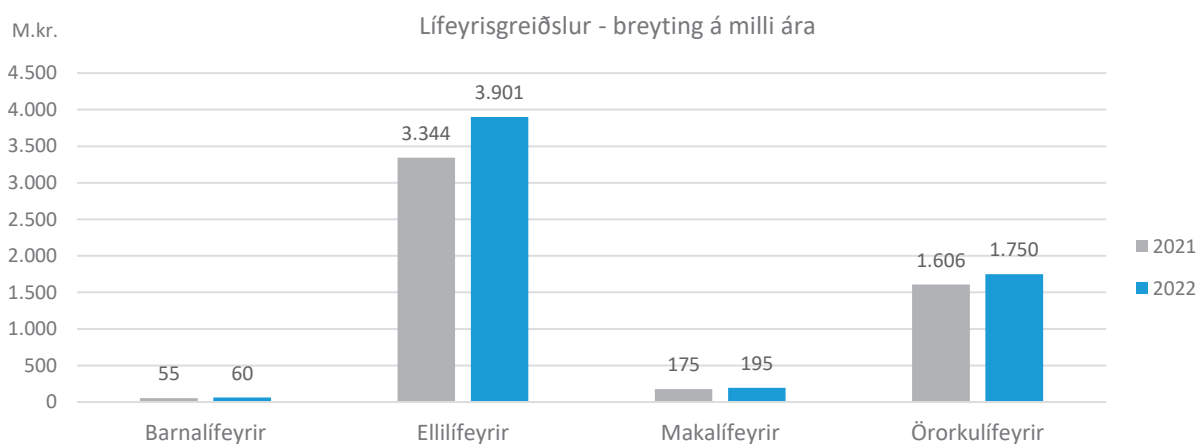
Lífeyrisbyrði samtryggingardeildar sem hlutfall af iðgjöldum nam 42,2% á árinu 2022 samanborið við 44,2% árið áður. Lífeyrisbyrði sjóðsins fylgir hagsveiflunni að mjög miklu leiti. Atvinnuástandið fram til ársins 2019 var með ágætum en heimsfaraldur (Covid-19) hafði í för með sér aukið atvinnuleysi á Íslandi sem leiddi til lækkunar iðgjalda og þar með hærri lífeyrisbyrði. Sú þróun gekk til baka á árinu 2022.

Ellilífeyrir vegur hvað þýngst eða rúmlega 66% af heildar lífeyrisgreiðslum ársins 2022. Hlutfall örorkulífeyris af heildarlífeyrisgreiðslum var 29,6% á árinu 2022 og lækkar hlutfallið miðað við árið á undan. Virkir lífeyrisþegar, eða meðaltal þeirra lífeyrisþega sem fá greiddan lífeyri í hverjum mánuði yfir árið, hefur farið fjölgandi á undanförunum árum. Þeim fjölga um 3,3% á milli árunna 2021-2022. Nokkuð hefur dregið úr fjölgun milli ára frá árinu 2020.

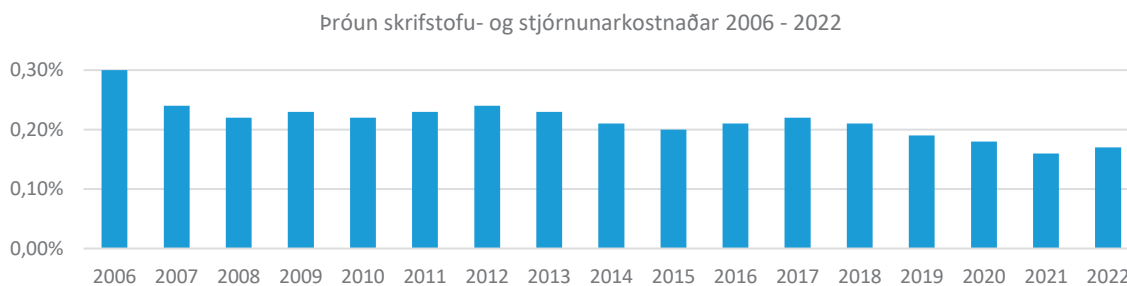

Af einstökum tegundum lífeyris aukast ellilífeyrisgreiðslur mest á milli ára, eða um 16,7%. Greiðslur makalífeyris aukast einnig nokkuð, eða um 11,4%, örorkulífeyrisgreiðslur aukast um 8,9% og barnalífeyrisgreiðslur aukast um 8,5% frá fyrra ári.

Rekstur sjóðsins

Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sjóðsins fellur til annars vegar vegna kostnaðar við ávöxtun eigna sjóðsins og hins vegar vegna annars reksturs sjóðsins, s.s. innheimtu iðgjalda og greiðslu lífeyris. Á meðfylgjandi mynd má sjá þróun skrifstofu- og stjórnunarkostnaðar sem hlutfall af meðalstöðu eigna sjóðsins.

Það er mikilvægt fyrir sjóðinn að sýna hagræði í rekstri, þar sem lægri rekstrarkostnaður hefur jákvæð áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

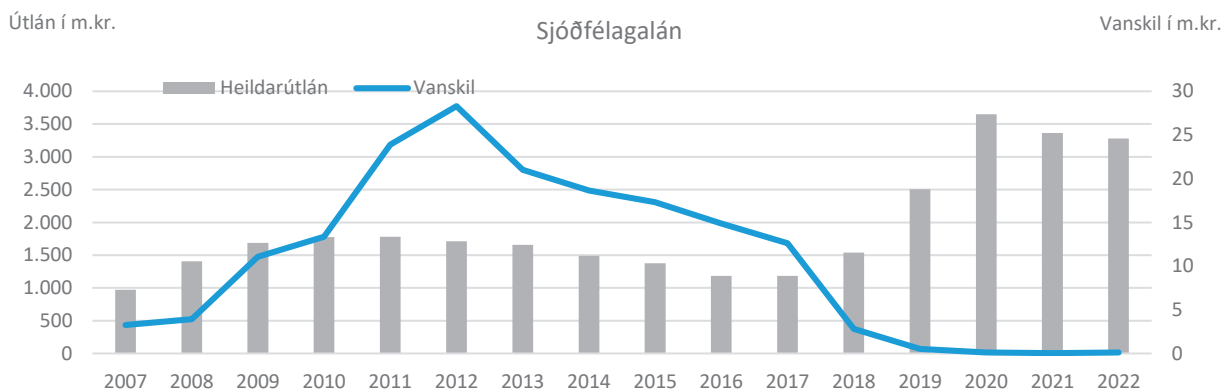
Kröfur sem gerðar eru til lífeyrissjóða varðandi aukið innra eftirlit, starfaaðgreiningu og áhættustýringu hafa aukið kostnað nokkuð á undanförunum árum. Þrátt fyrir það hefur náðst, með mikilli hagræðingu, að halda rekstrarkostnaði Festu lífeyrissjóðs í skefjum undanfarin ár.

Sjóðurinn sinnir einnig skráningu og innheimtu stéttarfélagsiðgjalda fyrir þrjú aðildarfélög sjóðsins og greiða þau fyrir þá þjónustu skv. samningi þar um. Auk þess sinnir sjóðurinn innheimtu iðgjalds til VIRK starfsendurhæfingarsjóðs samkvæmt samningi.

Lán til sjóðfélaga

Lánveitingar til sjóðfélaga hafa ávallt verið mikilvægur þáttur í starfsemi Festu lífeyrissjóðs. Nokkur samdráttur varð í lánveitingum til sjóðfélaga árin 2021 og 2022 miðað við árið 2020.

Hér að neðan má sjá vanskil sjóðfélagalána Festu m.v. stöðu heildarútlána til sjóðfélaga. Sjá má að hlutfall vanskila af heildarútlánunum til sjóðfélaga hefur farið stöðugt lækkandi frá árinu 2012. Vanskil sjóðfélagalána í lok árana 2020 - 2022 eru afar lítil eins og sjá má.

Áhættustefna og áhættustýring

Sjóðurinn framkvæmdi eigið áhættumat á árinu og var það í samræmi við reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða; nr. 590/2017. Stjórn sjóðsins fjallaði um drög að áhættumati á stjórnarfundum í maí og var tekið tillit til ábendinga er komu fram í kjölfarið. Í lok júní 2022 skilaði sjóðurinn eigin áhættumati til Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands.

Niðurstöður eigin áhættumats eru ávallt nýttar við endurskoðun og uppfærslu á áhættustefnu og áhættustýringarstefnu sjóðsins. Á árinu var lögð áhersla á upplýsingaöryggi og sérstaklega viðbrögð við netarásum. Í nóvember fékk sjóðurinn öryggisráðgjafa sjóðsins, SecureIT, til að setja á svið netárás. Starfsfólk sjóðsins stóð sig með eindæmum vel og náðust engin lykilorð frá starfsfólki sjóðsins. Í kjölfarið fór fram fræðsluerindi á starfsmannafundi um netárásir og hvað bæri að varast.

Áhætta er skilgreind sem öll þau atvik sem auka marktækt líkurnar á því að réttindi sjóðfélaga skerðist til skemmri eða lengri tíma. Skilgreining áhættu nær sér í lagi yfir hættuna á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem sjóðurinn skilgreinir og leiðir ekki til jafn mikillar eða meiri lækkunar skuldbindinga á sama tíma. Stjórn ákveður áhættuvilja og áhættuþol sjóðsins. Markmið áhættustýringar er að mæla þessa áhættu, setja skorður og viðmið og stuðla að því að hún sé meðvitun á hverjum tíma.

Áhættu- og áhættustýringarstefnurnar greina frá umfangi og skipulagi heildar áhættustýringar hjá lífeyrissjóðnum. Hluti af áhættustefnu er lögbundin fjárfestingarstefna sjóðsins sem tilgreinir hvaða og hversu mikla áhættu lífeyrissjóðurinn er tilbúinn að taka. Áhættu sjóðsins er skipt í lífeyristryggingaráhættu, mótaðilaáhættu, fjárhagslega áhættu, lausafjáraáhættu og rekstraráhættu.

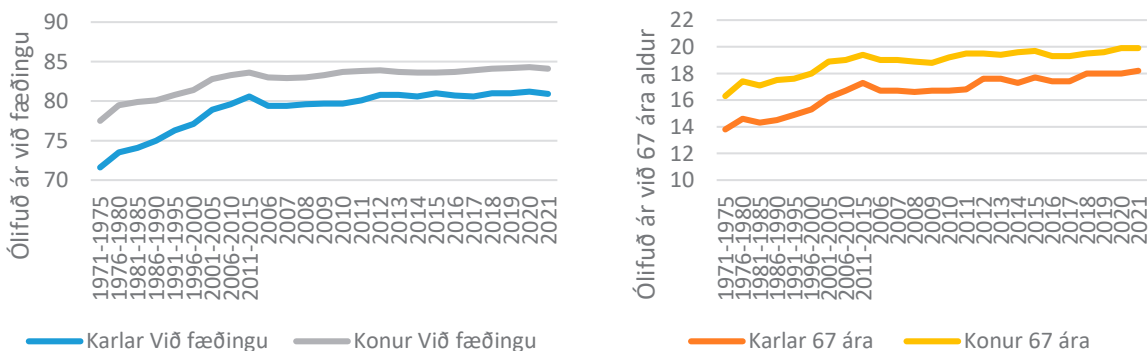
Nánari útlístun er eftirfarandi:

<p>Lífeyristryggingaráhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skerðingaráhætta ▪ Iðgjaldaáhætta ▪ Umhverfisáhætta ▪ Lýðfræðileg áhætta ▪ Réttindaflutningsáhætta ▪ Pólítísk áhætta, lög og reglur 	<p>Lausafjáraáhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Seljanleikaáhætta ▪ Útstremisáhætta
<p>Fjárhagsleg áhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vaxta- og endurfjárfestingaráhætta ▪ Uppgreiðsluáhætta ▪ Markaðsáhætta ▪ Gjaldmiðlaáhætta ▪ Ósamræmisáhætta ▪ Verðbólguáhætta ▪ Áhætta vegna eigna utan efnahagsreiknings 	<p>Mótaðilaáhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Útlánaáhætta ▪ Samþjöppunaráhætta ▪ Landsáhætta ▪ Afhendingar- og uppgjörsáhætta
	<p>Rekstraráhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Starfsmannaáhætta ▪ Áhætta vegna svika ▪ Áhætta vegna upplýsingatækni ▪ Orðsporsáhætta ▪ Skjala- og lagaáhætta ▪ Skjalaáhætta ▪ Úrskurðaráhætta lífeyris ▪ Áhætta vegna útivistunar ▪ Upplýsingaáhætta

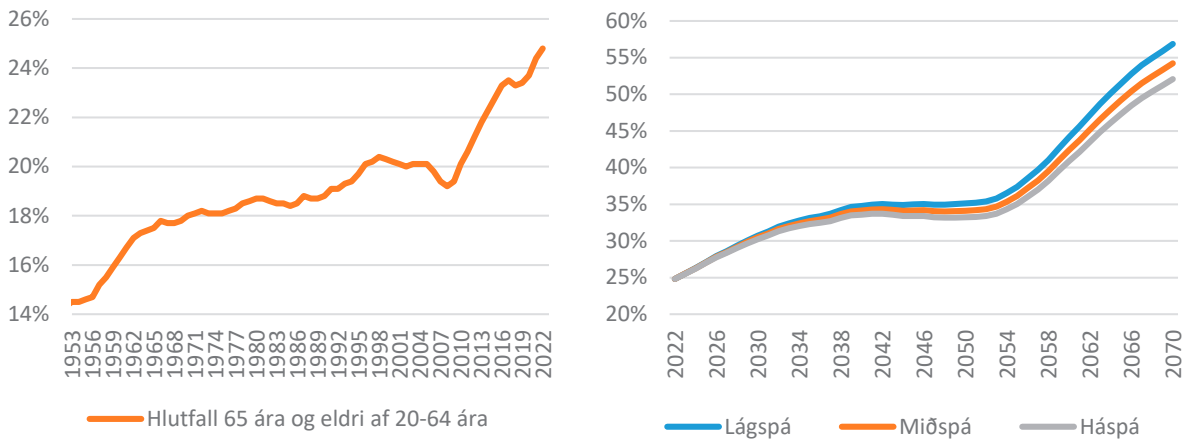
Sjóðurinn hefur gert þjónustusamning við ALM Verðbréf hf. um ráðgjöf og framkvæmd mælinga einstakra áhættuþátta fjárhagslegrar- og mótaðilaáhættu í samræmi við áhættu- og áhættustýringarstefnu.

Lífeyristryggingaráhætta

Einn af mikilvægari áhættuflokkum er falla undir lífeyristryggingaráhættu er lýðfræðileg áhætta. Meðalævi Íslendinga hefur verið að lengjast umtalsvert á undanförunum áratugum og þ.a.l. greiða lífeyrissjóðir sjóðfélögum ellilífeyri í lengri tíma. Síðastliðin ár hefur þó dregið úr þessari aukningu.

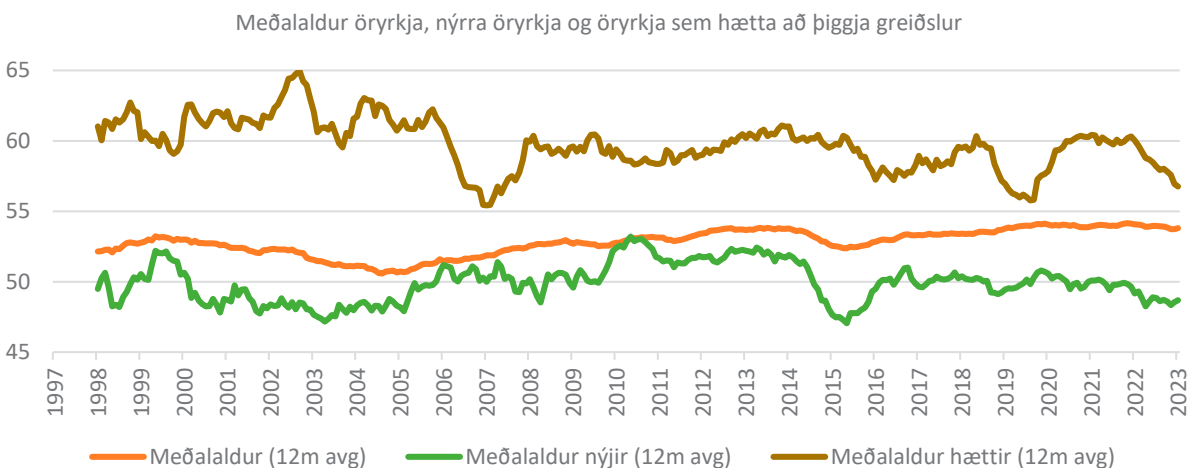
Hvað lífeyrissjóði varðar þá skiptir ekki einungis lífaldur máli heldur einnig fjölgun íbúa. Mælikvarði sem vert er að skoða í þessu sambandi er hlutfall 65 ára og eldri af 20-64 ára; þ.e. hlutfall lífeyrisþega af fjölda vinnandi.

Á árunum 2000-2022 hækkaði þetta hlutfall um 4,6%. Samkvæmt spá Hagstofunnar mun þetta hlutfall hækka í framtíðinni og vera komið yfir 30% árið 2030 og 34,2% árið 2040. Þessi fjölgun í hópi eldri árganga mun auka lífeyrisgreiðslur og þar með hafa áhrif á lífeyrisbyrði. Hún hefur hins vegar ekki áhrif á tryggingafræðilega stöðu.

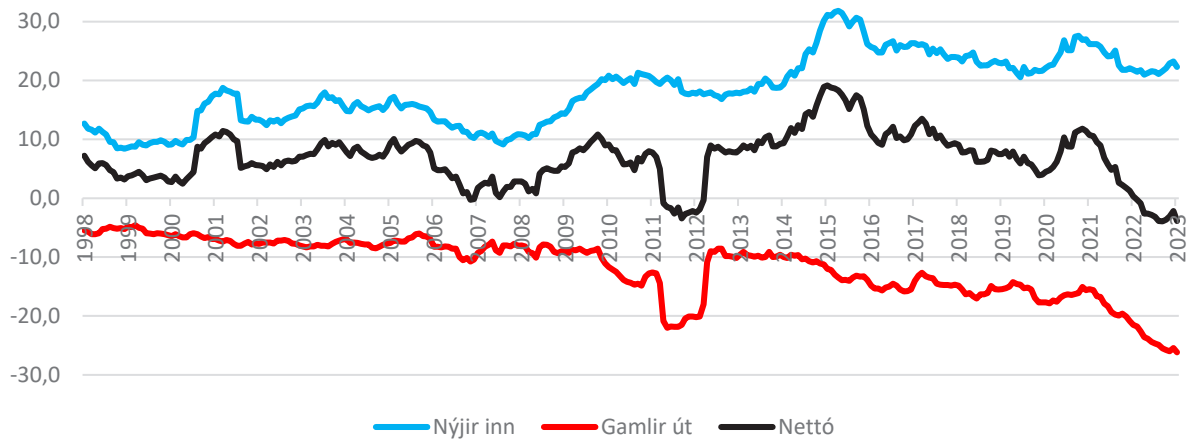
Aukin lífaldur hefur sögulega haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu lífeyrissjóða. Til að bregðast við þessu, lagði Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga fram tillögur árið 2021 um nýjar lífslíkutöflur sem gera ráð fyrir lækkandi dánarlíkum til framtíðar. Þessar lífslíkutöflur voru staðfestar af Fjármála- og efnahagsráðuneytinu í lok þess árs. Til að bregðast við nýjum forsendum voru samþykktar nýjar aldursháðar réttindatöflur á aukaárfundi sjóðsins í lok september 2022. Nýjar samþykktir tóku gildi í byrjun árs 2023.

Meðalaldur öryrkja hjá sjóðnum hefur lítið breyst undanfarin ár. Á meðan meðalaldur þeirra sem sækja um örorkulífeyrir hefur lækkað hefur meðalaldur þeirra sem hætta á örorku lækkað einnig. Yngri greiðsluþegar örorkulífeyris fela í sér auknar skuldbindingar fyrir sjóðinn þegar til lengri tíma er lítið.

Dregið hefur úr nýgengi örorku frá október 2020 en á sama tíma hefur orðið aukning á fjölda þeirra sem hætta á örorku í hverjum mánuði. Niðurstaðan er sú að öryrkjum hjá sjóðnum fækkaði á árinu 2022, í fyrsta skiptið frá 2011.

Þróun á fjölda öryrkja

Örorkubyrðin er þung hjá Festu lífeyrissjóði. Það er því mikilvægt að sjóðurinn hjálpi skjólstæðingum sínum að komast aftur út á vinnumarkaðinn. Með lögum um starfsendurhæfingarsjóð er verið að veita miklum fjármunum til starfsendurhæfingar. Það er því forgangsverkefni að nýta þessa fjármuni vel. Sjóðurinn á í nánu samstarfi við VIRK starfsendurhæfingu í því skyni að draga úr örorku hjá sjóðnum.

Lausafjáraáætta

Lausafjáraáætta er skipt í tvo undirflokk, seljanleikaáætta og útstreymisáætta. Seljanleikaáætta felur í sér þá áhættu að ekki sé hægt að selja (eða kaupa) tiltekinn fjármálagerning á viðunandi verði með stuttum fyrirvara. Útstreymisáætta getur hins vegar raungerst þegar mikill samdráttur iðgjaldatekna og/eða snörp hækkun lífeyrisgreiðslna leiðir til lausafjárskorts og þess að sjóðurinn þurfi að losa eignir á óhagstæðum kjörum.

Sjóðurinn hefur sett sér markmið um 2% hlutfall lausafjár sem endurspeglar meðalstöðu sjóðsins til lengri tíma en einnig til að geta staðið við skuldbindingar, s.s. greiðslur lífeyris, mánaðarlega. Ennfremur samanstendur stór hluti eigna sjóðsins af auðseljanlegum eignum. Miðað við veltu á skráðum innlendum verðbréfum í kauphöllinni getur lífeyrissjóðurinn selt stóran hluta af eignum sjóðsins án vandkvæða á nokkrum dögum/vikum í eðlilegu árferði. Stærsti hluti erlendra eigna er jafnframt auðseljanlegur. Engu að síður er seljanleikaáætta sjóðsins töluverð þar sem innlendi markaðurinn er grunnur í samanburði við eignir lífeyrissjóðakerfisins í heild sinni. Samkvæmt síðustu mælingu teljast 78,8% eigna sjóðsins vera auðseljanlegar. Innlendir og erlendir sérhæfðir sjóðir ýmiskonar, auk einstakra óskráðra innlendra eigna, teljast tregseljanlegar.

Tryggingafræðileg úttekt sýnir að útstreymisáætta er ekki mikil hjá sjóðnum, þ.e. nettó innflæði næstu ár vegur upp mögulegt óvænt útstreymi. Skylduáðild er að sjóðnum sem lágmarkar iðgjalda- og réttindaflutningsáætta. Jafnframt eru sjóðfélagar vel dreifðir milli landshluta og atvinnugreina, en það dregur úr áhættu vegna staðbundins atvinnuleysis eða atvinnuleysis í einstökum atvinnugreinum.

Mótaðilaáætta

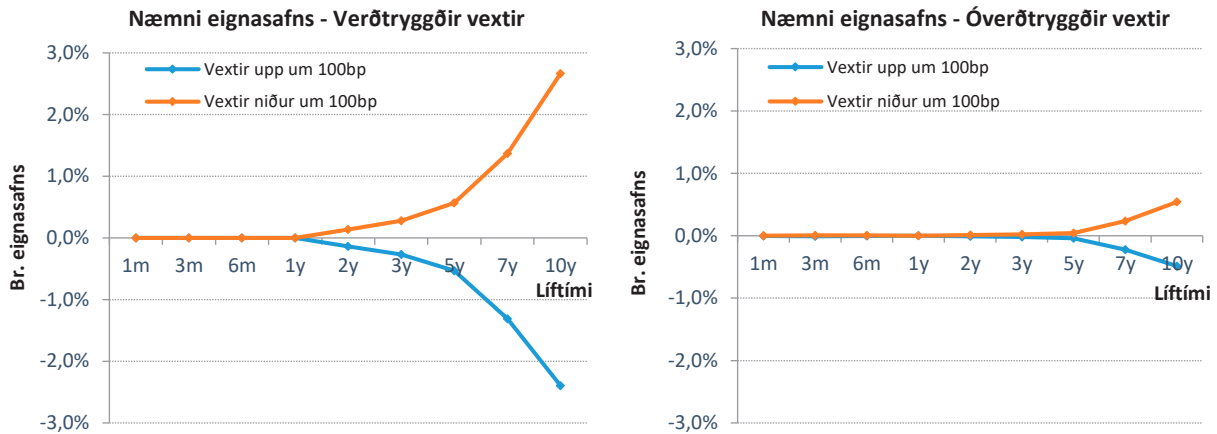
Við greiningu á mótaðilaáætta er leitast við að meta hættuna á því að gagnaðilar fjármálagerninga standi ekki við skuldbindingar sínar. Undir mótaðilaáætta fellur m.a. útlánaáætta, sem er sú áhætta að mótaðilar standi ekki skil á greiðslum af fjármálagerningum. Útlánaáætta er mæld með svokölluðu gjaldþolsprófi eða lánshæfismati. Sjóðurinn hefur gert samning við ALM Verðbréf hf. um gerð lánshæfismats fyrir þá útgefendur í safni sjóðsins sem veða meira en 1% af hreinni eign til

greiðslu lífeyris. Eru slík lánsþæfismöt gerð árlega, en auk þess hefur sjóðurinn aðgang að greiningum ytri aðila auk þess sem lánsþæfismöt einstakra útgefenda eru opinber.

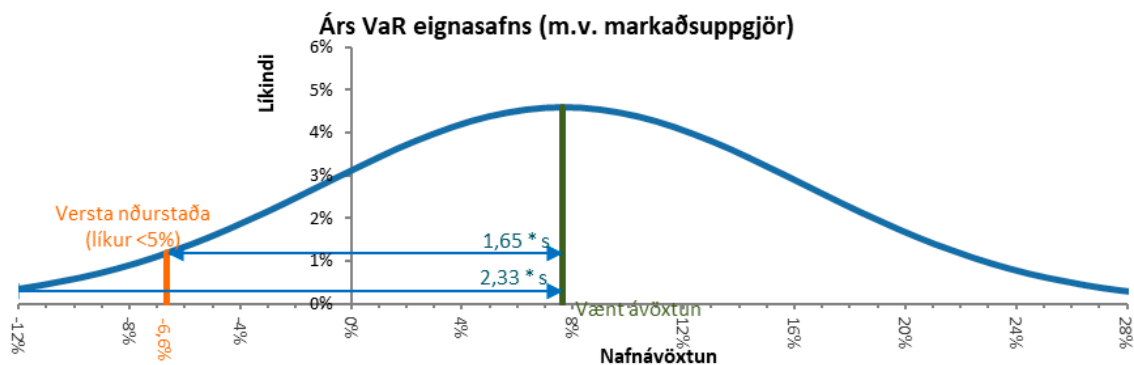
Fjárhagsleg áhætta

Mat á fjárhagslegri áhættu byggir á eignum sjóðsins hverju sinni og mælingu á þeim sjó undirflokkum er falla undir þennan áhættuþátt. Dæmi um mælingu á vaxtaáhættu má sjá á eftirfarandi myndum. Þar kemur fram hversu næmt eignasafn sjóðsins er fyrir breytingum á annars vegar verðtryggðum- og hins vegar óverðtryggðum vöxtum.

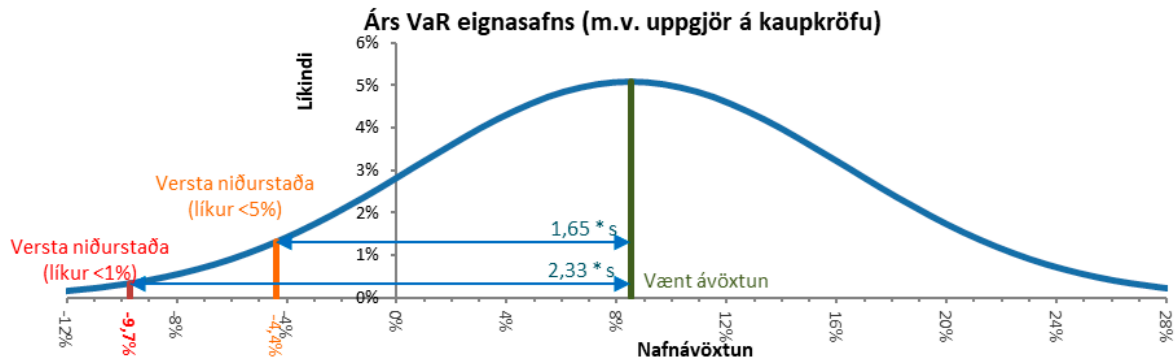

Myndin sýnir hlutfallslega breytingu á markaðsvirði eignasafnsins ef vextir breytast um 1% (100bp) á tilteknum tíma. Í þessari greiningu er gert ráð fyrir að skuldabréf sjóðsins séu gerð upp á markaðskröfu. Í raun er einungis hluti skuldabréfa sjóðsins gerður upp á markaðskröfu, eða rúm 37%. Mælingin leiðir þó í ljós þá endurfjárfestingaráhættu sem sjóðurinn býr við í umhverfi lækkandi vaxta. Líklegt er að hlutfall skuldabréfa sem virt eru á markaðskröfu fari hækkandi. Þannig hækkaði hlutfallið úr 32% í 37% árið 2022. Það mun auka sveiflur í ávöxtun sjóðsins og því mun mikilvægi slíkra mælinga fara vaxandi.

Við mat á markaðsáhættu er notuð svokölluð VaR greining. VaR (fjárhæð í húfi) sýnir hámarkstap sem getur orðið vegna breytinga á markaðsvirði eigna m.v. tilteknar líkur. Þannig eru 1% eða 5% líkur á því að tap vegna breytinga á virði eigna verði meira en sýnt er á mynd. Þar sem skuldabréf sjóðsins eru að mestu gerð upp á kaupkröfu horfir sjóðurinn frekar til mælinga er byggja á þeirri uppgjörsaðferð.

Miðað við uppgjör á markaðskröfu er ólíklegt að nafnávöxtun verði lakari en -12,6%, þ.e., 99% líkur eru á því að nafnávöxtun sjóðsins verði betri.

Miðað við uppgjör á kaupávöxtunarkröfu sem á við um meirihluta skuldabréfaeignar sjóðsins, er ólíklegt að nafnávöxtun sjóðsins á ársgrunni verði lakari en -9,7% miðað við núverandi eignasafn og gefnar forsendur.

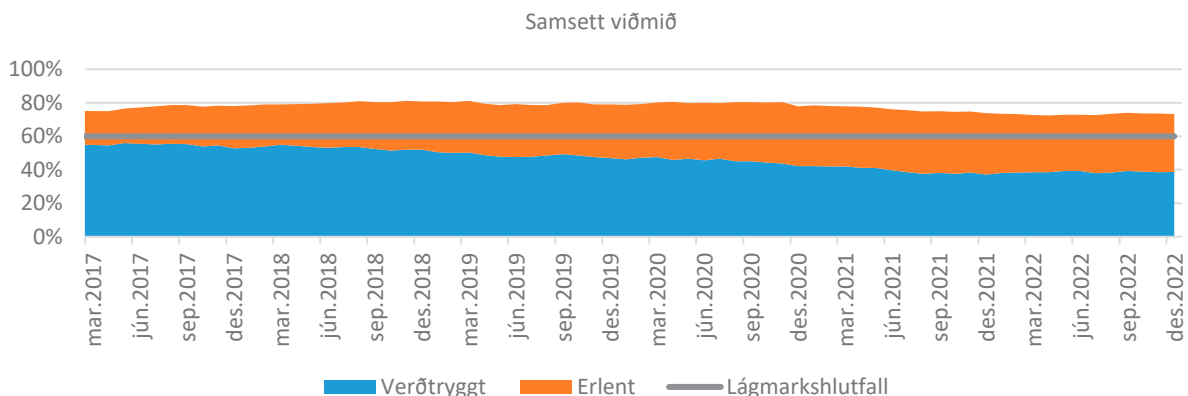
Mikilvægt er að hafa í huga að þessir útreikningar byggja meðal annars á sögulegum gögnum um ávöxtun og væntingum um ávöxtun einstakra eignaflokka ásamt spám um verðbólgu og gengi krónu.

Verðbólguáhætta er einn af mikilvægari áhættuflokkum fjárhagslegrar áhættu. Lífeyrisréttindi eru verðtryggðar skuldbindingar, en eignasafn sjaldnast verðtryggt að fullu. Sumar tegundir eigna hafa þó eiginleika óbeinnar verðtryggingar s.s. erlend verðbréf.

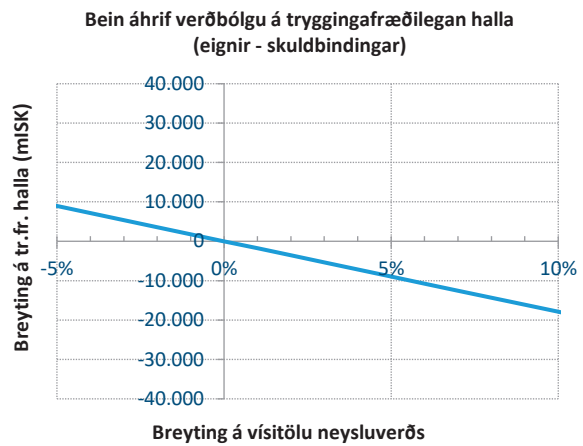
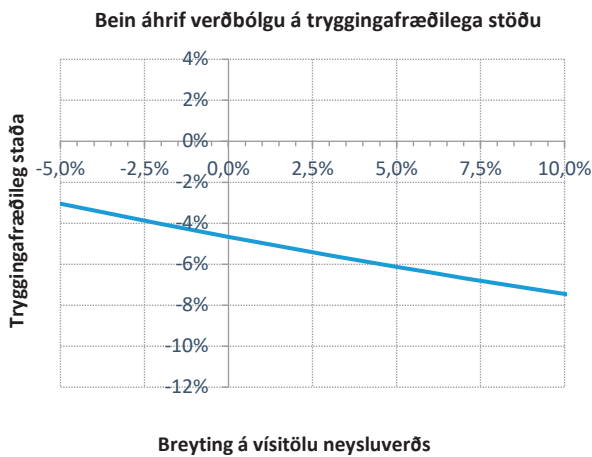
Verðtryggingarhlutfall sjóðsins hefur farið lækandi undanfarin misseri. Þessi þróun helgast af aukinni áherslu á kaup á erlendum eignum, ásamt gengishækkun innlendra og erlendra hlutabréfa.

Þegar söguleg árs verðbólga er borin saman við ársbreytingu gengis íslensku krónunnar (mældri með gengisvísitölu) kemur í ljós að sterk tengsl eru á milli breytanna. Verðbólga birtist ýmist samstundis eða með allt að 3-6 mánaða seinkun í kjölfar gengisbreytinga.

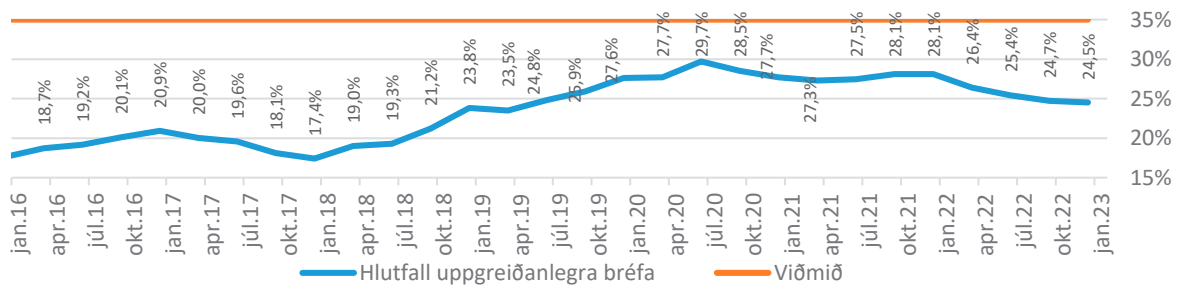
Sjóðurinn hefur sett sér stefnu um hlutfall erlendra eigna. Því er við hæfi að setja fram viðmið um lágmarkshlutfall verðtryggðra eigna sem tekur tillit til þeirrar stefnu. Viðmið sjóðsins er að samsett hlutfall erlendra eigna og verðtryggðra innlendra eigna verði aldrei lægra en 60%.

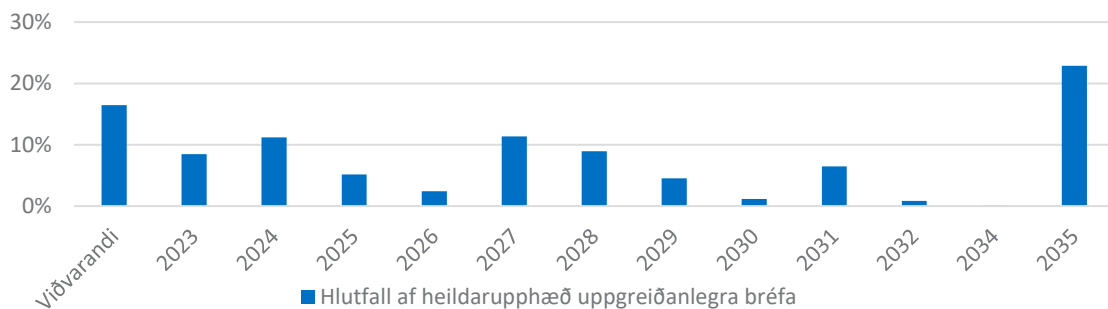
Álagspróf eru dæmigerð próf fyrir ósamræmi eigna og skuldbindinga þar sem leitast er við að meta næmni eigna og skuldbindinga fyrir breytingum á vöxtum, verðbólgu og öðrum þáttum sem sameiginlegir eru eignum og skuldbindingum.

Sum skuldabréf eru með uppgreiðsluheimild sem felur í sér uppgreiðsluáhattu fyrir lífeyrissjóðinn. Uppgreiðsluáhatta er skilgreind sem líkur á að uppgreiðslur vaxi eftir því sem munur á vöxtum skuldabréfa og markaðsvöxtum er meiri.

Hlutfall uppgreiðanlegra skuldabréfa sjóðsins hefur vaxið lítillega á undanförunum árum, en hefur þó lækkað lítillega á árinu 2022. Líklegt er að þetta hlutfall fari hækkandi í framtíðinni þar sem lítið er um útgáfu óuppgreiðanlegra bréfa. Þess ber þó að geta að ákvæði eru um uppgreiðslugjald vegna flestra skuldabréfa með uppgreiðsluheimild. Innlausnartími uppgreiðanlegra bréfa dreifist yfir langt árabíll eins og sést á myndinni hér að neðan.

Rekstraráhætta

Rekstraráhætta á m.a. rætur að rekja til áhættu tengda upplýsingakerfum sjóðsins, framkvæmd viðskipta, ófullnægjandi verkferlum eða starfsmönnum. Ofangreinda áhættuþætti er vandasamt að mæla. Með auknu innra eftirliti í starfseminni, skjölun verkferla, ásamt vel skilgreindum eftirlitsferlum, er þó hægt að draga verulega úr þessum áhættuþætti.

Árlega er fenginn utanaðkomandi sérfræðingur til að taka út upplýsingakerfi sjóðsins, m.t.t. öryggis og réttleika. Jafnframt er farið yfir neyðaráætlanir sjóðsins sem settar hafa verið til að bregðast við verulegum rekstrarfrávikum. Ennfremur er árlega framkvæmd úttekt á upplýsingakerfi sjóðsins af sérfræðingum í tölvuöryggi.

Innri endurskoðandi sjóðsins gegnir veigamiklu hlutverki í þessu sambandi, en hann gerir árlega úttekt á helstu þáttum í rekstri sjóðsins. Ytri endurskoðandi sjóðsins hefur jafnframt hlutverki að gegna í innra eftirliti, en hann kannar allar afstemmingar sem og staðreynir virðingu eigna.

Ábyrgar fjárfestingar

Stjórn Festu hefur sett sér stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar. Stefnan skilgreinir helstu áherslur sjóðsins í sjálfbærni og lýsir hvernig hann hyggst tileinka sér þær í starfsemi sinni. Jafnframt setur sjóðurinn fram þau atriði sem hann telur mikilvæg siðferðisleg viðmið í fjárfestingum. Að auki skal fjárfestingarstefna og hluthafastefna sjóðsins höfð til viðmiðunar við fjárfestingaákvæðanir. Samfara aukinni áherslu á ábyrgar fjárfestingar er Festa stofnaðili að IcelandSIF, félags um aðferðarfræði ábyrgra fjárfestinga.

Þegar fjallað er um ábyrgar fjárfestingar, er horft til þátta er taka til umhverfis- og félagslegra viðmiða ásamt góðum stjórnarháttum félaga (hér eftir sameiginlega vísað til sem „**UFS-þættir**“). Viðmið í umhverfismálum snúa m.a. að því hvernig fyrirtæki gætir að umhverfislegum áhrifum starfsemi sinnar. Félagssleg viðmið snúa að því hvernig fyrirtæki koma fram við starfsfólk sitt, birgja, viðskiptavini og samfélagið sem það starfar í. Viðmið um stjórnarhætti snúa t.d. að stjórnun fyrirtækja, launum framkvæmdastjóra, innra eftirliti og réttindum hluthafa. UFS-þættir eru lykilþættir í rekstri sjóðsins sem og við mat á fjárfestingum.

Festa er stór fjárfestir á innlendum verðbréfamarkaði og meðvitaður um að sjóðurinn getur haft mikil samfélagsleg áhrif með fjárfestingarstarfsemi sinni, bæði aukið jákvæð áhrif og dregið úr neikvæðum áhrifum á UFS-þætti eða haft önnur óbein áhrif. Sjóðurinn er hins vegar lítill í alþjóðlegum samanburði. Sjóðurinn getur því haft meiri áhrif á ofangreinda þætti í fjárfestingum sínum á innlendum markaði.

Erlendar fjárfestingar Festu fara að mestu fram í gegn um verðbréfasjóði og sérhæfða sjóði. Leitast er við að velja erlenda samstarfsaðila sem meðal annars hafa sett sér fullnægjandi siðferðisleg viðmið sem og varðandi ábyrgar fjárfestingar og sjálfbærni við fjárfestingar, áður en ákvörðun er tekin um að fjárfesta í slíkum sjóðum.

Stefna sjóðsins sem eiganda er að þau fyrirtæki sem sjóðurinn kemur að, starfi í sátt við umhverfi sitt, fylgi lögum og reglum og hafi leiðbeiningar um góða stjórnarhætti að leiðarljósi. Markmiðið er m.a. að stuðla að sjálfbærri nýtingu auðlinda, draga úr mengun, lágmarka starfsemi sem er skaðleg fyrir umhverfið, virða mannréttindi og kjarasamninga starfsfólks ásamt því að innleiða góða stjórnarhætti sem eru í samræmi við gildandi reglur og viðmið hverju sinni. Sjóðurinn getur notað atkvæðisrétt sinn á hluthafafundum ef hann telur vera ósamræmi á milli stefnu fyrirtækis og viðmiða um góða stjórnarhætti.

Ef fyrirtæki sem Festa er eigandi að, verður uppvíst að háttsemi sem gengur gegn stefnu sjóðsins og/eða almennt viðurkenndum viðmiðum á sviði UFS-þátta að mati sjóðsins, mun sjóðurinn beita sér fyrir því að tafarlaust verði brugðist við slíku og látið af háttsemi. Jafnframt verður farið fram á að gripið verði til viðeigandi ráðstafana í því skyni að tryggja að ekki komi til sambærilegra atvika aftur. Ef ekki verður brugðist við með fullnægjandi hætti að mati Festu þá mun sjóðurinn taka það til skoðunar að selja viðkomandi eignarhlut að hluta eða heild ef svo ber undir.

Neikvæðri skimun kann að vera beitt í undantekningartilvikum. Ef fyrirtæki gerist ítrekað brotlegt gegn landslögum, alþjóðalögum eða samningum sem Ísland hefur fullgilt, áskilur sjóðurinn sér rétt til að útiloka það úr fjárfestingarmengi sínu. Neikvæð skimun á að vera undantekningartilfelli sem beitt er í þeim tilvikum þegar aðrar leiðir hafa ekki reynst færar til að ná markmiðum sjóðsins.

Festa hefur væntingar til þess að eignastýringaraðilar sem sjóðurinn stofnar til samstarfs við, setji sér stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Slíkar stefnur eru einn þeirra þátta sem sjóðurinn tekur tillit til við val á samstarfsaðilum.

Það hefur háð eftirliti með ofangreindum þáttum hversu takmarkaðar upplýsingar hafa legið fyrir um þá á innlendum markaði. Nýlegar breytingar á ársreikningalögum sem fólu m.a. í sér auknar kröfur til ófjárhagslegrar upplýsingagjafar félaga hafa þó leitt til úrbóta. Jafnframt hefur aukin umræða og auknar kröfur samfélagsins til slíkrar upplýsingagjafar orðið til þess að félög leggja aukna áherslu á þennan málaflokk.

Á árinu 2020 hóf Festa samstarf við Reitun varðandi mat á útgefendum skráðra hlutabréfa og skuldabréfa m.t.t. þátta sem falla undir samfélagslega ábyrgð. Þessi UFS mót hafa verið uppfærð reglulega og sendir Reitun út uppfærðar skýrslur um útgefendur minnst einu sinni á ári. Á árinu 2022 vann Reitun UFS mat á 37 útgefendum skráðra hlutabréfa og skuldabréfa.

Mæliaðferð	UFS einkunn		Umhverfisþættir		Félagsþættir		Stjórnarþættir	
Meðaltal Reitunar	71	B3	68	B3	77	B2	70	B3
Miðgildi Reitunar	73	B3	70	B3	78	B2	73	B3
Vegið meðaltal safns Festu	76	B2	74	B2	80	B1	76	B2

Meðaleinkunn út úr þessum mötum er 71 stig (á skalanum 1-100) sem jafngildir flokki B3 (á skalanum A1-A3, B1-B3, C1-C3 og D). Meðaleinkunn einstakra þátta er hæst fyrir félagsþætti 77 stig, eða flokkur B2. Meðaleinkunn fyrir flokk um stjórnarþætti er 70 stig, flokkur B3 og flokkur um umhverfisþætti með 68 stig, flokkur B3.

Af þessum 37 útgefendum sem Reitun metur hefur Festa fjárfest í fjármálagerningum 30 þeirra. Bréf þessara 30 útgefenda veða um 33% af heildareignasafni sjóðsins, en um 50% af innlendum eignum.

Ef horft er til vægis þeirra 30 útgefenda sem metnir voru í safni sjóðsins, hækkar meðaleinkunn nokkuð og nemur hún 76 stigum sem jafngildir flokki B2.

Stjórn sjóðsins hefur sett umhverfismál (sérílagi loftslagsmál) í forgrunn næstu árin. Festa lífeyrissjóður hefur ásamt hópi norrænna lífeyrissjóða sett sér það markmið að um 10% eigna sjóðsins verði í grænni orku í lok ársins 2030. Þessi markmiðasetning er unnin í samstarfi við Climate Investment Coalition (CIC), sem eru alþjóðleg samtök opinberra- og einkaaðila er vinna að því að virkja og hvetja til fjárfestinga í grænni orku og loftslagslausnum (public-private sector initiative). Mun CIC hafa það hlutverk m.a. að fylgjast með framvindu þessarar markmiðasetningar.

Í lok árs 2022 námu grænar fjárfestingar um 6% af heildareignum sjóðsins. Á þeim tíma var sjóðurinn búinn að uppfylla um 29,1% af því markmiði sem stefnt er að í lok árs 2030 og miðast við áætlaða stærð sjóðsins á þeim tíma.

Þróun fjármálamarkaða

Í lok árs 2021 voru flest ríki heims búin að ná sér á strik eftir afleiðingar Covid-19 faraldursins. Góður gangur var í flestum af stærstu hagkerfum heimsins, atvinnuleysi lágt og fjárhagur heimila með ágætum. Lágir vextir og stuðningur frá hinu opinbera bættu fjárhagstöðu fólks á meðan samkomutakmarkanir og landamæralokanir takmörkuðu töluvert möguleikana á eyðslu fólks. Á sama tíma jókst eftirspurn eftir sumum vörutegundum og ójafnvægi myndaðist. Við það varð skortur á aðföngum, flutningskostnaður hækkaði gríðarlega og mikið álag var á aðfangakeðjur. Niðurstaðan var sú að verðbólga fór að láta á sér kræla og í lok árs 2021 mældist verðbólgan 5,1% á Íslandi en 7% í Bandaríkjunum og hafði þá ekki verið hærri í fjörutíu ár þar í landi.

Í upphafi árs 2022 var því verðbólgan í brennidepli hjá markaðsaðilum en margt benti til þess að hún myndi lækka hægt og rólega og að Seðlabankar heimsins myndu ekki þurfa að ganga langt í vaxtahækkunum til að sporna við verðbólgunni. Við innrás Rússa í Úkraínu 24. febrúar rauk hrávöruverð upp, skortur á aðföngum jókst enn á ný og verðbólgan hélt áfram að hækka. Seðlabankar heimsins hófu vaxtahækkunir og hækkuðu stýrivextir í Bandaríkjunum úr 0,25% í ársbyrjun í 4,5% fyrir lok árs 2022. Á Íslandi hækkuðu stýrivextirnir úr 2% í upphafi árs og voru orðnir 6% í lok árs.

Erlendir skuldabréfamarkaðir

Með hækkanði vöxtum og auknum viðskiptaþvingunum í garð Rússa vegna stríðsins í Úkraínu fóru hagvaxtarhorfur fljótt að líta illa út. Versnandi hagvaxtarhorfur og hækkanði vextir gerðu það að verkum að ávöxtunarkröfur skuldabréfa hækkuðu töluvert.

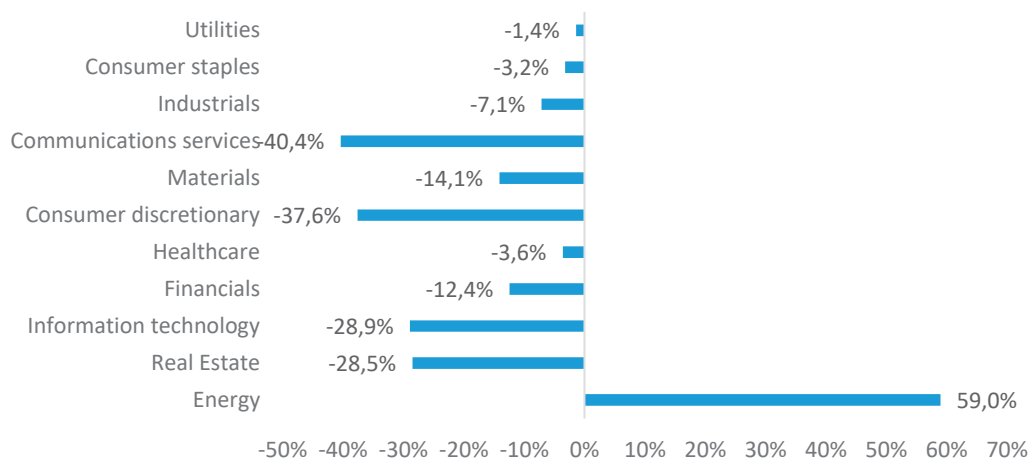
Úr varð hættuleg blanda markaðsaðstæðna sem leiddi til mikillar verðlækkunar á bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Þrátt fyrir miklar lækkanir á hlutabréfamörkuðum, þá komu skuldabréfamarkaðirnir hvað mest á óvart. Stýrivaxtahækkunir fóru langt umfram væntingar markaðsaðila, sem leiddi til mikillar hækkanar ávöxtunarkröfu skuldabréfa og lækkaði þar með verð þeirra mikið. Heimsvísitala skuldabréfa (Bloomberg Global Aggregated Index) mæld í Bandaríkjadal lækkaði um 16% á árinu, en slík verðlækkun á skuldabréfamarkaði hefur ekki sést í tugi ára. Það var því lítið skjól fyrir fjárfesta að finna á skuldabréfamörkuðum.

Erlendir hlutabréfamarkaðir

Samhliða hækkanði vöxtum og hækkanði ávöxtunarkröfu skuldabréfa var því viðbúið að hlutabréf myndu lækka í verði enda myndar ávöxtunarkrafa á markaði grunn fyrir verðlagningu hlutabréfa. Þegar líða tók á árið lækkuðu hlutabréf því umtalsvert og þá sér í lagi hlutabréf vaxtarfyrirtækja enda er verðmat þeirra umtalsvert næmara fyrir vöxtum en virðisfyrirtækja. Til að mynda lækkaði NASDAQ vísitala tæknifyrirtækja í Bandaríkjunum um rúm 33% en S&P vísitalan, sem er vísitala 500 stærstu fyrirtækja Bandaríkjanna lækkaði um rúmlega 20%. Heimsvísitala MSCI TR með arði lækkaði um 17,7% í USD og lækkaði um 10,6% mælt í ISK.

Þrátt fyrir að almennt séð hafi árið reynst erfitt varðandi hlutabréf þá var mikill munur á atvinnugreinum og eins og áður sagði þá áttu tæknifyrirtæki mjög erfitt ár á meðan orkufyrirtæki, sökum m.a. stríðsins í Úkraínu, áttu afar gott ár. Heimsvísitala MSCI orkufyrirtækja hækkaðu um 48% á árinu.

Próun atvinnugreina innan S&P 500 vísitölnunnar

Í Evrópu lækkuðu hlutabréf almennt þó nokkuð, DAC vísitalan í Frankfurt lækkaði um 13% og CAC vísitalan í París lækkaði um 9,6%. Að sama skapi lækkaði FTSE100 vísitalan í London en þó aðeins um 0,7% þar sem mörg félög í þeirri vísitölu eru í orkuiðnaði.

Hlutabréf í Hong Kong og Shanghai lækkuðu um rúm 15% bæði vegna áframhaldandi vandræða vegna Covid-19 og aðfangakeðja en einnig vegna væntinga um minni hagvöxt. Almennt voru nýmarkaðir erfiðir á árinu og lækkaði heimsvísitala nýmarkaða (MSCI Emerging Markets Index) um 17,4% á árinu.

Innlend hlutabréf

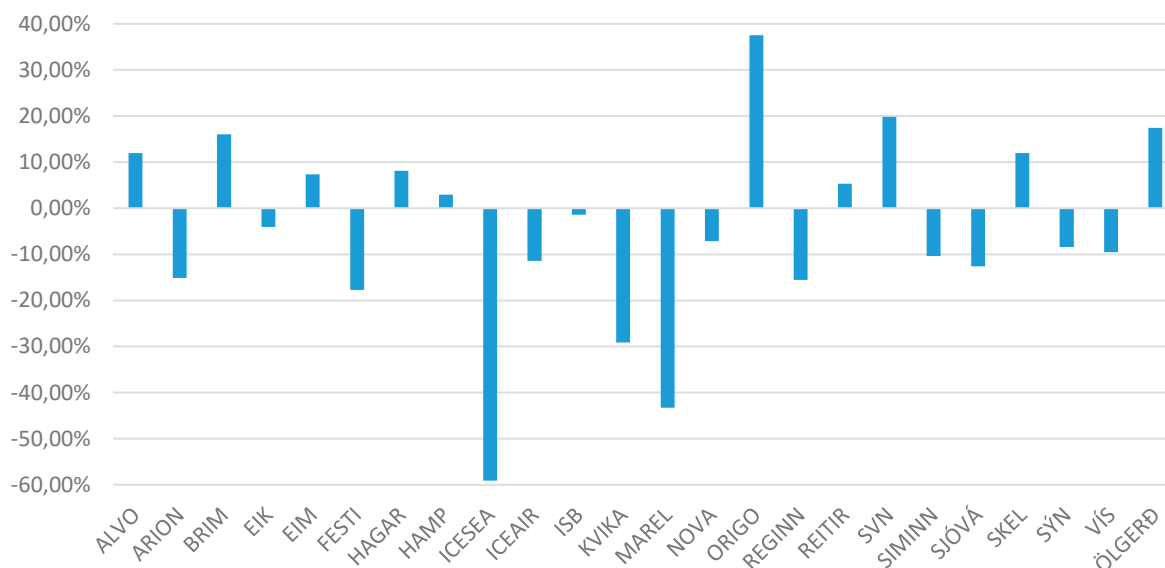
Íslenski hlutabréfamarkaðurinn var mjög erfiður líkt og sá erlendi á árinu 2022. Vaxtahækkunar erlendis og hér heima og óvissa tengd þeim höfðu neikvæð áhrif á markaðinn. Þrátt fyrir að horfur hér heima væru betri, virtist sem slæmar fréttir utan landsteinanna hefðu meiri áhrif en góð staða fyrirtækja hér á landi.

Úrvalsvísitalan (OMXI10) með arði lækkaði um 24,4% á árinu, þó lækkunin hafi verið öllu minni þegar heildarvísitala allra félaga með arði (OMXIGI) er skoðuð, eða 12%. Iceland Seafood rak lestina og lækkaði um 59% en Marel um tæp 44%. Þrátt fyrir erfitt ár þá hækkaði um þriðjungur af félögunum í Kauphöllinni í virði. Origo hækkaði t.d. um 38% en þá hækkun má rekja til sölu félagsins á eignarhlut sínum í Tempo. Þá hækkaði Síldarvinnslan um 20% og Brim um 16%.

Markaðurinn tók hins vegar jákvæðum breytingum á árinu er fjögur ný félög voru skráð á markað. Það styrkir innlendan hlutabréfamarkað að mörg og fjölbreytt fyrirtæki séu skráð á hann, m.a. til þess að auka áhættudreifingu. Ölgerðin Egill Skallagrímsson og Nova Klúbburinn voru skráð á Aðalmarkað en Amaroq Minerals og Alvotech á First North markaðinn. Hið síðarnefnda var síðan skráð á Aðalmarkað í desember síðastliðinn og er í upphafi árs 2023 stærsta kauphallarfélagið með markaðsverðmæti vel yfir 500 milljarða króna.

Ávöxtun hlutabréfa á aðallista 2022

Markaðsaðilar biðu spenntir eftir uppfærslu íslenska hlutabréfamarkaðarins í flokk nýmarkaðsríkja FTSE-Russell. Væntingar voru um talsvert erlent flæði í hlutabréf frá erlendum vísitölusjóðum sem myndi hleypa miklu lífi í hlutabréfamarkaðinn sem hafði átt erfitt uppdráttar. Lagt var upp með að uppfærslan yrði gerð í þremur skrefum og fyrsta skrefið var tekið í september. Margir höfðu ef til vill spennt bogann of hátt og sátu eftir með sárt ennið þegar ljóst varð að kaupvilji erlendra aðila mætti ekki söluvilja innlendra aðila svo þrýstingur varð á hlutabréfaverð og niðurstaðan sú að hlutabréfaverð lækkaði í stað þess að hækka.

Seinna skrefið, sem var í desember, gekk áfallalaust fyrir sig og virðist sem innlendir aðilar hafi mætt til leiks með hófstiltari væntingar. Síðasta skrefið verður tekið í mars á þessu ári. Þrátt fyrir hnökra við innkomu erlendra vísitölusjóða mun flokkunin styðja við hlutabréfamarkaðinn og von er á að hlutabréfamarkaðurinn fái sambærilega flokkun hjá MSCI fljótlega.

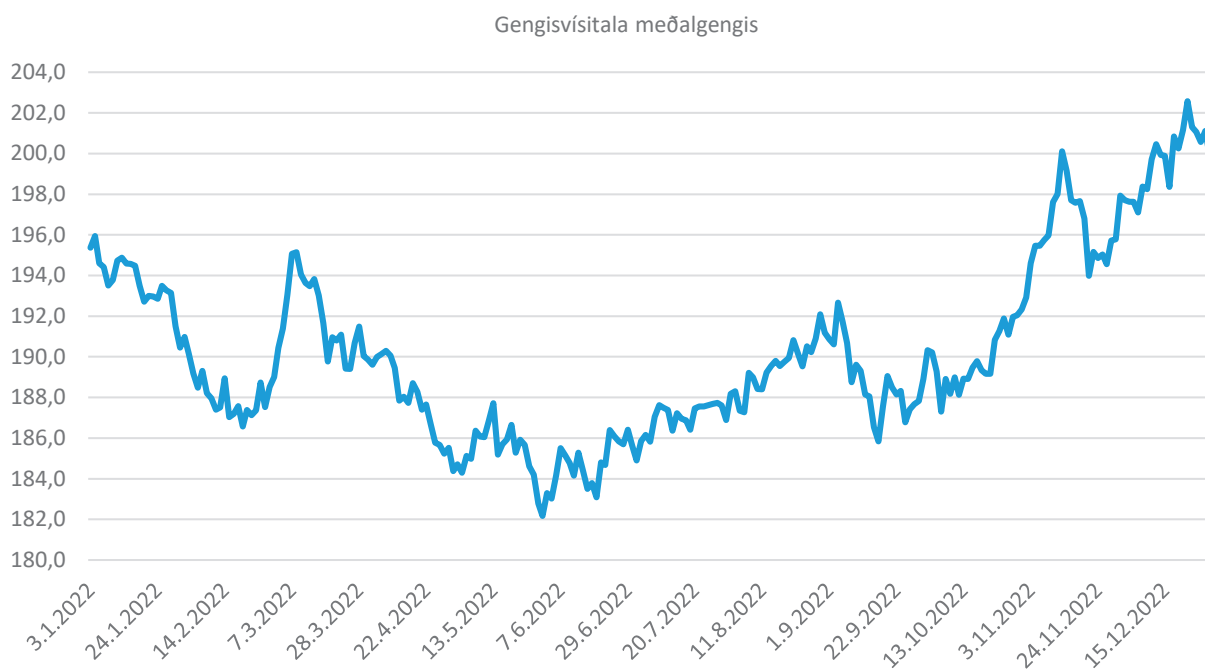
Innlend skuldabréf

Á Íslandi mátti merkja sömu þróun og víðast hvar í heiminum. Snemma árs 2022 var útlit fyrir hækkun verðbólgu og í kjölfarið myndi vaxtahækkunarferli Seðlabanka Íslands hefjast fyrir alvöru. Þegar líða tók á árið þá var ljóst að sú var staðan, verðbólga hækkaði jafnt og þétt og Seðlabankinn brást við með sífelldum vaxtahækkunum út allt árið 2022. Helsti drifkraftur verðbólgunnar á Íslandi hafði verið sterkur fasteignamarkaður en mikil hækkun orkuverðs í Evrópu í kjölfar stríðsins hafði ekki sömu áhrif á Íslandi. Þær truflanir sem áttu sér stað á aðfangakeðjum víða, ásamt stríðinu í Úkraínu varð hins vegar til þess að eldsneytisverð og matvöruverð fór hækkandi.

Aðalvísitala skuldabréfa (NOMXIBBTA) lækkaði um 2,9% á árinu. Verðbólga mældist 9,34% yfir árið og því var raunávöxtun skuldabréfa sem virt eru á gangvirði neikvæð um 11,2%.

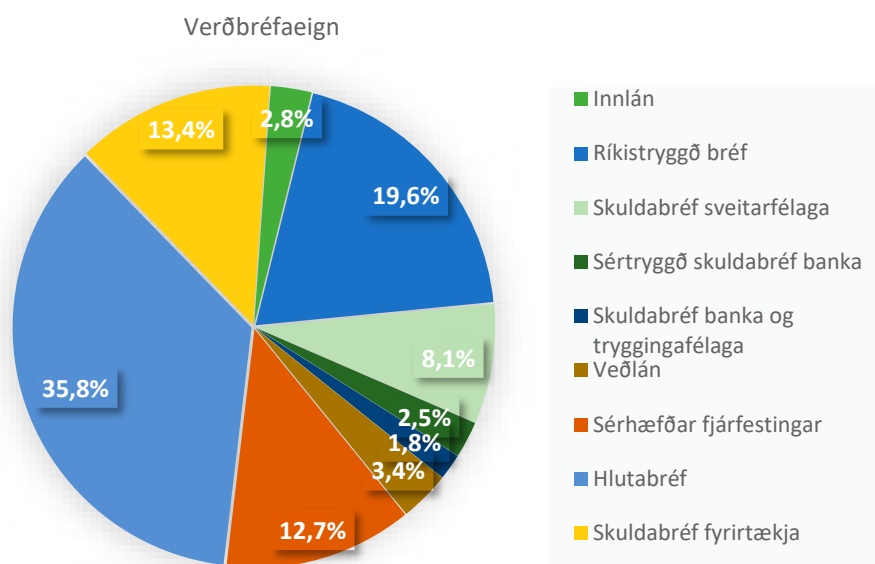

Við þetta bætist að íslenska krónan sem hafði verið nokkuð stöðug um skeið tók að veikjast og mældist veiking gagnvart USD 8,5% og 2,5% gagnvart EUR í lok árs.

Verðbréfaeign

Í lok árs 2022 vega hlutabréf og framtaksfjárfestingar 48,6% eigna samtryggingardeildar, en skuldabréf og innlán vega 51,4%. Í neðangreindri skiptingu verðbréfa hefur verið horft til skiptingar undirliggjandi eigna verðbréfasjóða.

Af verðbréfaeign sjóðsins í lok ársins vega hlutabréf og ríkistryggð skuldabréf hvað þýngst í eignasafninu. Dregið hafði úr vægi ríkisskuldabréfa á undanförunum árum vegna afar lágrar ávöxtunarkröfu á innlendum markaði. Ávöxtunarkraftan hækkaði á árinu 2022 og jók sjóðurinn vægi í þessum bréfum. Á sama tíma hefur vægi hlutabréfa í eignasafninu lækkað nokkuð á milli ára sem skýrist af lækkun á gengi hlutabréfa. Hlutfall eigna í erlendri mynt lækkar á milli ára, er 34,6% í lok árs en var 37,1% árið á undan. Skýrist það aðallega af lækkunum á erlendum hlutabréfum.

Sérhæfðar fjárfestingar skiptast á eftirfarandi eignaflokka:

Sérhæfðar fjárfestingar	
Framtakssjóðir	55,8%
Fasteignasjóðir	24,8%
Skuldabréfasjóðir	18,3%
Marksjóðir	1,1%
	100,0%

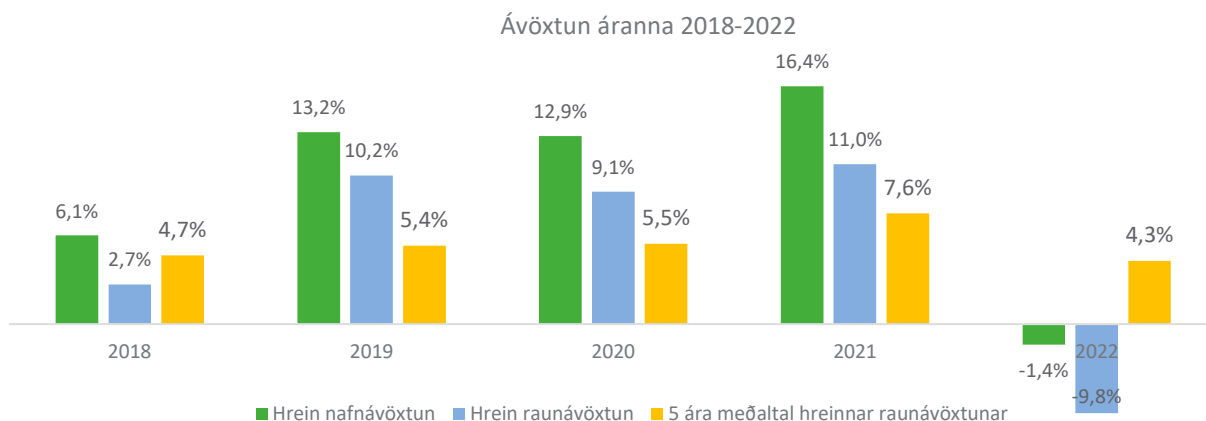
Reglubundið er farið yfir eignir sjóðsins og færð varúðarfærsla ef óvissa er talin um innheimtu. Ekki er um endanlega afskrift að ræða. Varúðarfærslur skiptast á eftirfarandi flokka verðbréfa:

Varúðarfærslur	í milljónum króna
Skuldabréf félaga	1.178
Veðskuldabréf	33
Samtals	1.211

Varúðarfærslur í ársbyrjun námu 1.174 milljónum króna en 1.211 milljónum króna í lok árs. Sjóðurinn afskrifaði endanlega rúmlega 130 milljónir á árinu. Hækkun varúðarfærslu umfram afskriftir ársins nemur því 167 milljónum króna, sem færð eru til gjalda á árinu.

Ávöxtun

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar á árinu 2022 var neikvæð um 1,4% sem samsvarar -9,8% hreinnar raunávöxtunar. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 4,3%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára er 4,8%.

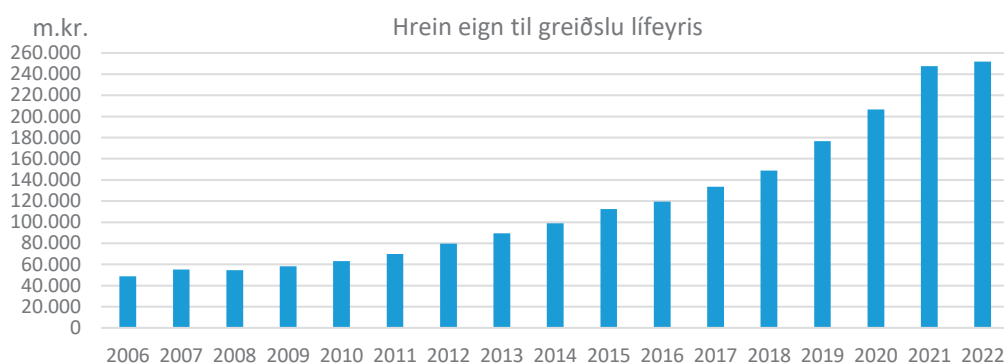

Ávöxtun á innlendum hlutabréfum var afar léleg á árinu 2022. Þannig lækkaði úrvalsvísitalan um 27% á árinu. Lækkun úrvalsvísitölu með arði var 24,4%. Ávöxtun á erlendum hlutabréfamörkuðum var jafnframt afar slök, en heimsvísitala hlutabréfa með arði lækkaði um 17,7% mælt í USD. Ef tekið er tillit til veikingar krónu gagnvart USD, var lækkunin 10,6% mælt í krónu.

Skuldabréf sérhæfðra sjóða og veðskuldabréf skiluðu skástri ávöxtun eignaflokka á árinu eða 10% - 11% nafnávöxtun. Einnig skiluðu skuldabréf félaga og lánastofnana þokkalegri ávöxtun, eða um 9% nafnávöxtun. Verðbólga mældist rúmlega 9,34% yfir árið.

Eignaflokkar	Hrein nafnávöxtun	Hrein raunávöxtun
Ríkisskuldabréf	4,3%	-4,6%
Veðskuldabréf	11,2%	1,7%
Skuldabréf sveitarfélaga	5,3%	-3,7%
Innlán	1,7%	-7,0%
Sértryggð skuldabréf	3,6%	-5,3%
Skuldabréf lánastofnana	8,9%	-0,4%
Skuldabréf félaga	9,2%	-0,1%
Skuldabréf sérhæfðra sjóða	10,3%	0,9%
Hlutabréf og sjóðir	-12,9%	-20,3%
Sérhæfðir sjóðir	7,3%	-1,9%

Hrein eign sjóðsins nam tæplega 252 milljörðum króna í lok ársins. Á árinu hækkaði hún um tæplega 4,5 milljarð króna eða sem nemur um 1,81%.

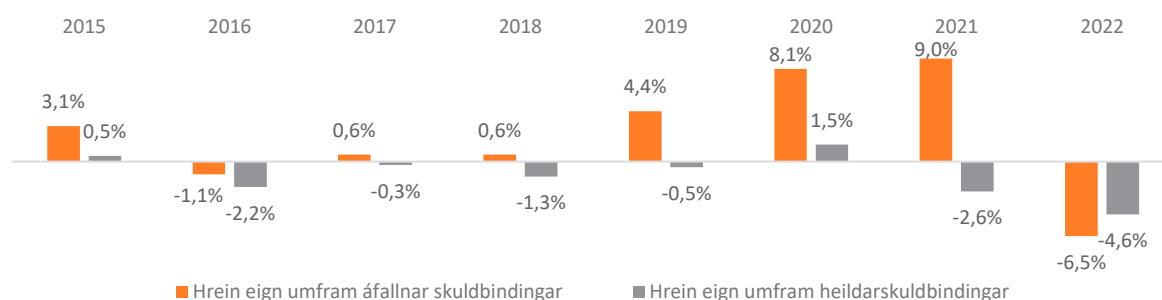

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt á stöðu sjóðsins í árslok 2022 var unnin af Benedikt Jóhannessyni tryggingastærðfræðingi hjá Talnakönnun hf. Úttektin fólst í að reikna annars vegar áfallna skuldbindingu miðað við áunninn rétt sjóðfélaga og hins vegar heildarskuldbindingu miðað við að sjóðfélagar haldi áfram að greiða í sjóðinn þar til þeir fara á lífeyri. Við úttektina er miðað við að árleg ávöxtun sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda er þannig notuð 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

Áfallin staða	2022	2021	Heildarstaða	2022	2021
Höfuðstóll	250.809	246.318	Núvirði framtíðariðgjalda	232.889	192.006
Endurmat	-1.395	-3.625	Höfuðstóll	249.414	242.693
Fjárfestingarkostnaður	0	0	Heildareignir	482.303	434.699
Eign	249.414	242.693	Lífeyrisskuldbindingar	505.447	446.397
Lífeyrisskuldbinding	266.809	222.554	Eignir umfram skuldbindingar	-23.144	-11.699
Eignir umfram skuldbindingar	-17.395	20.139	Í hlutfalli af skuldbindingum	-4,6%	-2,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum	-6,5%	9,0%			

Úttektin sýnir að áfallin staða er neikvæð um 17.395 milljónir króna eða 6,5% af áfallinni skuldbindingu þegar miðað er við höfuðstól með endurmati. Hún sýnir einnig að heildarstaða sjóðsins þegar búið er að taka tillit til framtíðarskuldbindingar, er neikvæð um 23.144 milljónir króna, eða 4,6% af heildarskuldbindingu.

Tryggingafræðileg staða hefur því versnað nokkuð frá árinu 2021 þegar hún var neikvæð um 2,6%. Meginástæða þess er slök ávöxtun fjárfestingareigna og mikil verðbólga á árinu. Áfallin staða versnar umtalsvert, en það stafar bæði af aukningu áunninna réttinda sem og slakri ávöxtun eigna á árinu 2022.

Samkvæmt 39. gr. laga nr. 129/1997, má ekki vera meira en 10% munur á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga og er þá miðað við mismun í hlutfalli af heildarskuldbindingu. Í sömu grein er einnig kveðið á um að hafi slíkur mismunur haldist meira en 5% samfellt í fimm ár, beri stjórn sjóðsins að gera viðeigandi breytingar á samþykktum hans.

Fjárfestingarstefna vegna ársins 2023

Markmið um eignasamsetningu

Fjárfestingarstefna Festu lífeyrissjóðs er sett fram með hliðsjón af samþykktum sjóðsins og lögum um lífeyrissjóði. Sjóðstjórar sjóðsins skulu ávaxta fé sjóðsins með tilliti til þeirra kjara sem best eru boðin á hverjum tíma að teknu tilliti til ávöxtunar og áhættu.

Skipting fjárfestinga á eignaflokka

Í samræmi við það sem að ofan greinir skal skipting verðbréfaeignar samtryggingardeildar í grófum dráttum miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru hér að neðan. Einnig er kveðið nánar á um skiptingu hlutabréfa í innlend og erlend. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er.

Samtryggingardeild - flokkar verðbréfa	Stefna	Vikmörk
Innlán í bönkum og sparissjóðum	2%	0%-20%
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	21%	15%-70%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	9%	0%-20%
Sértrygð skuldabréf	3%	0%-15%
Skuldabréf og vixlar banka, sparissjóða og annarra lánastofnana	2%	0%-15%
Fasteignaveðtrygð skuldabréf	5%	0%-15%
Hlutabréf	35%	0%-60%
Hlutir og hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sam. fjárfestingu	10%	0%-20%
Skuldabréf félaga	8%	0%-20%
Skuldabréf sérhæfðra sjóða	5%	0%-20%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0%-10%
Samtals:	100%	

Samtryggingardeild - hlutabréf	Markmið	Lágmark	Hámark
Innlend hlutabréf	16%	0%	30%
Erlend hlutabréf	19%	0%	30%

Fjárfestingarstefna sjóðsins er sett fram til lengri tíma litið. Það getur því tekið nokkur ár að ná markmiðum um fjárfestingarstefnu í einstökum flokkum verðbréfa. Takmarkandi þættir, t.d. gjaldeyrishöft og skortur á framboði ákveðinna verðbréfa, geta tafið slíkt ferli.

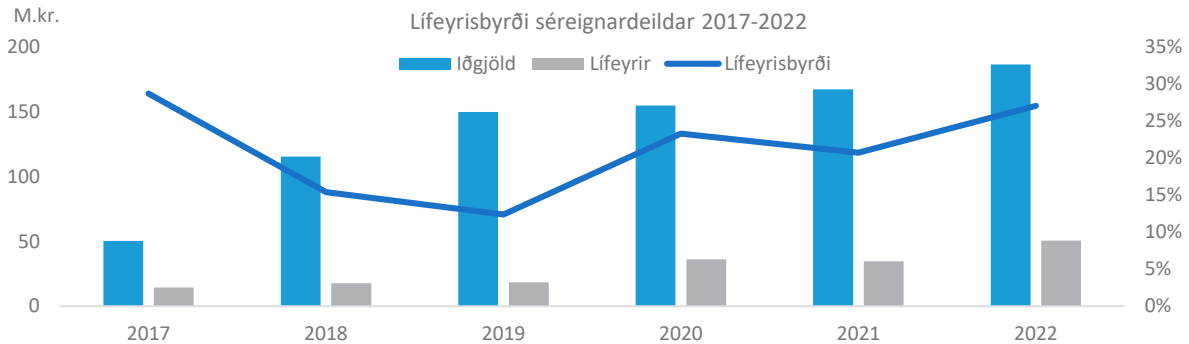
Séreignardeild

Sjóðurinn býður upp á tvær sparnaðarleiðir fyrir almennan- og tilgreindan séreignarsparnað. Sparnaðarleið 1 er hugsuð sem varfærin ávöxtunarleið fyrir eldri og/eða áhættufelna sjóðfélaga, en sparnaðarleið 2 samanstendur af vel dreifðu eignasafni sem hentar tiltölulega breiðum hópi sjóðfélaga.

Iðgjöld til séreignardeildar námu alls 187 milljónum króna á árinu 2022, samanborið við 167 milljónir króna árið á undan sem nemur 11,6% hækkun á milli ára. Þar af námu iðgjöld tilgreindrar séreignardeilda 122,2 milljónum króna á árinu 2022.

Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 50,5 milljónir króna. Lífeyrisþegar voru alls 80. Að meðaltali fengu 11 lífeyrisþegar greiðslur í hverjum mánuði. Ellilífeyri

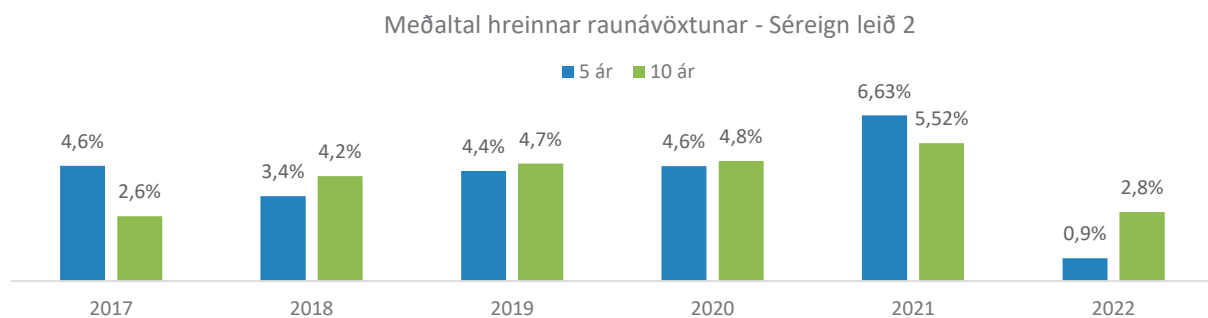
fengu 74, útgreiðslur séreignar vegna andláts voru 4 og útgreiðslur séreignar á grundvelli bráðabirgðaákvæðis VIII. laga nr. 129/1997 vegna aðgerða til að mæta efnahagslegum áhrifum í kjölfar heimsfaraldurs kórónuveiru voru 2. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Jafnframt nýttu 60 sjóðfélagar rétt sinn til ráðstöfunar séreignarsparnaðar inn á íbúðarlán.

Á árinu 2022 greiddu alls 417 sjóðfélagar til almennrar séreignardeildar. Virkir sjóðfélagar, þ.e. þeir sem greiddu í hverjum mánuði, voru 190. Til tilgreindrar séreignardeildar sjóðsins greiddu á árinu 516 sjóðfélagar. Virkir sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild voru 422. Í árslok eiga 5.605 sjóðfélagar réttindi í almennri séreignardeild og 789 sjóðfélagar eiga réttindi í tilgreindri séreignardeild.

Ávöxtun séreignardeildar

Sparnaðarleiðir fyrir séreignarsparnað eru tvær, sparnaðarleið 1 sem hóf starfsemi í apríl 2018 og sparnaðarleið 2. Hrein nafnávöxtun sparnaðarleiðar 1 var neikvæð um 5,1% á árinu 2022 samanborið við 3,4% jákvæða ávöxtun árið á undan. Hrein nafnávöxtun sparnaðarleiðar 2 var neikvæð um 12,1% samanborið við 14,4% jákvæða ávöxtun árið á undan. Hrein raunávöxtun, þ.e. ávöxtun að teknu tilliti til verðbólgu var -13,2% í sparnaðarleið 1 og -19,6% í sparnaðarleið 2. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sparnaðarleiðar 1 síðustu 5 ára er neikvætt um 2,6% miðað við lok árs 2022. Sama meðaltal 5 ára raunávöxtunar fyrir sparnaðarleið 2 er jákvætt um 0,9% miðað við lok árs 2022. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sparnaðarleiðar 2 fyrir síðustu 10 ár er jákvætt um 2,8%.

Hrein eign séreignardeildar til greiðslu lífeyris í árslok 2022 nam rúmlega 1.178 milljónum króna, þar af námu eignir sparnaðarleiðar 1 tæplega 101 milljón króna og eignir sparnaðarleiðar 2 rúmlega 1.077 milljónum króna.

Markmið um eignasamsetningu

Fjárfestingarstefna séreignardeildar er sett fram með hliðsjón af samþykktum sjóðsins og lögum um lífeyrissjóði. Sjóðstjórar sjóðsins skulu ávaxta fé sjóðsins með tilliti til þeirra kjara sem best eru boðin á hverjum tíma að teknu tilliti til ávöxtunar og áhættu. Skipting verðbréfaeignar skal miðuð

við þau eignamörk sem tilgreind eru í töflu hér að neðan. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er.

Fjárfestingarstefna séreignardeilda vegna ársins 2023

Fjárfestingarstefna séreignardeilda tekur mið af þeim takmörkunum sem lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða setja.

Í tilviki séreignarsparnaðar geta réttahafar óskað eftir flutningi innstæðna sinna til annarra vörsluaðila. Því er brýnt að velja auðseljanlegar fjárfestingar til að mæta slíkum óskum. Fjárfestingarheimildir séreignardeilda eru því almennt þrengri en samtryggingardeildar. Stefnt skal að fjárfestingum í skráðum og auðseljanlegum eignum. Þó er heimilt að eiga óskráðar eignir óbeint í gegnum auðseljanlega sjóði.

Séreignardeild – Leið 1	Markmið	Víkmörk
Skuldabréf		
Íslensk skuldabréf með ábyrgð ríkis	60%	35-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	10%	0-40%
Sértrygð skuldabréf	4%	0-30%
Skuldabréf og víxlar banka, sparissjóða og annarra lánastofnana	3%	0-10%
Skuldabréf félaga og sérhæfðra sjóða	8%	0-15%
Innlán	2%	0-50%
Samtals skuldabréf	77%	50-100%
Hlutabréf		
- þ.a. erlend hlutabréf	0%	0-0%
- þ.a. innlend hlutabréf	13%	0-25%
Samtals hlutabréf	13%	0-0%
Samtals	100%	

Séreignardeild – Leið 2	Markmið	Víkmörk
Skuldabréf		
Íslensk skuldabréf með ábyrgð ríkis	34%	20-80%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	9%	0-20%
Sértrygð skuldabréf	2%	0-20%
Skuldabréf félaga	2%	0-20%
Skuldabréf sérhæfðra sjóða	0%	0-20%
Erlend skuldabréf	0%	0-10%
Innlán	1%	0-20%
Samtals skuldabréf	48%	40-100%
Hlutabréf		
- þ.a. erlend hlutabréf	37%	0-50%
- þ.a. innlend hlutabréf	15%	0-25%
Samtals hlutabréf	52%	0-60%
Samtals	100%	

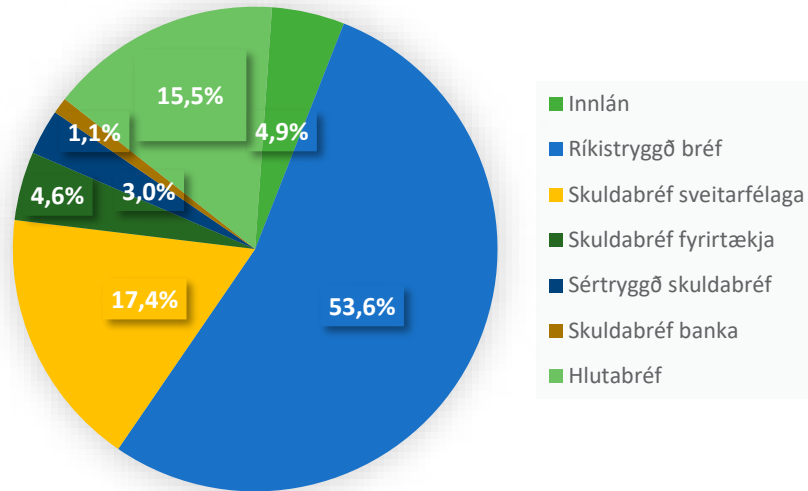
Séreignardeildir sjóðsins eru fremur litlar. Aldurssamsetning sjóðfélaga séreignardeildar er tiltölulega hagstæð, meðalaldur sjóðfélaga í almennri séreignardeild er 37 ár og 50 ár í tilgreindri séreignardeild, því er gert ráð fyrir jákvæðu greiðsluflæði til lengri tíma litið. Þetta er þó háð óvissu sbr. ákvæði laga um nýtingu iðgjalda í séreignarsparnað til niðurgreiðslu húsnæðisskulda sem gætu haft áhrif á þær forsendur. Því er brýnt að leggja áherslu á seljanleika eigna.

Verðbréfaeign séreignardeilda

Sparnaðarleiðir séreignardeildar eru afar ólíkar. Eignasafn sparnaðarleiðar 1 fjárfestir í innlendum skuldabréfum, hlutabréfum og innlánunum. Ekki er um erlenda verðbréfaeign að ræða. Í skiptingu verðbréfa í helstu flokka hefur verið horft til samsetningar undirliggjandi eigna verðbréfasjóða í árslok 2022.

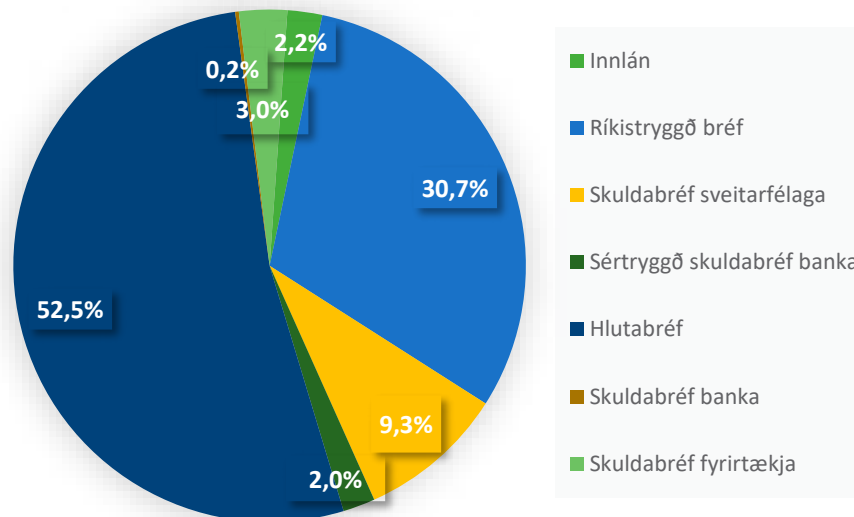

Sparnaðarleið 1

Sparnaðarleið 2 samanstendur af vel dreifðu safni innlendra og erlendra verðbréfa. Af verðbréfaeign hennar í lok árs 2022 vege hlutabréf og ríkistryggð skuldabréf hvað þýngst í eignasafninu. Erlend hlutabréf vege hvað þýngst í hlutabréfaeign sparnaðarleiðar 2, eða sem nemur 34,6% af heildareignum.

Sparnaðarleið 2

Stjórnarháttayfirlýsing Festu lífeyrissjóðs 2022

Stjórnarháttayfirlýsing Festu lífeyrissjóðs er sett með vísan til 51. gr. reglna Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands (FME) nr. 335/2015. Ýmsar innri reglur Festu eru aðgengilegar á vef sjóðsins (www.festa.is). Einnig er vísað til skýrslu stjórnar, ársreiknings og ársskýrslu sjóðsins fyrir árið 2022.

Grundvöllur sjóðsins og hlutverk

Festa lífeyrissjóður starfar á grundvelli starfsleyfis fjármálaráðherra, í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, samþykktu sjóðsins og annarra reglna sem um lífeyrissjóði gilda.

Í samþykktum kemur fram að grundvöll sjóðsins megi rekja til samkomulags stéttarfélaganna og atvinnurekenda frá 19. maí 1969 og að sjóðurinn starfi á grundvelli kjarasamnings Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins frá 12. desember 1995 með síðari breytingum.

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir þeim reglum sem fram koma í samþykktum. Í samþykktum kemur m.a. fram að sjóðurinn leggi sérstaka áherslu á ellilífeyrisréttindi og áskilji sér heimild til að verja þau réttindi umfram önnur við endurskoðun á réttindaákvæðum samþykktu sjóðsins.

Sjóðurinn er langtímafjárfestir sem ávaxtar fjármuni sjóðfélaga með það að markmiði að ná sem bestri ávöxtun að teknu tilliti til áhættu. Stjórn leggur áherslu á að þróa hluthafastefnu sjóðsins með þeim hætti að hún styðji, eftir því sem við verður við komið, við góða stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn fer með eignahlut í.

Umboðsskylda

Stjórnarmenn og starfsmenn skulu taka ákvarðanir í samræmi við gildandi lög og reglur og sannfæringu sína með þeim hætti að hagsmunu sjóðfélaga sé sem best gætt og að ákvörðunin styðji við tilgang og starfsemi sjóðsins.

Stjórnarmenn og starfsmenn mega ekki gera neinar þær ráðstafanir sem bersýnilega eru til þess fallnar að afla ákveðnum sjóðfélögum, félögum eða öðrum, ótilhlýðilegra hagsmunu umfram aðra eða á kostnað sjóðsins.

Stjórnarmaður er ekki bundinn af fyrirmælum þeirra sem tilnefna hann til setu í stjórn sjóðsins.

Stjórnarhættir og stjórnarháttayfirlýsing Festu

Lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti við stefnumótun og daglega stjórnun sjóðsins. Með stjórnarháttayfirlýsingu þessari er sjóðfélögum, iðgjaldagreiðendum, opinberum aðilum, starfsmönnum og öðrum haghöfum veittar upplýsingar um stjórnarhætti lífeyrissjóðsins. Yfirlýsingunni er jafnframt ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum og styðja þannig við traustan rekstur. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórnarháttayfirlýsing Festu fyrir árið 2022 byggir á þeim lögum og reglum sem í gildi eru á þeim tíma sem ársreikningur sjóðsins er staðfestur af stjórn og framkvæmdastjóra. Eftirfarandi er yfirlit yfir löggjöf, stjórnvaldsreglur, leiðbeinandi tilmæli og innri reglur Festu. Listinn er til upplýsingar en er ekki tæmandi. Yfirlit yfir lög, reglugerðir og aðrar reglur opinberra aðila sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða er m.a. að finna á vef FME (<https://www.fme.is/log-og-tilmaeli/>).

Lög frá Alþingi

- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga
- Lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Lög nr. 3/2006 um ársreikninga

Reglugerðir

- Reglugerð nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Reglugerð nr. 698/1998 um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingavernd
- Reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar
- Reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða

Reglur og leiðbeiningar FME

- Reglur FME nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða
- Reglur FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 3/2010 um mat á hæfi lykilstarfsmanna
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 1/2019 vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila.

Innri reglur Festu

- Samþykktir Festu lífeyrissjóðs
- Samskipta- og siðareglur Festu, dags. 29. júní 2020
- Hluthafastefna Festu, dags. 29. júní 2020
- Stefna Festu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar, dags. 21. desember 2022
- Persónuverndarstefna Festu, dags. 29. júní 2020
- Starfsreglur stjórnar Festu, dags. 25. september 2020
- Verklagsreglur Festu lífeyrissjóðs um viðskipti stjórnarmanna og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga, dags. 16. júní 2022
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna, dags. 26. júní 2019.
- Starfskjarastefna Festu, dags. 19. maí 2022
- Reglur Festu um varnir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka 28. október 2020

Samþykktir Festu, auk innri reglna, má finna á vef sjóðsins (www.festa.is). Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja eru aðgengilegar á sameiginlegum vef útgáfuaðila (www.leidbeiningar.is).

Sjóðurinn tileinkar sér ábyrga starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öfluga upplýsingatækni. Þannig verður Festa traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Þau gildi sem stjórn- og starfsmenn Festu hafa tileinkað sér eru traust, ábyrgð og festa. Með þau gildi að leiðarljósi vinna starfsmenn að markmiðum og stefnum lífeyrissjóðsins.

Með trausti er lögð áhersla á heilindi og ráðvendni sem birtist m.a. í frumkvæði í þjónustu og góðu viðmóti. Lögð er áhersla á að virkja og hvetja starfsmenn í starfi og að þeir séu þátttakendur í stefnumótun og markmiðssetningu sjóðsins.

Með ábyrgð er lögð áhersla á fagmennsku, áræðni og samviskusemi sem birtist m.a. í áherslu á góða stjórnarhætti. Til grundvallar þurfa að liggja vönduð vinnubrögð, hæft starfsfólk og skýr skilaboð frá stjórn um ábyrg vinnubrögð.

Markmið um festu birtast m.a. í áherslum á skilvirkni og arðsemi, kostnaðaraðhaldi og stöðugleika í rekstri, auk vandaðrar áhættustýringar. Jafnframt er mikilvægt að samfélagslegt hlutverk lífeyrissjóðsins verði haft að leiðarljósi í allri starfsemi hans og hefur stjórn sjóðsins í þessu skyni sett fram stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar.

Stjórnskipulag Festu lífeyrissjóðs

Stjórn

Stjórn sjóðsins fer með yfirstjórn hans. Stjórnin skiptir sjálf með sér verkum. Þó skulu fulltrúar vinnuveitenda og stéttarféлага hafa á hendi formennsku til skiptis eitt ár í senn. Stjórnin skal setja sér starfsreglur, hún skal halda gerðarbók og rita í hana allar samþykktir sínar. Til þess að samþykkt sé lögmat þurfa fjórir stjórnarmenn að greiða henni atkvæði. Stjórnarfundur er ályktunarhæfur ef meirihluti stjórnarmanna er mættur eða varamenn í þeirra stað. Viðhafa skal leynilega atkvæðagreiðslu ef einn eða fleiri stjórnarmenn krefjast þess. Stjórnarfundir á árinu 2022 voru 17 talsins og var stjórn ákvörðunarbær á öllum fundum.

Stjórnarmenn skulu ekki sitja lengur en átta ár samfleytt sem aðalmenn í stjórn sjóðsins. Einstaklingur sem setið hefur í stjórn sem aðalmaður í 8 ár má ekki taka sæti sem aðalmaður fyrr en að þremur árum liðnum.

Stjórnin skal fjalla um allar meiriháttar ákvarðanir varðandi stefnumótun sjóðsins og starfsemi. Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans og önnur starfskjör og setur honum starfsreglur. Stjórn sjóðsins mótar innra eftirlit sjóðsins og skjalfestir eftirlitsferla, ræður forstöðumann endurskoðunardeildar eða semur við sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila um að annast innra eftirlit. Stjórn skal einnig móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Stjórnin ræður ennfremur löggiltan endurskoðanda til að annast ytri endurskoðun hjá sjóðnum sem og tryggingastærðfræðing til að annast tryggingafræðilega athugun

Stjórn sjóðsins skal móta fjárfestingar- og áhættustefnu hans, setja reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinnslu og ráðstöfun eigna sjóðsins. Stjórn sjóðsins skal árlega skipa þriggja manna endurskoðunarnefnd sem hafi m.a. eftirlit með reikningshaldi, áhættustýringu og gerð ársreiknings sjóðsins. Þá skal stjórnin setja verklagsreglur um verðbréfavíðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna og fá þær staðfestar af FME. Stjórnin veitir og afturkallar prókúru-umboð til handa framkvæmdastjóra og öðrum starfsmönnum.

Stjórn Festu er skipuð sex einstaklingum. Samtök atvinnulífsins skipa þrjá stjórnarmenn og einn til vara og þau ellefu stéttarfélög sem aðild eiga að sjóðnum kjósa þrjá stjórnarmenn og einn til vara. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við lög um lífeyrissjóði, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins. Stjórnin hefur sett sér starfsreglur. Í lok árs 2021 framkvæmdi stjórn mat á störfum sínum (sjálfsmat) og var lögð sérstök áhersla á þekkingu á áhættuþáttum tengdum starfsemi sjóðsins. Niðurstöður voru nýttar af stjórn árið 2022 til að próa starfshætti og styðja við góða stjórnarhætti.

Stjórn sjóðsins skipa:

- Anna Á. Halldórsdóttir, formaður, Þór Hreinsson, Eyrún Jana Sigurðardóttir og Silja Eyrún Steingrímsdóttir, varamaður, skipuð af stéttarfélögum sem aðild eiga að sjóðnum.
- Sigurður Ólafsson, varaformaður, Kristín Magnúsdóttir, Örvar Ólafsson og Einar Steinþórsson, varamaður, skipuð af Samtökum atvinnulífsins.

Framkvæmdastjóri

Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur og fer í því efni eftir ákvæðum laga og samþykktu sjóðsins og þeirri stefnu og fyrirmælum, sem stjórn hefur gefið. Framkvæmdastjóri ræður starfsmenn til sjóðsins.

Ákvarðanir sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar skal framkvæmdastjóri aðeins taka á grundvelli sérstakrar ákvörðunar stjórnar eða samkvæmt áætlun sem samþykkt hefur verið af stjórninni. Allar meiriháttar breytingar á skipulagi sjóðsins, innra eftirliti, bókhaldi og reikningsskilum, skal framkvæmdastjóri aðeins gera að höfðu samráði við stjórn, og að fengnu samþykki hennar.

Framkvæmdastjóri ber ábyrgð á að bókhald sjóðsins sé fært í samræmi við lög og viðurkenndar venjur. Honum ber einnig að fylgja þeirri fjárfestingarstefnu og þeim útlánareglum sem stjórnin setur.

Framkvæmdastjóri situr jafnframt í stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða og Greiðslustofu lífeyrissjóða fyrir hönd sjóðsins.

Framkvæmdastjóri sjóðsins er Gylfi Jónasson.

Fulltrúaráð

Innan lífeyrissjóðsins starfar fulltrúaráð, að jöfnu skipað fulltrúum samtaka launamanna og atvinnurekenda sem að sjóðnum standa. Aðildarsamtök sjóðsins tilnefna fulltrúa sína í fulltrúaráð lífeyrissjóðsins og fara þeir með atkvæði á ársfundi og öðrum fundum sjóðsins í umboði aðildarsamtakanna og í samræmi við ákvæði samþykktu lífeyrissjóðsins. Fulltrúar hvors hóps fara með jafnan fjölda atkvæða í fulltrúaráðinu, án tillits til fjölda fulltrúa hvors hóps fyrir sig á fundinum. Skipunartími fulltrúa er eitt ár í senn.

Fulltrúaráðsfundir

Stjórn sjóðsins skal kalla saman fulltrúaráðið tvisvar á ári, að hausti og í aðdraganda ársfundar, þar sem rædd eru málefni sjóðsins, lykiltölur úr afkomu og framvinda fjárfestingarstefnu kynnt. Heimilt er stjórn sjóðsins að ákveða að fundur fulltrúaráðs að hausti sé opinn sjóðfélögum. Á fundi fulltrúaráðs í aðdraganda ársfundar skulu auk þess breytingar á samþykktum kynntar ef við á og starfskjarastefna kynnt. Fulltrúar samtaka launamanna skulu jafnframt staðfesta tilnefningar frá tilnefningarnefnd á fulltrúum sjóðfélaga til stjórnar sjóðsins. Þá skulu fulltrúar atvinnurekenda í fulltrúaráði staðfesta tilnefningu Samtaka atvinnulífsins til stjórnar sjóðsins.

Ársfundur

Ársfundur hefur ædsta vald í málefnum sjóðsins, ef ekki er öðruvísi ákveðið í samþykktum lífeyrissjóðsins. Allir sjóðfélagar eiga rétt til fundarsetu með málfrelsi og tillögurétti. Ársfundur sjóðsins skal halda fyrir lok maí ár hvert. Stjórn sjóðsins getur boðað til aukafundar þegar þurfa þykir. Skylt er stjórn að boða til aukafundar ef aðildarsamtök sjóðsins krefjast þess skriflega og tilgreina fundarefni. Stjórnin skal boða til fundar með skriflegu fundarboði til aðildarsamtaka

sjóðsins, með minnst fjögurra vikna fyrirvara. Þá skal stjórnin auk þess auglýsa fundinn í dagblaði, útvarpi eða á annan sannanlegan hátt með a.m.k. 7 daga fyrirvara.

Við atkvæðagreiðslu ræður afl atkvæða nema öðruvísi sé ákveðið í samþykktum lífeyrissjóðsins. Þó er heimilt að óska eftir skiptri atkvæðagreiðslu, þannig að fulltrúar samtaka atvinnurekenda og stéttarféлага greiða atkvæði hvor í sínu lagi og þarf þá tilskilinn meirihluta í báðum hlutum fulltrúaráðsins svo að samþykkt sé lögmæt.

Á dagskrá ársfundar skulu vera eftirtaldir dagskrárliðir: 1. Skýrsla stjórnar. 2. Kynning ársreiknings. 3. Gerð grein fyrir tryggingafræðilegri úttekt. 4. Gerð grein fyrir fjárfestingarstefnu sjóðsins. 5. Gerð grein fyrir hluthafastefnu sjóðsins. 6. Starfskjarastefna til staðfestingar. 7. Kosning stjórnar og varamanna. Fulltrúar stéttarféлага í fulltrúaráði skulu annað hvert ár, kjósa tvo aðalmenn í stjórn. Annað hvert ár skulu fulltrúar stéttarféлага í fulltrúaráði kjósa einn aðalmann og einn varamann í stjórn. Fulltrúar samtaka atvinnurekenda tilkynna annað hvert ár um staðfestingu þeirra á tveimur aðalmönnum í stjórn á grundvelli tilnefningar Samtaka atvinnulífsins. Annað hvert ár tilkynna fulltrúar samtaka atvinnurekenda um staðfestingu þeirra á einum aðalmanni og einum varamanni í stjórn á grundvelli tilnefningar Samtaka atvinnulífsins. 8. Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins, þegar slíkar tillögur liggja fyrir. Um tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins fer samkvæmt ákvæðum 24. greinar. 9. Kosning fjögurra nefndarmanna í nefnd um laun stjórnarmanna. 10. Ákvörðun launa stjórnarmanna. 11. Kjör endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtækis. 12. Önnur mál.

Tillögur til ályktunar, sem taka á fyrir á ársfundi, þurfa að berast stjórn sjóðsins eigi síðar en viku fyrir ársfund. Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins má því aðeins taka fyrir, að þær hafi borist stjórn sjóðsins a.m.k. 3 vikum fyrir ársfund sjóðsins.

Tilnefningarnefnd

Eigi síðar en þremur mánuðum fyrir ársfund skulu fulltrúar stéttarféлага í fulltrúaráði sjóðsins skipa a.m.k. þriggja manna nefnd sem gera skal tillögu um frambjóðendur fulltrúa sjóðfélaga til stjórnar og varamanna þeirra. Tillagan skal m.a. taka mið af uppruna sjóðsins og hafa það að markmiði að þeir sem hagsmuna eiga að gæta hafi tilsvarendi aðkomu að stjórn sjóðsins. Tilnefningarnefndin skal setja sér eigin starfsreglur. Samtök atvinnulífsins skulu jafnframt starfrækja tilnefningarnefnd sem undirbýr tilnefningar Samtaka atvinnulífsins um fulltrúa atvinnurekenda til stjórnar og varamenn þeirra. Tilnefningarnefndir þessar skulu hafa formlegt samráð sín á milli með það að markmiði að tryggja að tillögur hvors aðila um sig séu með þeim hætti að stjórn verði í heild þannig samsett hverju sinni að hún búi yfir nægilegri þekkingu og reynslu til þess að rækja hlutverk sitt og geti sinnt málefnum sjóðsins af skilvirkni og heilindum.

Launanefnd

Innan lífeyrissjóðsins starfar fjögurra manna nefnd um laun stjórnarmanna sem undirbýr og leggur fram tillögu til ársfundar um laun stjórnar fyrir komandi ár. Ársfundur kýs fjóra fulltrúa í nefndina. Nefndarmenn sem ársfundur kýs geta ekki verið úr hópi stjórnarmanna. Nefndin skal hafa hliðsjón af því að stjórnarlaus endurspeglir ábyrgð, sérþekkingu, reynslu og þann tíma sem verja þarf til stjórnarstarfa. Tveir nefndarmanna skulu kosnir af fulltrúum stéttarféлага í fulltrúaráði og tveir af fulltrúum samtaka atvinnurekenda í fulltrúaráði.

Endurskoðunarnefnd

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd stjórnar og er hún skipuð til eins árs í senn. Í nefndina eru skipaðir þrjú einstaklingar og einn til vara. Nefndin kýs sér formann og varaformann. Hún starfar í samræmi við IX. kafla laga um ársreikninga nr. 3/2006. Nefndarmenn skulu hafa þekkingu og

reynslu í samræmi við störf nefndarinnar og skal að minnsta kosti einn nefndarmanna hafa staðgóða þekkingu og reynslu á sviði reikningsskila eða endurskoðunar. Nefndin hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, tilhögun innra eftirlits og aðferðum við áhættumat og eftirlit með áhættu í því skyni að auka trúverðugleika í starfsemi sjóðsins. Upplýsingar um endurskoðunarnefnd er að finna á vef sjóðsins (www.festa.is).

Endurskoðun

Reikningar sjóðsins eru endurskoðaðir og áritaðir af löggiltum endurskoðanda. Innri endurskoðun er í höndum sjálfstætt starfandi endurskoðanda. Endurskoðun sjóðsins og innri endurskoðun eru í höndum aðskilinna endurskoðunarfyrirtækja. Endurskoðunarnefnd Festu gerir tillögu til stjórnar um val á endurskoðanda sjóðsins (ytri endurskoðanda) og innri endurskoðanda.

Tryggingastærðfræðingur

Tryggingafræðileg athugun er framkvæmd árlega í samræmi við 39. gr. laga nr. 129/1997 og reglugerð nr. 391/1998. Athugunin er framkvæmd af löggiltum tryggingastærðfræðingi samkvæmt samningi við sjóðinn. Með athuguninni er lagt mat á áfallnar skuldbindingar sjóðsins og áætlaðrar framtíðarskuldbindingar annars vegar og núverandi eignir og vænt iðgjöld og ávöxtun hins vegar.

Með lögum, samþykktum, reglum og leiðbeinandi tilmælum FME er markaður rammi sem lífeyrissjóðurinn starfar eftir. Til viðbótar eru settar skýrar innanhússreglur og verkferlar sem auðvelda störf starfsmanna, auka gagnsæi og bæta þjónustu við sjóðfélaga í hvívetna.

Áhættustýring og innra eftirlit

Stjórn Festu hefur samþykkt fjárfestingarstefnu. Um form og efni hennar ásamt úttekt á ávöxtun fer eftir reglugerð útgefinni af fjármálaráðuneytinu nr. 916/2009 með síðari breytingum. Í fjárfestingarstefnu eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum sjóðsins. Stefnan miðar að því að tryggja góða ávöxtun til lengri tíma en jafnframt að takmarka áhættu eftir því sem kostur er. Fjárfestingarstefna sjóðsins gegnir því veigamiklu hlutverki í áhættustýringu hans. Við fjárfestingarákvarðanir er jafnframt tekið tillit hluthafastefnu og stefnu um ábyrgar fjárfestingar sem stjórn hefur sett sjóðnum. Fjárfestingarstefnu sjóðsins er að finna í heild sinni á vef sjóðsins (www.festa.is).

Um áhættustýringu lífeyrissjóða gilda ákvæði laga og reglugerða, þ.m.t. reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Á grundvelli þessa hefur stjórn sett sjóðnum áhættu- og áhættustýringarstefnu sem innihalda m.a. helstu ferla áhættustýringar varðandi alla þætti í starfsemi sjóðsins.

Stefnurnar grundvallast á stefnumótun sjóðsins sem og lögum og reglum sem um sjóðinn gilda. Megininntak stefnanna er að með áhættustýringu er átt við eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, meta, stýra og vakta áhættu í starfsemi sjóðsins.

Áhættustefnan er eitt af lykilverkfærum stjórnar við að uppfylla þær skyldur sem á yfirstjórn sjóðsins hvíla. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar hún að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Markmið með áhættustefnu og áhættustýringarstefnu er að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Lögð er áhersla á að stefnurnar og framkvæmd þeirra sé virkur þáttur í starfseminni og að þær tengist ákvörðunarferlum hans í stefnumótandi málum, við innleiðingu sem og í daglegum rekstri. Einnig er lögð áhersla á að stjórn og stjórnendur hafi góða yfirsýn yfir helstu áhættuþætti í rekstri sjóðsins og að þeir hafi þekkingu á hlutverki sínu í ferli áhættustýringar og eftirlits og taki virkan þátt í því.

Mikilvægt er að stjórn, stjórnendur og aðrir starfsmenn meti áhættu við ákvarðanatöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni.

Forstöðumaður áhættueftirlits sjóðsins hefur yfirumsjón með framkvæmd stefnanna og áhættueftirliti sjóðsins. Hann heyrir beint undir framkvæmdastjóra. Til að tryggja honum aukið sjálfstæði í starfi og milliliðalausán aðgang stjórnar að upplýsingum er honum heimilt að gefa skýrslur um áhættueftirlit, og aðrar upplýsingar sem varða áhættustýringu sjóðsins, beint og milliliðalaust til stjórnar sjóðsins og endurskoðunarnefndar.

Nánari upplýsingar um áhættustýringu er að finna í ársskýrslu og í skýringum í ársreikningi.

Innra eftirlit sjóðsins nær yfir sérhverja aðgerð af hálfu stjórnar, stjórnenda og starfsmanna til að stýra áhættu, þar sem því verður við komið, og auka líkur á að settum markmiðum verði náð við rekstur sjóðsins. Stjórnendur annast skipulagningu og framkvæmd innra eftirlits en að framkvæmd þess koma í raun allir starfsmenn sjóðsins með einum eða öðrum hætti.

Skipulag innra eftirlits tekur mið af reglum FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða og er innra eftirlit sjóðsins yfirfarið árlega af þeim sem annast innri endurskoðun hjá sjóðnum.

Innra eftirlit sjóðsins byggir m.a. á skýrsluskilum, reglulegri upplýsingagjöf, skráðum verkferlum og starfslýsingum, reglum um aðgreiningu starfa, skipulegum aðgangsstýringum og skilvirkri áhættustefnu og áhættueftirliti. Áhættustefna, áhættustýringarstefna og áhættustýring sjóðsins eru veigamikill þáttur í innra eftirliti.

Helstu verkþættir í starfsemi sjóðsins byggja á skriflegum ferlum og starfslýsingum starfsmanna sem auka áreiðanleika og stuðla að fylgni við lög og reglur. Verkferlar og starfslýsingar eru yfirfarnar reglulega. Aðskilnaði starfa og aðgangsstýringum innan sjóðsins er ætlað að draga úr villu- og sviksemisáhættu.

Margþætt skýrsluskil, afstemmingar og upplýsingagjöf til opinberra aðila, stjórnar sjóðsins og einstakra stjórnenda veita aðhald í rekstri. Hvað upplýsingakerfi sjóðsins varðar er í gildi öryggisstefna sjóðsins sem nær til meðferðar og varðveislu gagna. Henni er ætlað að tryggja örugga meðferð og varðveislu upplýsinga sem þýðingu hafa fyrir starfsemi sjóðsins.

Eftirlitstaðgerðir og sjálfvirk vöktun miða að því að lágmarka áhrif rekstraratvika á upplýsingakerfi. Neyðaráætlun sjóðsins er ætlað að taka á alvarlegri rekstraratvikum með endurheimt upplýsingakerfa. Þá hefur sjóðurinn tilnefnt móttakanda upplýsinga um uppljóstrun vegna mögulegra svika eða misferlis starfsmanna.

Hluthafastefna Festu lífeyrissjóðs

Almennt

Festa lífeyrissjóður er langtímafjárfestir sem leitast við að ná góðri ávöxtun á fjárfestingar sínar en jafnframt að vera ábyrgur hluthafi og stuðla að framþróun starfshátta innan fyrirtækja og á hlutabréfamarkaði. Hluthafastefna þessi varðar aðkomu Festu að fyrirtækjum sem sjóðurinn fjárfestir beint í.

Festa lífeyrissjóður gerir kröfu til þess að fyrirtæki, sem sjóðurinn fjárfestir í, sýni ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum, gæti að jafnrétti kynjanna, umhverfinu og að starfað sé í samræmi við

viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja. Við mat á starfsháttum fyrirtækja horfir sjóðurinn m.a. til aðstæðna á markaði, laga og almennt viðurkenndra reglna og gilda. Sjóðurinn hvetur sérstaklega til virkrar samkeppni og ábyrgðar gagnvart samkeppnislögum. Við mat á virkni sjóðsins sem fjárfestis er m.a. litið til eignarhlutdeildar, fjárhæða, stöðu sjóðsins í hópi hluthafa og möguleika sjóðsins til að hafa áhrif á þau atriði sem stefnan tekur til. Sjóðurinn metur verulegan eignarhlut með eftirfarandi hætti:

- a) 1,5% af heildareignum lífeyrissjóðsins
- b) 3% eða hærri eignarhlutur í hverju félagi eða
- c) sjóðurinn er meðal fimm stærstu hluthafa í einstöku félagi

Markmið stefnunnar

Festa lífeyrissjóður er langtímafjárfestir sem hefur það að markmiði að taka við iðgjaldi félagsmanna, ávaxta það og skila til félagsmanna í formi lífeyris. Stefna sjóðsins er að hámarka þær greiðslur með því að ná sem bestri langtímaávöxtun, að teknu tilliti til áhættu. Við fjárfestingar er einnig tekið tillit til þeirra viðmiða sem falla undir ábyrgar fjárfestingar að því marki sem lög leyfa og að teknu tilliti til hlutverks sjóðsins um háværkun lífeyrissréttinda sjóðsfélaga.

Fjárfestingarstefna Festu lífeyrissjóðs er sett af stjórn sjóðsins ár hvert og markar hún stefnu um hvernig eignasamsetningu sjóðsins skuli háttáð að teknu tilliti til ávöxtunar og áhættu.

Markmið hluthafastefnu þessarar er að marka stefnu og stjórnarhætti Festu lífeyrissjóðs sem eiganda í þeim félögum sem hann fjárfestir í og auka þannig gegnsæi við fjárfestingar sjóðsins, ábyrgð hans sem eiganda og styðja þannig við þau langtímasjónarmið sem liggja að baki fjárfestingarstefnu sjóðsins.

Stjórnarhættir fyrirtækja

Sjóðurinn mun horfa til þess við fjárfestingar hvort fyrirtæki sem hann fjárfestir í fylgi góðum stjórnarháttum við rekstur og gefi upplýsingar þar um í ársskýrslum. Horft verður til þess hvort innlend fyrirtæki fylgi leiðbeiningum Viðskiptaráðs Íslands, Kauphallar Íslands (NASDAQ Iceland) og Samtaka atvinnulífsins um stjórnarhætti fyrirtækja, en útgefendum hlutabréfa í Kauphöll Íslands ber að fylgja leiðbeiningunum eða upplýsa um frávik frá leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórnarhættir eru skilgreindir sem samband milli stjórnenda félags, stjórnar þess, hluthafa og annarra haghafa. Stjórnarhættir ákvarða með hvaða hætti félagi er stjórnað. Festa telur að stjórnarhættir félags geti skipt sköpum, því félag sem viðhefur góða stjórnarhætti er líklegra til að vera samkeppnishæfara og vegna vel til lengri tíma litið.

Aðkoma að vali stjórnarmanna

Festa gerir kröfu um að stjórnarmenn í fyrirtækjum sem sjóðurinn fjárfestir í sinni stjórnarstarfi sínu af heilindum og kostgæfni og í samræmi við góða stjórnarhætti. Stjórnarmenn eiga að vera sjálfstæðir í störfum sínum og ætíð hafa hagsmuni viðkomandi fyrirtækis að leiðarljósi.

Áhersla er lögð á að samsetning stjórnar sé með þeim hætti að reynsla, menntun og hæfni stjórnarinnar í heild hæfi sem best þörfum félagsins.

Festa metur í hverju tilviki fyrir sig hvort sjóðurinn gerir tillögu um stjórnarmann fyrir hluthafafund þar sem kosning stjórnar fer fram. Ef sjóðurinn á þess kost á grundvelli eignarhalds leitast hann við að tilnefna hæfa fulltrúa í stjórnir félaga, annaðhvort einn og sér eða í samstarfi við aðra aðila. Framkvæmdastjóri, stjórnarformaður og varaformaður stjórnar Festu mynda valnefnd sem tilnefnir stjórnarmenn þegar það á við.

Hvorki stjórnarmenn né starfsmenn sjóðsins sitja í stjórnnum fyrirtækja í umboði sjóðsins. Stjórnarmönnum og framkvæmdastjóra er jafnframt óheimilt að sitja í stjórnnum fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í. Þetta gildir þó ekki um fyrirtæki sem stofnuð eru til að sinna sérstökum þáttum í starfsemi sjóðsins. Jafnframt við sérstakar aðstæður, svo hægt sé að fylgja eftir hagsmunum sjóðsins með fullnægjandi hætti, er starfsmönnum heimilt með ákvörðun stjórnar að sitja í stjórnnum eða ráðum áhættufjármagnsfyrirtækja eða -sjóðum sem lífeyrissjóðurinn á hlut í.

Hluthafafundir

Á hluthafafundum mun Festa greiða atkvæði í samræmi við hagsmuni lífeyrissjóðsins. Almennt munu tillögur á hluthafafundum vera studdar ef Festa telur ákvörðun vera til hagsbóta fyrir hagaðila viðkomandi fyrirtækis með langtímasjónarmið að leiðarljósi. Framkvæmdastjóri fer með atkvæði sjóðsins á hluthafafundum í fyrirtækjum sem sjóðurinn á eignarhlut í. Hann getur jafnframt veitt öðrum umboð til að fara með atkvæði sjóðsins.

Starfskjör stjórnenda

Festa gerir kröfu um að starfskjarastefna uppfylli kröfur hlutafélagalaga og taki mið af viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja eins og við á.

Festa telur að við ákvörðun um starfskjör stjórnenda eigi að gæta hófs og m.a. að líta til stærðar og umfangs fyrirtækisins, launadreifingar innan þess, svo og þeirra starfskjara sem ætla má að bjóðist almennt á þeim markaði sem fyrirtækið starfar á.

Festa lífeyrissjóður leggur áherslu á að ávallt liggi fyrir greinargóðar upplýsingar og rök fyrir starfskjörum ædstu stjórnenda. Lögð er áhersla á að starfskjarastefnur greini hvernig þær styðji við langtímahagsmuni og sjálfbærni félaga og að sett séu fram skýr skilyrði og forsendur fyrir föstum og árangurstengdum launagreiðslum, þar á meðal hlunnindum.

Samskipta- og siðareglur fyrir stjórn og starfsfólk Festu lífeyrissjóðs

Almenn atriði:

Reglur þessar gilda fyrir starfsmenn sjóðsins sem og stjórnarmenn. Með stjórnarmönnum er átt bæði við aðal- og varastjórnarmenn. Starfsemi sjóðsins byggir á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og samþykktum sem um sjóðinn gilda. Jafnframt hefur sjóðurinn sett ýmsar reglur s.s. starfsreglur stjórnar, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, starfsreglur framkvæmdastjóra o.fl. Um sjóðinn er víðtækt eftirlit s.s. með innra og ytra eftirliti endurskoðenda, endurskoðunarnefnd og einnig með eftirliti frá Fjármálaeftirliti og Seðlabanki Íslands. Er meðfylgjandi reglum á engan hátt ætlað að koma í staðinn fyrir eða breyta fyrirbyggjandi reglum, heldur er þeim ætlað að undirstrika tiltekin grunngildi í störfum og starfsháttum stjórnar og starfsmanna sjóðsins.

Ábyrgð:

Stjórn og starfsfólk sjóðsins gera sér ljósa þá ábyrgð sem fylgir því að hafa umsjón og eftirlit með þeim fjármunum sem eru í eigu sjóðfélaga. Í ábyrgðinni felst m.a. að fara í hvívetna eftir þeim lögum og reglum er gilda, að hagsmunir sjóðfélaga séu í fyrirrúmi og að fjárfestingar sjóðsins byggji á góðu viðskiptasiðferði.

Þagnarskylda og meðferð trúnaðarupplýsinga:

Á stjórn og starfsfólki hvílir þagnarskylda um málefni sjóðsins, s.s. málefni sjóðfélaga, lífeyrisþega og önnur atriði sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu sem stjórnar- eða starfsmenn sjóðsins og leynt skulu fara samkvæmt lögum eða eðli máls. Stjórnar- eða starfsmenn eru ábyrgir fyrir því að gögn

sem þeir taka við og fara skuli leynt komist ekki í hendur annara. Þagnarskylda helst þó látið sé af starfi.

Góðir starfshættir:

Stjórn og starfsmenn skulu leggja rækt við starf sitt og stunda það af kostgæfni. Öll störf og aðrar athafnir skulu miða að því að vera lífeyrissjóðnum, sjóðfélögum og öðrum sem sjóðurinn veitir þjónustu til framdráttar. Stjórn og starfsfólk skulu ávallt gæta þess utan vinnutíma að aðhafast ekkert það sem getur vakið efa um hæfni þeirra til að sinna störfum fyrir sjóðinn eða skaða ímynd hans. Forðast ber hvers konar hagnunaárekstra milli starfa þeirra og annarra athafna eða tengsla utanaðkomandi aðila. Stjórn eða starfsfólk mega ekki taka þátt í meðferð mála sem varða sjóðinn og þá persónulega. Skyld er stjórnar- eða starfsmanni að upplýsa um slík atvik.

Hagnýting trúnaðarupplýsinga:

Stjórn eða starfsfólki er óheimilt að nýta sér trúnaðarupplýsingar, beint eða óbeint til öflunar eða ráðstöfunar verðbréfa sjálfum sér eða öðrum til hagsbóta.

Viðskiptahættir:

Sjóðurinn leggur áherslu á mikilvægi þess að eiga góð samskipti við þá aðila sem hann á samskipti við hvort sem um er að ræða iðgjaldagreiðendur, sjóðfélaga, þjónustuaðila á fjármálamarkaði eða útgefendur verðbréfa. Sjóðurinn leggur áherslu á að ávöxtun fjármuna sjóðsins taki mið af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma. M.a. næst það með góðum samskiptum við aðila á verðbréfamarkaði. Þau samskipti þurfa að vera í samræmi við almennar grunnreglur er tryggja gott viðskiptasiðferði og hagsmuni sjóðfélaga. Lögð er áhersla á að allar kynningar sem tekið er þátt í og önnur samskipti séu hlutlægar, nákvæmar, sannar og í samræmi við lög og almennt siðferði.

Ferðalög:

Eðlilegt er að stjórn og starfsfólk sjóðsins sækja kynningar- og fræðslufundi um fjárfestingar sem skipulagðar eru af þjónustuaðilum bæði innanlands og utan sem eru til þess fallnir að afla sjóðnum upplýsinga um viðskiptatækifæri, valkosti í eignastýringu eða annað er skiptir sjóðinn máli. Efni fundanna verður að vera stutt gögnum sem eru til reiðu á fundunum. Skal gögnunum haldið til hags í minnst eitt ár. Vettvangur funda á ekki að krefjast ferðalaga umfram það sem nauðsynlegt getur talist. Sjóðurinn skal að jafnaði bera kostnað vegna ferða og gistingar. Þjóði skipuleggjendur upp á útivistar- eða skemmtiatriði, svo sem íþróttar- eða menningarviðburði, í tengslum við slíka fundi skulu þeir viðburðir vera almennt viðeigandi og ganga sem minnst á hefðbundinn vinnutíma.

Gjafir og boð:

Stjórn og starfsfólki er óheimilt að þiggja gjafir, boð eða önnur fríðindi af þjónustuaðilum sjóðsins. Með þjónustuaðilum er átt við alla aðila sem með einhverjum hætti eru í samskiptum eða viðskiptum við sjóðinn. Undanþegnar eru jólagjafir og aðrar tækifærisgjafir sem eru að fjárhagslegu verðmæti innan marka sem teljast algeng í slíkum tilvikum eða þegar um er að ræða persónuleg tengsl sem ekki verða rakin til viðskipta við sjóðinn. Einnig boð á menningar- eða íþróttaviðburði á starfssvæði sjóðsins, enda gætt hófs í umgjörð og viðurgjörningi. Enn fremur er heimilt að þiggja viðeigandi viðurgjörning í tengslum við samskipti við þjónustuaðila.

Annað:

Brot starfsmanna á þessum reglum getur varðað áminningu eða uppsögn.

Stefna Festu lífeyrissjóðs um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar

Gildissvið

Stefna Festu lífeyrissjóðs um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar (hér eftir „**stefnan**“ eða „**stefna þessi**“) gildir fyrir Festa lífeyrissjóð (hér eftir „**Festa**“ eða „**sjóðurinn**“).

Sjóðurinn getur í gegnum starfsemi sína haft áhrif á sjálfbærni, þ.e. umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti.

Tilgangur og markmið

Festa er langtímafjárfestir sem hefur það að meginmarkmiði að tryggja sjóðsfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir þeim reglum sem fram koma í samþykktum. Sjóðurinn tekur við iðgjaldi sjóðsfélaga, ávaxtar það á ábyrgan og hagkvæman hátt í samræmi við fjárfestingastefnu á hverjum tíma. Stefna sjóðsins er að hámarka þær greiðslur með því að ná sem bestri langtímaávöxtun, að teknu tilliti til áhættu. Það er í höndum stjórnar Festu að leggja árlega fram fjárfestingarstefnu og gera grein fyrir hvernig sjóðurinn hyggst ná þessu markmiði, bæði með tilliti til ávöxtunar og áhættu. Að auki leggur stjórn áherslu á að þróa hluthafastefnu sjóðsins með þeim hætti að hún styðji, eftir því sem við verður komið, við góða stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn fer með eignahlut í og skal hún einnig höfð til viðmiðunar við fjárfestingaákvæðanir.

Samhliða fjárfestingarstefnunni og hluthafastefnunni setur stjórn fram þessa stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar. Stefnan skilgreinir helstu áherslur sjóðsins í sjálfbærni og lýsir því hvernig hann hyggst tileinka sér þær í starfsemi sinni. Stefnan fjallar um heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna, umhverfismál, félagslega þætti, stjórnarhætti og ábyrgar fjárfestingar.

Stefnan markar enn fremur siðferðisleg viðmið í fjárfestingum sjóðsins, sem lífeyrissjóðum ber að setja sér skv. 5. tölul. 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Festa leggur áherslu á ábyrgar fjárfestingar, þ.m.t. að fjármunir sjóðsfélaga nýtist til að hafa jákvæð áhrif á umhverfi og samfélag og takmarka eins og kostur er neikvæð áhrif af fjárfestingum. Við fjárfestingar er þar af leiðandi einnig tekið tillit til þeirra viðmiða sem falla undir ábyrgar fjárfestingar að því marki sem lög leyfa og að teknu tilliti til hlutverks sjóðsins um háþörfun lífeyrisréttinda sjóðsfélaga.

Festa leggur áherslu á að sjónarmið um sjálfbærni endurspeglar í rekstri sjóðsins, ákvörðunum stjórnenda og liggi jafnframt til grundvallar við ávöxtun fjármuna sjóðsins. Áherslur Festu í sjálfbærni skiptast í umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti (hér eftir sameiginlega vísað til sem „**UFS-þættir**“). Viðmið í umhverfismálum snúa að því hvernig fyrirtæki gætir að umhverfislegum áhrifum starfsemi sinnar. Félagleg viðmið snúa að því hvernig fyrirtæki koma fram við starfsfólk sitt, birgja, viðskiptavini og samfélagið sem það starfar í. Viðmið um stjórnarhætti snúa t.d. að stjórnun fyrirtækja, launum framkvæmdastjóra, innra eftirliti og réttindum hluthafa. UFS-þættir eru lykilþættir í rekstri sjóðsins sem og við mat á fjárfestingum.

Stefnan tekur mið af innri og ytri reglum og öðrum stefnum sjóðsins, svo sem fjárfestingarstefnu, áhættustefnu, áhættustýringarstefnu, starfs- og siðareglum og stjórnháttayfirlýsingu. Nánari upptalningu á þeim stefnum og innri reglum, sem taka að hluta eða öllu leyti til ofangreindra atriða, er að finna í viðauka I við þessa stefnu.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

Stefna þessi tekur mið af [heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun](#).¹ Festa styður við öll heimsmarkmiðin en hefur þó ákveðið að leggja sérstaka áherslu á markmið nr. 5. um jafnrétti kynjanna, nr. 7. um sjálfbæra orku, nr. 8. um góða atvinnu og hagvöxt, nr. 9. um nýsköpun og uppbyggingu og nr. 12. um ábyrga neyslu og framleiðslu þar sem þau falla best að starfsviði sjóðsins. Sérstaklega verður horft til þeirra áskorana tengdum heimsmarkmiðunum sem skilgreind hafa verið af íslenskum stjórnvöldum og sjóðurinn getur haft og/eða hefur bein áhrif á með starfsemi sinni.

Jafnrétti kynjanna verði tryggt og völd allra kvenna og stúlkna eflað

- Kynjaskipting starfa á vinnumarkaði
- Misvægi kynja í efstu lögum atvinnulífsins
- Draga markvisst úr kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi

Tryggja öllum aðgang að öruggri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði

- Auka hlutfall endurnýjanlegra orkugjafa með orkuskiptum í lofti, láði og legi
- Stuðla að orkuskiptum í samgöngum á hafi, í lofti og á landi

Stuðla að viðvarandi sjálfbærum hagvexti og arðbærum og mannsæmandi atvinnutækifærum fyrir alla

- Efla stuðningsúrræði fyrir fólk með skerta starfsgetu
- Aukin framleiðni í sátt við umhverfi og samfélag
- Jöfn tækifæri og jöfn laun fyrir sömu vinnu

Byggja upp viðnámsþolna innviði fyrir alla, stuðla að sjálfbærri iðnvæðingu og hlúa að nýsköpun

- Nýsköpun í öllum atvinnugreinum
- Efla innviði í samgöngum og ferðaþjónustu

Sjálfbær neyslu- og framleiðslumynstur verði tryggð

- Minnka neyslu, draga úr matarsóun og minnka þar með vistspor Íslendinga
- Innleiða hringrásarhugsun í alla neyslu og framleiðslu til að tryggja að nýting auðlinda fari ekki yfir þolmörk náttúrunnar
- Stuðla að ferðaþjónustu í sátt við náttúru og samfélag

¹ Heimsmarkmiðin voru samþykkt af fulltrúum allra aðildarríkja Sameinuðu þjóðanna í september árið 2015 og gilda til ársins 2030. Markmiðin eru 17 talsins með 169 undirmarkmið. Heimsmarkmiðin eru leiðarljós þeirra sem vilja stuðla að sjálfbærni í heiminum á næstu árum.

Umhverfismál

Til að stuðla að umhverfislegri sjálfbærni reynir Festa eftir fremsta megni að vernda umhverfið í allri starfsemi sinni og auka umhverfisvitund meðal haghafa. Í samstafi við Reitun metur sjóðurinn árlega útgefendur skráðra hlutabréfa og skuldabréfa í safni sjóðsins m.t.t. atriða sem falla undir UFS-þætti.

Sjóðurinn leggur ríka áherslu á umhverfismál í rekstri og nánasta umhverfi. Sjóðurinn er ábyrgur í auðlindanotkun og leitast við að minnka losun gróðurhúsalofttegunda og úrgang frá rekstri. Við ákvörðunartöku um tilhögun funda, ferðalaga og innkaupa og vörum og þjónustu er ávallt leitast við að lágmarka kolefnisspor. Rusl á vinnustað er flokkað og því er fargað á umhverfisvænan hátt. Pappír er afpakkaður í póstsendingum þar sem það er í boði, skjalavistun sjóðsins er að mestu orðin rafræn og ársreikningur sjóðsins er birtur á rafrænu formi, sbr. upplýsingastefna Festu lífeyrissjóðs.

Félagslegir þættir

Til að stuðla að félagslegri sjálfbærni skal leitast við að tryggja vellíðan fólks og öruggt og heilbrigt umhverfi. Sjóðurinn kemur fram af sanngirni við starfsfólk sitt, sjóðsfélaga og samfélagið sem sjóðurinn starfar í. Sjóðurinn hvetur samstarfsaðila sína til að huga að þessum þáttum í starfsemi sinni og leitast við að tryggja að unnið sé að félagslegum þáttum, enda er það samfélaginu öllu til góða.

Lögð er rík áhersla á að sjóðurinn sé góður og eftirsóknarverður vinnustaður. Sjóðurinn hvetur starfsfólk sjóðsins til heilsueflingar og styrkir starfsfólk í heilsurækt. Í starfsmanna- og fræðslustefnu sjóðsins er lögð áhersla á gott starfsumhverfi, virðingu og umburðarlyndi í samskiptum, virka upplýsingagjöf til starfsmanna, teymisvinnu, þjálfun, heilsueflingu og endurmenntun starfsmanna. Sjóðurinn hefur einnig sett sér stefnu í málum er varða einelti, kynferðislega- eða kynbundna áreitni og ofbeldi. Meginefni stefnunnar er að einelti, áreitni, ofbeldi og vanlíðan er ekki umborin á vinnustað. Stjórnendum ber að stuðla að því að grundvallareglur samskipta á vinnustað séu virtar í hvívetna.

Festa tekur skýra stefnu gegn mismunun og metur alla einstaklinga jafnt. Sjóðurinn leggur áherslu á að skapa starfsfólki jöfn tækifæri og heilbrigt, öruggt og hvetjandi vinnuumhverfi. Mismunun er ekki liðin á grundvelli kynferðis, kynþáttar, trúar, aldurs, kynhneigðar, fötlunar eða uppruna. Sjóðurinn hefur þá stefnu að gæta jafnréttis milli starfsfólks og að hver einstaklingur sé metinn að verðleikum.

Þá leggur sjóðurinn sig fram við að auðvelda sjóðsfélögum lífið og bjóða þeim framúrskarandi þjónustu, m.a. með aukinni rafrænni þjónustu.

Stjórnarhættir

Með góðum stjórnarháttum leggur Festa grunn að traustum samskiptum sjóðsfélaga, stjórnenda, starfsfólks og annarra hagsmunaaðila og stuðlar að hlutlægni, heilindum, gagnsæi og ábyrgð í stjórnun sjóðsins. Festa fylgir viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq OMX Iceland hf. og Samtökum atvinnulífsins. Sjóðurinn gerir árlega grein fyrir stjórnarháttum sínum og metur með hliðsjón af leiðbeiningunum.

Sjóðurinn stundar heiðarleg og ábyrg viðskipti þar sem hvers konar mútur eða spilling er hvorki viðhöfð né liðin. Stjórn sjóðsins hefur m.a. sett verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna- og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga ásamt því að setja samskipta- og síðareglur fyrir stjórn og starfsmenn sjóðsins. Verklagsreglurnar hafa það m.a. að markmiði að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra og sviksemi ásamt því að endurspegla hvernig stjórnendur og starfsfólk hagar

samskiptum sínum við samstarfsfólk, eftirlitsstofnanir, aðila á fjármálamarkaði og samfélagið allt. Einnig eru til staðar reglur um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka samþykktar af stjórn.

Starfsfólk fær reglulega fræðslu um tölvuöryggismál ásamt fræðslu um öryggismál í húsnæði sjóðsins, brunavarnir og þjálfun í viðbrögðum við bruna. Auk þess hefur sjóðurinn sett sér persónuverndarstefnu með það að markmiði að tryggja trúnað, áreiðanleika og örugga meðferð viðkvæmra upplýsinga. Hjá sjóðnum er starfandi persónuverndarfulltrúi.

Ábyrgar fjárfestingar

Festa viðurkennir mikilvægi ábyrgra fjárfestinga í starfsemi sinni, enda standa vonir til þess að sú aðferðafræði skili að jafnaði jákvæðum áhrifum á ávöxtun fjárfestinga til lengri tíma og dragi úr rekstraráhættu. Ábyrgar fjárfestingar snúast um að taka mið af fleiri mælikvörðum við fjárfestingar en hefðbundnum fjárhagslegum mælikvörðum. Festa hefur hliðsjón af leiðbeiningum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (UN PRI) í starfi sínu.

Festa er stór fjárfestir á innlendum verðbréfamarkaði og meðvitaður um að sjóðurinn getur haft mikil samfélagsleg áhrif með fjárfestingarstarfsemi sinni, bæði aukið jákvæð áhrif og dregið úr neikvæðum áhrifum á UFS-þætti eða haft önnur óbein áhrif. Sjóðurinn er hins vegar lítill í alþjóðlegum samanburði og er stefna þessi því fyrst og fremst sett fram með innlendan verðbréfamarkað í huga. Erlendar fjárfestingar Festu fara að mestu fram í gegn um verðbréfasjóði og sérhæfða sjóði. Leitast er við að velja erlenda samstarfsaðila sem meðal annars hafa sett sér fullnægjandi viðmið varðandi ábyrgar fjárfestingar og sjálfbærni, áður en ákvörðun er tekin um að fjárfesta í slíkum sjóðum.

Sjóðurinn leitast við að samþætta sjálfbærni við fjárfestingarákvarðanir án þess að fórna ásættanlegri arðsemi af fjárfestingum.

Aðferðafræði

Stefna sjóðsins sem eiganda er að þau fyrirtæki sem sjóðurinn kemur að, starfi í sátt við umhverfi sitt, fylgi lögum og reglum og hafi leiðbeiningar um góða stjórnarhætti að leiðarljósi. Markmiðið er m.a. að stuðla að sjálfbærri nýtingu auðlinda, draga úr mengun, lágmarka starfsemi sem er skaðleg fyrir umhverfið, virða mannréttindi og kjarasamninga starfsfólks ásamt því að innleiða góða stjórnarhætti sem eru í samræmi við gildandi reglur og viðmið að hverju sinni. Sjóðurinn getur notað atkvæðisrétt sinn á hluthafafundum ef hann telur vera ósamræmi á milli stefnu fyrirtækis og viðmiða um góða stjórnarhætti.

Sjóðurinn sem eigandi, leitast við að stuðla að því að fyrirtæki starfi eftir almennum lögum og reglum, sinni upplýsingaskyldu og hafi UFS-þætti að leiðarljósi. Sjóðurinn hvetur sérstaklega til virkrar samkeppni og ábyrgðar gagnvart samkeppnislögum.

Ef fyrirtæki sem Festa er eigandi að, verður uppvíst að háttsemi sem gengur gegn stefnu sjóðsins og/eða almennt viðurkenndum viðmiðum á sviði UFS-þátta að mati sjóðsins, mun sjóðurinn beita sér fyrir því að tafarlaust verði brugðist við slíku og látið af háttsemi. Jafnframt verður farið fram á að gripið verði til viðeigandi ráðstafana í því skyni að tryggja að ekki komi til sambærilegra atvika aftur. Ef ekki verður brugðist við með fullnægjandi hætti að mati Festu þá mun sjóðurinn taka það til skoðunar að selja viðkomandi eignarhlut að hluta eða heild ef svo ber undir.

Í tilfellum þar sem atvinnugreinar geta haft neikvæð umhverfis- eða samfélagsáhrif verður horft til þess við fjárfestingaákvörðun með hvaða leiðum unnið er að því að draga úr þessum áhrifum innan viðkomandi fyrirtækis.

Festa hefur væntingar til þess að eignastýringaraðilar sem sjóðurinn stofnar til samstarfs við, setji sér stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Slíkar stefnur eru einn þeirra þátta sem sjóðurinn tekur tillit til við val á samstarfsaðilum.

Neikvæðri skimun kann að vera beitt í undantekningartilvikum. Ef fyrirtæki gerist ítrekað brotlegt gegn landslögum, alþjóðalögum eða samningum sem Ísland hefur fullgilt, áskilur sjóðurinn sér rétt til að útiloka það úr fjárfestingarmengi sínu. Neikvæð skimun á að vera undantekningartilfelli sem beitt er í þeim tilvikum þegar aðrar leiðir hafa ekki reynst færar til að ná markmiðum sjóðsins.

Við mat á fjárfestingum er jafnframt m.a. horft til eftirfarandi atriða:

- Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna
- Hnattrænt samkomulag Sameinuðu þjóðanna
- Leiðbeiningar Nasdaq OMX Iceland um samfélagsábyrgð
- Leiðbeiningar Viðskiptaráðs, Nasdaq OMX Iceland og SA um stjórnarhætti fyrirtækja
- Nasdaq UFS-skýrslur eða önnur viðeigandi upplýsingagjöf
- Alþjóðalög og alþjóðasáttmálar sem Ísland hefur fullgilt
- Greiningar á viðeigandi UFS-þáttum fyrirtækja
- Starfsleyfisskýrði
- Upplýsingagjöf varðandi UFS-þætti, t.d. GRI skýrslur,

Samstaf og viðmið

Festa er stofnaðili að IcelandSIF,² en tilgangur samtakanna er að efla þekkingu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærra og ábyrgra fjárfestinga og auka umræður um ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Festa leggur áherslu á að samstarfsaðilar sjóðsins, þeir sem koma að greiningu fyrirtækja fyrir hönd sjóðsins og sjóðstjórar taki tillit til viðmiða um ábyrgar fjárfestingar í starfsemi sinni. Festa leitast eftir samstarfi við aðra fjárfesta, sjóðstjóra, greiningaraðila og hagsmunaaðila við að innleiða ábyrgar fjárfestingar á Íslandi.

Sjóðurinn hefur ásamt hópi norrænna lífeyrissjóða sett sér það markmið um 10% eigna sjóðsins verði í grænni orku í lok ársins 2030. Framangreind markmiðasetning er unnin í samstarfi við Climate Investment Coalition (hér eftir „CIC“), sem eru alþjóðleg samtök opinberra- og einkaaðila er vinna að því að virkja og hvetja til fjárfestinga í grænni orku og loftslagslausnum. CIC hefur m.a. það hlutverk að fylgjast með framvindu þessarar markmiðasetningar.

Þá er sjóðurinn aðili að viljayfirlýsingu um fjárfestingar í þágu sjálfbærrar uppbyggingar, sem gefin var út af Ríkisstjórn Íslands, lífeyrissjóðum og fjármálafyrirtækjum á Íslandi árið 2020. Með viljayfirlýsingunni skuldbindur sjóðurinn sig m.a. til að taka tillit til alþjóðlegra skuldbindinga Íslands og þeirra viðmiða sem íslensk stjórnvöld hafa sett sér, svo sem markmiðið um kolefnishlutlaust Ísland eigi síðar en árið 2040, markmið Parísarsamkomulagsins og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun 2030.

Endurskoðun og framfylgni stefnunnar.

Stefna þessi er birt á heimasíðu Festu. Stjórn sjóðsins samþykkir stefnuna. Framkvæmdastjóri sjóðsins ber ábyrgð á innleiðingu og framkvæmd stefnu þessarar gagnvart stjórn. Stefna þessi verður endurskoðuð árlega.

Samþykkt á stjórnarfundum Festu 21. desember 2022.

---

² Sjá nánar <http://www.icelandsif.is/>

Viðauki I

Stefnur, verklagsreglur og starfsreglur er lúta að innri starfsemi sjóðsins

Stjórnarhættir

- Samskipta og siðareglur
- Persónuverndarstefna
- Hluthafastefna
- Starfsmannastefna
- Öryggisstefna
- Útvistunarstefna
- Starfskjarastefna
- Áhættustefna
- Starfsreglur stjórnar
- Starfsreglur framkvæmdastjóra
- Starfsreglur sjóðstjóra
- Verklagsreglur Festa lífeyrissjóðs um ábendingar starfsmanna
- Fjárfestingarstefna
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna
- Starfsreglur/skipunarbréf fyrir Endurskoðunarnefnd
- Verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga

Félagslegir þættir

- Starfskjarastefna
- Samskipta og siðareglur
- Persónuverndarstefna
- Starfsmannastefna
- Hluthafastefna
- Reglur um varnir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Stefna í málum er varða einelti, kynferðislega eða kynbundna áreitni og ofbeldi á vinnustað.
- Reglur/heimildir um styrki til starfsfólks lífeyrissjóðsins vegna heilsueflingar
- Verklagsreglur um ábendingar starfsmanna
- Reglur um meðferð heilsufarslegra upplýsinga
- Verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga

Umhverfisþættir

- Hluthafastefna
- Samskipta og siðareglur
- Upplýsingastefna
- Fjárfestingarstefna

Ársreikningur 2022

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Hlutverk lífeyrissjóðsins

Festa lífeyrissjóður starfar samkvæmt lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn rekur skrifstofur á þremur stöðum. Aðalskrifstofa sjóðsins er í Reykjanesbæ, en auk þess eru skrifstofur á Akranesi og á Selfossi.

Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða

Ársreikningur sjóðsins er gerður samkvæmt reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

Fjöldi sjóðfélaga, launagreiðenda og iðgjöld

Sjóðurinn starfar í þremur deildum, samtryggingardeild, almennri og tilgreindri séreignardeild. Ávöxtun eigna samtryggingardeildar og séreignardeilda er að fullu aðskilin, en eignasafn séreignardeilda er rekið sameiginlega. Á árinu greiddu til samtryggingardeildar sjóðsins samtals 19.234 sjóðfélagar hjá 2.889 launagreiðendum. Virkir sjóðfélagar, þ.e. þeir sem greiddu í hverjum mánuði á árinu, voru 14.710. Iðgjöld námu 13.301 millj. kr. sem er 19,9% hækkun frá fyrra ári. Í árslok eiga 106.688 sjóðfélagar réttindi hjá sjóðnum.

Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 5.906 millj. kr. á árinu 2022, sem er 14,0% hækkun frá fyrra ári.

Lífeyrisþegar voru 11.738, en þeim fjölgaði um 590 frá fyrra ári. Ellilífeyri fengu 7.511, örorkulífeyri 3.001, makalífeyri 759 og barnalífeyri 467. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris.

Til almennrar séreignardeildar greiddu á árinu 417 sjóðfélagar hjá 274 launagreiðendum. Virkir sjóðfélagar í almennri séreignardeild voru 190. Til tilgreindrar séreignardeildar greiddu á árinu 516 sjóðfélagar hjá 331 launagreiðendum. Virkir sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild voru 422. Iðgjöld séreignardeilda námu 186,6 millj. kr., sem er um 11,6% hækkun frá fyrra ári, en þá voru iðgjöldin 167,3 millj. kr. Þess ber að geta að af iðgjöldum séreignardeildar námu iðgjöld tilgreindrar séreignardeildar 122,2 millj. kr. Í árslok eiga 5.605 sjóðfélagar réttindi í almennri séreignardeild og 789 sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild.

Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 50,5 millj. kr., samanborið við 34,6 millj. kr. árið áður. Lífeyrisþegar voru alls 80. Ellilífeyri fengu 74 og 4 vegna andláts og útgreiðslur séreignar á grundvelli bráðabirgðaákvæðis VIII. laga nr. 129/1997 voru 2. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Jafnframt nýttu 60 sjóðfélagar séreignardeildar sér ákvæði laga um ráðstöfun séreignarsparnaðar inn á íbúðarlán.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingartekjur námu -3.241,8 millj. kr. samanborið við 34.695 millj. kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður nam 423,3 millj. kr. samanborið við 358,7 millj. kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eigna var 0,17% samanborið við 0,16% árið áður. Hjá sjóðnum starfa 15 starfsmenn í 13,6 stöðugildum og nam heildarfjárhæð launa 198,5 millj. kr., launatengd gjöld voru 49,5 millj. kr.

Hrein eign til greiðslu lífeyris

Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris nam 251.987 millj. kr. í árslok. Á árinu hækkaði hún um kr. 4.480 millj. kr. eða um 1,81%. Af fjárfestingum sjóðsins voru 34,55% í erlendum gjaldmiðlum og 65,45% í íslenskum krónum. Félög og sjóðir námu 55,14% fjárfestinga, en skuldabréf og innlán 44,86%. Sé horft til undirliggjandi eigna verðbréfasjóða, nema hlutabréf og framtaksfjárfestingar 48,57% fjárfestinga en skuldabréf og innlán nema 51,43%.

Ávöxtun

Mjög dró úr atvinnuleysi á árinu 2021 og hélt sú þróun áfram á árinu 2022. Vegna mikilla hækkana á fasteignamarkaði og almennra hækkana á verðlagi m.a. vegna stríðsins í Úkraínu, varð til þess að Seðlabankinn bætti verulega í það vaxtahækkunarferli sem hófst árið 2021. Stýrivextir voru 2% í upphafi árs, en voru komnir í 6% í árslok. Vegna vaxtahækkana Seðlabanka Íslands hækkaði ávöxtunarkrafa skuldabréfa á árinu.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Ávöxtun (framhald)

Aðalvísitala skuldabréfa (NOMXIBBTA) lækkaði um 2,9% á árinu. Verðbólga mældist 9,34% yfir árið og því var raunávöxtun neikvæð um 11,2%.

Ávöxtun á innlendum og erlendum hlutabréfum var slæm á árinu. Þannig lækkaði úrvalsvísitalan með arði um 24,4% og heimsvísitala hlutabréfa lækkaði um 17,73% mæld í USD. Íslenska krónan veiktist um 3,93% gagnvart helstu myntum árið 2022. Hún veiktist hins vegar um 8,94% gagnvart USD. Ávöxtun heimsvísitölu í krónu mældist því neikvæð um 10,64%.

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar var neikvæð um 1,41% á árinu 2022 sem jafngildir 9,83% neikvæðri hreinni raunávöxtun. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 4,34%. Ef litið er til 10 ára er meðaltalið jákvætt um 4,79%. Hrein nafnávöxtun séreignardeildar I var neikvæð um 5,14% og hrein raunávöxtun hennar neikvæð um 13,24%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar séreignardeildar I síðustu 5 ár er neikvætt um 2,64%. Hrein nafnávöxtun séreignardeildar II var neikvæð um 12,14% og hrein raunávöxtun hennar var neikvæð um 19,65%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar séreignardeildar II síðustu 5 ár er jákvætt um 0,92%. Ef litið er til 10 ára er meðaltalið jákvætt um 2,76%. Eignir séreignardeilda eru allar metnar á markaðsvirði.

Tryggingafræðileg úttekt

Benedikt Jóhannesson, tryggingastærðfræðingur hjá Talnakönnun hf. hefur gert tryggingafræðilega úttekt á fjárhagsstöðu samtryggingardeildar sjóðsins miðað við árslok 2022. Samkvæmt úttektinni eru endurmetnar eignir 17.395 millj. kr. lægri en áunnin réttindi sjóðfélaga. Heildareignir, þ.e. endurmetnar eignir og núvirt framtíðariðgjöld eru 23.144 millj. kr. lægri en heildarskuldbindingar, miðað við 3,5% vexti. Skuldbindingar umfram eignir í árslok 2022 nema því 4,6%. Meginástæða lakari tryggingafræðilegrar stöðu er slæm afkoma af fjárfestingaeignum sjóðsins á árinu.

Stjórnarhættir og áhættustýring

Með góðum stjórnarháttum í starfsemi Festu lífeyrissjóðs er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga, launagreiðendur sem greiða iðgjald til sjóðsins fyrir starfsmenn sína og ábyrgðaraðila sjóðsins. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að gagnsæi í starfsemi sjóðsins. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir þeim reglum sem fram koma í samþykktum. Sjóðurinn tileinkar sér ábyrgja starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öfluga upplýsingatækni. Þannig verður Festa traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Þau gildi sem starfsmenn Festu hafa tileinkað sér eru traust, ábyrgð og festa. Með þau gildi að leiðarljósi vinna starfsmenn að markmiði og stefnu lífeyrissjóðsins. Jafnframt er mikilvægt að samfélagslegt hlutverk lífeyrissjóðsins verði haft að leiðarljósi í allri starfsemi hans.

Festa lífeyrissjóður starfar á grundvelli starfsleyfis fjármálaráðherra, í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, samþykktu sjóðsins og annarra reglna sem um lífeyrissjóði gilda.

Stjórn Festu hefur samþykkt fjárfestingarstefnu. Um form og efni hennar ásamt úttekt á ávöxtun fer eftir reglugerð útgefinni af fjármálaráðuneytinu nr. 916/2009 með síðari breytingum. Í fjárfestingarstefnu eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum sjóðsins. Stefnan miðar að því að tryggja góða ávöxtun til lengri tíma en jafnframt að takmarka áhættu eftir því sem kostur er. Fjárfestingarstefna sjóðsins gegnir því veigamiklu hlutverki í áhættustýringu hans.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Stjórnarhættir og áhættustýring (framhald)

Stjórn hefur sett sjóðnum áhættustefnu og áhættustýringarstefnu með það að markmiði að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Stefnan grundvallast á lagafyrirmælum og stefnumótun sjóðsins. Áhættustefnan byggir á skilgreiningu á áhættustýringu, sem felst í því að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, meta, vakta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins þar sem því verður við komið. Stjórnin leggur áherslu á að áhættustefnan sé virk í starfsemi sjóðsins og er hún árlega tekin til umræðu á vettvangi stjórnar og eftir atvikum til endurskoðunar í heild eða að hluta. Áhersla er lögð á góða yfirsýn stjórnar og stjórnenda yfir helstu áhættuþætti í rekstri sjóðsins og að starfsmenn sjóðsins hafi þekkingu á hlutverki sínu í ferli áhættustýringar og eftirlits og taki virkan þátt í því.

Mikilvægt er að stjórn, stjórnendur og aðrir starfsmenn meti áhættu og viðeigandi áhættuþætti við ákvarðanatöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni. Frekari upplýsingar um áhættustýringu sjóðsins er að finna í skýringu nr. 23 í ársreikningnum. Stjórnarháttayfirlýsing fyrir árið 2022 er birt í heild í ársskýrslu sjóðsins.

Upplýsingastarf

Sjóðurinn birtir í aðdraganda ársfundar auglýsingu í dagblöðum þar sem gerð er grein fyrir starfsemi og afkomu sjóðsins fyrir liðið ár. Sjóðurinn sendir greiðandi sjóðfélögum hálfárslega, í mars og september, yfirlit yfir móttækin iðgjöld ásamt útreikningi á áunnum lífeyrisréttindum. Með yfirlitinu í mars fylgir jafnframt sjóðfélagabréf þar sem greint var frá starfseminni á liðnu ári. Með yfirliti í september, er greint frá samþykktarbreytingum á ársfundi ef einhverjar eru. Á ársfundi sjóðsins á liðnu ári var m.a. gerð grein fyrir skýrslu stjórnar, ársreikningi, fjárfestingarstefnu og tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins. Á vefsíðu sjóðsins má nálgast almennar upplýsingar um sjóðinn, starfsemi, eignasafn, iðgjald, lífeyrisrétt og lánareglur. Sjóðfélagar geta með rafrænu auðkenni nálgast upplýsingar um greiðslusögu sína, réttindi og væntar lífeyrisgreiðslur á sjóðfélagavef sjóðsins.

Áhrif óvissu í ytra starfsumhverfi

Starfsemi sjóðsins á árinu 2022 einkenndist af mótun og kynningu mótvægisáðgerða vegna breyttra forsendna reiknigrunnis um lífslíkur, sem staðfestar voru af fjármála- og efnahagsráðuneytinu í lok árs 2021. Tillögur stjórnar voru kynntar fulltrúum í fulltrúaráði sjóðsins og samþykktar á aukaársfundi sjóðsins í september 2022. Jafnframt fór mikil vinna í tæknilega útfærslu þeirra breytinga sem samþykktar voru. Ytra starfsumhverfi sjóðsins einkenndist af miklum sveiflum á eignamörkuðum sem rekja mátti til stríðsins í Úkraínu og hækkunar á hrávöruverði sem leiddi til mikillar verðbólgu heimsvísu. Aukið vægi erlendra eigna sem og aukið vægi skuldabréfa sem virt eru á gangvirði, mun auka sveiflur í ávöxtun sjóðsins til lengri tíma. Það er þó mikilvægt að hafa í huga að lífeyrissjóðurinn er langtímafjárfestir og getur þolað skammtímasveiflur.

Væntanleg þróun sjóðsins og framtíðarhorfur

Á komandi árum mun lífeyrissjóðurinn hafa áfram að höfuðmarkmiði að ávaxta eignir innan ramma laga og fjárfestingarstefnu sjóðsins í þeim tilgangi að standa undir lífeyrisskuldbindingum og hámarka réttindi sjóðfélaga. Þar sem lífeyrisbyrði sjóðsins er tiltölulega lág, er vænt greiðsluflæði jákvætt til lengri tíma. Hann mun því stækka á næstu árum og fylgja því vissar áskoranir.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf samkvæmt 66. gr. d í lögum um ársreikninga

Festa lífeyrissjóður telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum.

Lífeyrissjóðurinn fylgir ákvæði í gr. 66.d í lögum nr. 3/2006 um ársreikninga þar sem fram kemur m.a. að í yfirliti með skýrslu stjórnar skuli fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif sjóðsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt skal gerð grein fyrir stefnu sjóðsins í mannréttindamálum og hvernig sjóðurinn spornar við spillingar- og mútumálum. Hvað gerð stefnu í þessum málum varðar byggir lagaákvæðið á svokallaðri „fylgja eða skýra reglur“ (e. comply or explain).

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Viðskiptalíkan Festu lífeyrissjóðs

Hjá lífeyrissjóðnum starfa 15 starfsmenn í 13,6 stöðugildum á þremur starfsstöðvum. Umhverfislegt umfang takmarkast við rekstur skrifstofa sjóðsins og taka aðföng, hráefnisnotkun og umhverfisáhrif rekstursins mið af því.

Viðskiptalíkan sjóðsins byggir á því að meginhlutverk hans samkvæmt lögum og samþykktum hans er að taka á móti iðgjöldum sjóðfélaga, ávaxta þau og greiða út lífeyri vegna elli, örorku og fráfalls sjóðfélaga. Meginþættir í starfsemi sjóðsins lúta því, auk móttöku og skráningu iðgjalda og reksturs lífeyrisdeildar, að fjárfestingastarfsemi. Innlendum fjárfestingum er að meginstefnu stýrt beint af sjóðnum en erlend eignasöfn sjóðsins eru í vörslu erlendra eignastýringaradila á grundvelli samninga þar um. Stór hluti sjóðfélaga á aðild að sjóðnum á grundvelli kjarasamninga en ákveðinn hluti sjóðfélaga sem ekki byggja kjör sín á kjarasamningum eru einnig aðilar að sjóðnum.

Til að gæta að hæfisreglum, rétttri meðferð fjármuna sjóðsins og þáttum eins og spillingu og mútumálum er m.a. byggt á eftirfarandi;

- a. Stjórn hefur sett sjóðnum samskipta- og siðareglur.
- b. Stjórn hefur samþykkt reglur um uppljóstrara (e. Whistleblower).
- c. Stjórn hefur sett reglur um viðskipti stjórnar og starfsmanna með fjármálagerninga.
- d. Stjórn hefur samþykkt stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar.
- e. Stjórn hefur samþykkt viðamikla áhættustefnu og áhættustýringarstefnu sem yfirfarin er árlega.
- f. Í gildi eru reglur sjóðsins sem ætlað er að sporna gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka, sbr. gildandi lög þ.a.l.
- g. Innra eftirlit sjóðsins er stutt af skjöludum reglum og ferlum og byggir meðal annars á margþættum aðskilnaði starfa, afstemmingum og krosspröfunum sem eru til þess fallnar að styðja við traustan rekstur.
- h. Innri endurskoðun sjóðsins er áhættumiðuð og tekur mið af reglum Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða.
- i. Innri og ytri endurskoðendur og Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands hafa með höndum margþætt fjárhagslegt og ófjárhagslegt eftirlit með starfsemi lífeyrissjóðsins.
- j. Í hluthafastefnu sjóðsins er m.a. lögð áhersla á að þau fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í ástundi góða stjórnarhætti og séu rekin lögum samkvæmt.
- k. Fjárfestingarstefna sjóðsins er samþykkt af stjórn og tekur hún m.a. á þeim siðferðilegu viðmiðum sem koma fram í stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar.
- l. Stjórn hefur skipað endurskoðunarnefnd sem heyrir beint undir stjórn. Endurskoðunarnefnd sjóðsins fylgist með virkni innra eftirlits og áhættustýringar og er í reglulegum samskiptum við innri og ytri endurskoðendur sjóðsins er varðar fjárhagsleg og ófjárhagsleg málefni hans.

Megináhrif sjóðsins á samfélagslegt umhverfi

Megináhrif sjóðsins á samfélagslegt umhverfi sitt felst annars vegar í getu hans og styrk til að greiða sjóðfélögum sínum lífeyri og hins vegar í fjárfestingarstarfsemi og aðkomu hans að innlendum fjármálamarkaði. Það gerir sjóðurinn meðal annars með ábyrgum fjárfestingum og góðum stjórnarháttum.

Lífeyrissjóðurinn greiðir nú um 500 milljónir króna á mánuði í lífeyri til sjóðfélaga sinna og nema heildareignir sjóðsins tæplega 252 milljörðum króna. Árleg tryggingafræðileg úttekt, áhættustefna og áhættustýringarstefna sjóðsins gegna mikilvægu hlutverki hvað þennan þátt í rekstri sjóðsins varðar. Forstöðumaður áhættueftirlits sjóðsins gefur stjórn reglulega skýrslur varðandi ýmsa áhættuþætti sjóðsins.

Fjárfestingastarfsemi sjóðsins byggir á samþykktri fjárfestingarstefnu sem kynnt er í ársskýrslu og á vef sjóðsins. Þar koma m.a. fram siðferðileg viðmið sjóðsins í fjárfestingum. Gerð er sérstök grein fyrir framfylgni sjóðsins við stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar í ársskýrslu sjóðsins.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Iceland SIF

Lífeyrissjóðurinn er meðal stofnaðila að Iceland SIF sem er sjálfstæður umræðuvettvangur fyrir ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Megintilgangur þess er að efla þekkingu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærra og ábygrra fjárfestinga og stuðla að aukinni umræðu um ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Lífeyrissjóðurinn hefur þegar stigið skref í framkvæmd stefnu hans um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar og mun gera áfram á komandi mánuðum og árum. Til marks um það er meðal annars nálgun sjóðsins á einstök fjárfestingarverkefni. Áhersla er lögð á að flétta saman ábyrgar fjárfestingar og það hlutverk sjóðsins að ná góðri langtímaávöxtun á þær eignir sem sjóðurinn hefur í umsjá sinni. Sjóðurinn mun leitast við að sýna frumkvæði í þeim efnum á sama tíma og hann lítur til þess sem vel er gert af öðrum aðilum á fjármálamarkaði.

Góðgerðarmálefni

Í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða er kveðið á um að sjóðnum sé ekki heimilt að inna af hendi framlög í öðrum tilgangi en er lítur að starfsemi hans. Af því leiðir að sjóðnum er óheimilt að inna af hendi fjárframlög til góðgerðarmála.

Starfsmannamál

Festa leggur áherslu á að skapa starfsfólki jöfn tækifæri og heilbriggt, öruggt og hvetjandi vinnuumhverfi. Mismunur er aldrei liðin hvort sem er á grundvelli kynferðis, kynþáttar, trúar, aldurs, uppruna eða annarra ástæðna. Hjá sjóðnum starfa 15 manns þar af átta konur og sjö karlar. Starfsmannavelta hjá sjóðnum hefur verið mjög lítil í gegn um árin. Sjóðurinn hefur þá stefnu að gæta jafnréttis milli karla og kvenna og að hver starfsmaður sé metinn að verðleikum.

Launahlutfall framkvæmdastjóra reiknað sem hlutfall af miðgildi launa allra starfsmanna var 2,2 á starfsárinu.

Áætlun gegn einelti og áreitni

Það er stefna sjóðsins að starfsmenn sýni samstarfsfólki sínu kurteisi og virðingu í samskiptum. Einelti, áreitni og vanlíðan er ekki umborin á vinnustaðnum. Kynferðisleg áreitni og annað andlegt eða líkamlegt ofbeldi fellur hér undir. Stjórnendum ber að stuðla að því að grundvallarreglur samskipta á vinnustað séu virtar. Í þessu skyni hefur sjóðurinn sett sér stefnu í málum er varða einelti, kynferðislega- og/ eða kynbundna áreitni og ofbeldi.

Heilsuvernd og öryggismál

Festa viðurkennir mikilvægi heilsuefingar og styrkir starfsfólk sjóðsins í heilsurækt. Einstaka starfsmenn sjóðsins hafa jafnframt sótt námskeið í fyrstu hjálpi. Þar sem því verður við komið eru upphækkunleg borð á starfsstöðvum. Starfsfólk fær reglulega fræðslu um tölvuöryggismál ásamt fræðslu um öryggismál og brunavarnir í húsnæði sjóðsins, ásamt þjálfun í viðbrögðum við bruna.

Starfsmannastefna- og fræðslustefna

Í starfsmanna- og fræðslustefnu sjóðsins er lögð áhersla á að sjóðurinn sé góður og eftirsóknarverður vinnustaður. Í henni er lögð áhersla á gott starfsumhverfi, virka upplýsingagjöf til starfsmanna, teymisvinnu, þjálfun, heilsuefingu og endurmenntun starfsmanna, virðingu og umburðarlyndi í samskiptum.

Persónuvernd

Festa hefur sett sér persónuverndarstefnu og hjá sjóðnum er starfandi persónuverndarfulltrúi. Engar kvartanir vegna brota á reglum eða lögum um persónuvernd bárust á árinu 2022 og engir öryggisbrestir eða leki á persónuupplýsingum átti sér stað á árinu.

Varnir gegn spillingar- og mútumálum

Sjóðurinn hefur sett sér samskipta- og siðareglur sem m.a. varða það hvernig sjóðurinn spornar við spillingar- og mútumálum. Einnig eru til staðar reglur um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka samþykktar af stjórn. Lögð er áhersla á að upplýsa nýja starfsmenn um samskipta- og siðareglur sjóðsins. Jafnframt hefur starfsfólk verið upplýst um reglur varðandi aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka á starfsmannafundum, auk innri verkferla þ.a.l.

Hjá sjóðnum er starfandi ábyrgðarmaður um eftirlit og hlýtingu með einkaviðskiptum starfsmanna og stjórnar ásamt sérfræðingi í áhættueftirliti.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Umhverfismál

Sjóðurinn hefur þá stefnu að flokka og skila raf- og rafeindatækjum, sem ekki eru notuð lengur við rekstur hans, til endurvinnslu og er með því dregið úr ofnýtingu auðlinda. Mörg raftæki innihalda fágæta málma sem nýst geta aftur auk þess að innihalda hættuleg spilliefni sem meðhöndla þarf með viðeigandi hætti.

Skjalavistun sjóðsins er að mestu orðin rafræn. Þegar hefur dregið úr pappírnotkun af þessum sökum. Markmið sjóðsins er að skjalavistun verði að fullu rafræn til framtíðar.

Lögð er áhersla á lágmarkun og flokkun úrgangs til endurvinnslu meðal starfsfólks og góða nýtingu matvæla í mötuneyti sjóðsins til að sporna við matarsóun.

Mannréttindi

Mannréttindi eru grundvallarréttindi sem allir menn eiga kröfu til. Lífeyrissjóðurinn metur alla jafnt og mismunar fólki ekki á grundvelli kynþáttar eða þjóðernislegs uppruna, kynhneigðar, stjórnmálaskoðana, trúarbragða, heimspekilegrar sannfæringar eða annarra ástæðna.

Atburðir eftir lok reikningsárs

Frá lokum reikningsárs fram að áritunardegi hafa ekki orðið atburðir sem gætu haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar komi fram í ársreikningnum, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun. Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins staðfesta hér með ársreikninginn með undirritun sinni.

Reykjavík, 29. mars 2023

Stjórn

Anna Á. Halldórsdóttir
formaður

Sigurður Ólafsson
varaformaður

Örvar Ólafsson
meðstjórnandi

Eyrún Jana Sigurðardóttir
meðstjórnandi

Kristín Magnúsdóttir
meðstjórnandi

Þór Hreinsson
meðstjórnandi

Framkvæmdastjóri

Gylfi Jónasson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Festu lífeyrissjóðs

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Festu lífeyrissjóðs fyrir árið 2022, að undanskilinni skýrslu stjórnar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2022, efnahag hans 31. desember 2022, breytingu á handbæru fé á árinu 2022 og tryggingafræðilegri stöðu 31. desember 2022, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Álit okkar er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar.

Ársreikningurinn innifelur

- Skýrslu stjórnar.
  - Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris fyrir árið 2022.
  - Efnahagsreikning þann 31. desember 2022.
  - Yfirlit um sjóðstreymi fyrir árið 2022.
  - Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar 31. desember 2022.
  - Skýringar, sem innifela helstu reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.
  - Deildaskipt yfirlit, sem innifela deildaskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2022, deildaskiptur efnahagsreikningur 31. desember 2022 og deildaskipt yfirlit um sjóðstreymi 2022.
- Skýrsla stjórnar er undanskilin endurskoðun, sbr. kafla um aðrar upplýsingar.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda.

Óhæði

Við erum óháð lífeyrissjóðnum samkvæmt ákvæðum laga um endurskoðendur og endurskoðun og siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi lífeyrissjóðsins. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Samkvæmt okkar bestu vissu, lýsum við yfir að önnur þjónusta sem við höfum veitt sjóðnum er í samræmi við ákvæði íslenskra laga og reglna og að við höfum ekki veitt þjónustu sem óheimilt er að veita samkvæmt ákvæðum 5.1. gr. Evrópureglugerðar nr. 537/2014.

Við höfum ekki veitt sjóðnum aðra þjónustu en endurskoðun á árinu 2022.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Áritun óháðs endurskoðanda

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins árið 2022. Sem hluti af endurskoðun okkar á ársreikningnum voru þessi lykilatriði skoðuð sérstaklega. Við látum ekki í ljós sérstakt álit varðandi þessi lykilatriði, einungis er látið í ljós álit á ársreikningnum í heild.

Lykilatriði endurskoðunarinnar	Endurskoðunaraðgerðir
<p><i>Mat óskráðra eignarhluta í félögum og sjóðum og skuldabréfa</i> <i>Vísad er til skýringa nr. 2.1 um grundvöll reikningskila,</i> <i>skýringu nr. 11 um eignarhluti í félögum, skýringu nr. 12 um</i> <i>blutdeildarskírteini og sjóði, skýringu nr. 13 um skuldabréf</i> <i>og skýringu nr. 22 um fjármálagerninga.</i></p> <p>Bókfært verð eignarhluta í félögum og sjóðum nam 135.892 millj. kr. (2021: 145.275 millj. kr.) eða 54% af heildareignum þann 31. desember 2022, af því eru 39.513 milljarðar kr. óskráð (2021: 36.249 millj. kr.). Bókfært verð skuldabréfa nam 110.479 millj. kr. (2021: 95.311 millj. kr.) eða 44% af heildareignum, af því eru 41.188 millj. kr. á gangvirði og 0 millj. kr. óskráð þann 31. desember 2022 (2021: 0 millj. kr.). Þessar óskráðu eignir eru flokkaðar í gangvirðisprepi 2 og 3 í skýringum í ársreikningi.</p> <p>Meðal eignarhluta í félögum og sjóðum og skuldabréfa eru óskráðar eignir. Verðmæti þessara fjárfestinga er háð mati stjórnenda, þeim forsendum sem eru notaðar og vali á útreikningsaðferð eða líkani og getur haft veruleg áhrif á niðurstöðu matsins.</p> <p>Vegna þess hve matskenndur liðurinn er og vegna stærðar í efnahagsreikningi sjóðsins, teljum við mat á óskráðum fjárfestingum vera lykilatriði við endurskoðun okkar.</p>	<p>Endurskoðun á mati óskráðra eignarhluta í félögum og sjóðum og skuldabréfa fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fjárfestingarferilinn var yfirfarinn. Við yfirförum aðferðafræði og forsendur við mat. - Gögn sem útreikningar og forsendur mismunandi verðmatsaðferða voru byggð á voru yfirfarin og metin. - Framkvæmdir voru sjálfstæðir útreikningar af verðmatssérfræðingi PwC á verðmæti úrtaks óskráðra fjárfestinga - Í þeim tilvikum þar sem verðmat byggðist á nýlegum viðskiptum voru þau viðskipti sannreynd. - Flokkun óskráðra fjárfestinga í stigkerfi gangvirðis var yfirfarin. <p>Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar.</p>

Lykilatriði endurskoðunarinnar	Endurskoðunaraðgerðir
<p><i>Mat á lífeyrisskuldbindingu</i></p> <p>Lífeyrisskuldbinding sjóðsins nam 505.447 millj. kr. þann 31. desember 2022 (2021: 446.397 millj. kr.). Tryggingafræðileg staða þann 31. desember nam - 4,6% þar sem skuldbindingar voru umfram eignir í árslok (2021: -2,6%). Lífeyrisskuldbinding er reiknuð út af óháðum tryggingastærðfræðingi.</p> <p>Vegna þess hve flóknir útreikningarnir eru og vegna stærðar og mikilvægi fyrir sjóðinn, teljum við mat á lífeyrisskuldbindingu vera lykilatriði við endurskoðun okkar.</p>	<p>Endurskoðun á mati á lífeyrisskuldbindingu fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Við lögðum mat á óhæði og hæfi tryggingastærðfræðings. - Ferli við útreikninga var yfirfarið. - Framkvæmdir voru aðgerðir með úrtökum til að sannreyna inntaksgögn og útreikninga - Framkvæmdir voru greiningaraðgerðir á þróun lífeyrisskuldbindingar, forsendum og niðurstöðum. <p>Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar ásamt yfirliti um tryggingafræðilega stöðu.</p>

Áritun óháðs endurskoðanda

Aðrar upplýsingar, þ.m.t. skýrsla stjórnar

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru skýrsla stjórnar, úrdráttur úr ársreikningi á ensku og ársskýrsla sjóðsins, sem lágu fyrir við áritun okkar.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga, þ.m.t. skýrslu stjórnar og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins ber okkur að yfirfara aðrar upplýsingar, sem tilgreindar eru hér að ofan, þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða skilning sem við höfum aflað við endurskoðunina eða ef svo virðist að verulegar rangfærslur séu í þeim. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Við höfum ekki greint atriði sem ber að greina sérstaklega frá.

Hvað varðar skýrslu stjórnar um starfsemi sjóðsins höfum við, í samræmi við ákvæði 104. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006, yfirfarið að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum lífeyrissjóðsins að meta hæfi hans til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning lífeyrissjóðsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa lífeyrissjóðinn upp eða hætta rekstri hans, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi sjóðsins. Stjórnendum lífeyrissjóðsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hans til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissa er mikil vissa en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits lífeyrissjóðsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins (framhald)

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á videigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að lífeyrissjóðurinn verði ekki lengur rekstrarhæfur.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Önnur atriði samkvæmt ákvæðum laga og reglna

Kosning endurskoðanda

Við vorum kosin endurskoðendur á aðalfundi sjóðsins þann 7. maí 2018. Kosning okkar hefur verið endurnýjuð árlega á aðalfundi sjóðsins og höfum við því verið endurskoðendur sjóðsins samfelld í fimm ár.

Reykjavík, 29. mars 2023

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2022

	Skýr.	2022	2021
Iðgjöld	3		
Iðgjöld sjóðfélaga		3.537.263	2.937.920
Iðgjöld launagreiðenda		10.069.801	8.372.513
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(119.277)	(46.186)
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði		707.536	625.725
		<u>14.195.323</u>	<u>11.889.971</u>
Lífeyrir			
Lífeyrir	4	5.956.794	5.215.584
Umsjónarnefnd eftirlauna	4	(41)	(237)
Annar beinn kostnaður vegna örorku		12.580	12.088
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð		80.527	65.275
		<u>6.049.860</u>	<u>5.292.710</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5	(11.049.742)	27.023.489
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5	7.797.550	7.638.111
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		19.372	37.024
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		45.847	30.816
Fjárfestingargjöld	6	(54.799)	(34.138)
		<u>(3.241.770)</u>	<u>34.695.304</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7,8,9	423.325	358.656
		<u>423.325</u>	<u>358.656</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		4.480.367	40.933.908
Hrein eign frá fyrra ári		<u>247.506.880</u>	<u>206.572.972</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2022

Eignir	Skýr.	31.12.2022	31.12.2021
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10,11,12,15	135.892.329	145.275.379
Skuldabréf	13,14,15	110.478.802	95.310.848
		<u>246.371.131</u>	<u>240.586.227</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	16	1.889.841	1.381.265
Aðrar kröfur	16	250.665	244.113
		<u>2.140.506</u>	<u>1.625.378</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	17	42.125	40.975
Handbært fé	18	3.554.685	5.362.669
Eignir samtals		<u>252.108.448</u>	<u>247.615.248</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
	19		
Áfallinn kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur		37.156	26.185
Aðrar skuldir		84.045	82.183
		<u>121.201</u>	<u>108.368</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls		<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>
Skipting á hreinni eign til greiðslu lífeyris			
Hrein eign sameignardeildar		250.809.132	246.318.114
Hrein eign séreignardeildar		1.178.115	1.188.766
		<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>
Skuldbindingar utan efnahags	21		
Aðrar skýringar	22,23		
Kennitölur	24		

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2022

	2022	2021
Inngreiðslur		
Iðgjöld	12.976.497	11.361.765
Framlag ríkis til jöfnunar örorkubyrði	707.536	625.725
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	97.138	39.273
Aðrar inngreiðslur	700	2.150
	<u>13.781.872</u>	<u>12.028.913</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	6.046.769	5.289.393
Rekstrarkostnaður	409.782	362.728
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	7.033	6.526
Aðrar útgreiðslur	54.799	34.138
	<u>6.518.382</u>	<u>5.692.786</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>7.263.489</u>	<u>6.336.126</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	3.325.383	2.541.996
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(27.585.149)	(48.531.592)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	22.592.448	40.289.431
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	9.076.839	8.931.417
Keypt skuldabréf	(17.409.390)	(11.571.931)
Seld skuldabréf	955.814	4.044.076
Ráðstöfun alls	<u>(9.044.054)</u>	<u>(4.296.603)</u>
(Lækkun), hækkun handbærs fjár	(1.780.564)	2.039.524
Gengismunur af handbæru fé	(27.419)	33.064
Handbært fé í upphafi árs	<u>5.362.669</u>	<u>3.290.081</u>
Handbært fé í árslok	<u>3.554.685</u>	<u>5.362.669</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar 31. desember 2022

Tryggingafræðileg staða	Skýr.	31. 12. 2022		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Eignir	20			
Hrein eign til greiðslu lífeyris		250.809.132	0	250.809.132
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		(1.395.420)	0	(1.395.420)
Núvirði framtíðariðgjalda		0	232.888.859	232.888.859
Eignir samtals		249.413.712	232.888.859	482.302.571
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		211.622.178	180.985.114	392.607.293
Örorkulífeyrir		42.959.088	43.002.026	85.961.114
Makalífeyrir		8.463.184	5.984.450	14.447.634
Barnalífeyrir		244.426	2.446.139	2.690.565
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		3.519.708	6.220.328	9.740.036
Skuldbindingar samtals		266.808.584	238.638.057	505.446.642
Eignir umfram skuldbindingar		(17.394.872)	(5.749.199)	(23.144.071)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		-6,5%	-2,4%	-4,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		9,0%	-14,2%	-2,6%

Tryggingafræðileg staða	31. 12. 2021		
	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Eignir			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	246.318.114	0	246.318.114
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(3.624.996)	0	(3.624.996)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	192.005.504	192.005.504
Eignir samtals	242.693.118	192.005.504	434.698.622
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	176.229.426	170.174.512	346.403.938
Örorkulífeyrir	36.109.155	40.450.251	76.559.406
Makalífeyrir	7.084.567	5.708.492	12.793.059
Barnalífeyrir	209.402	2.052.202	2.261.604
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	2.921.142	5.458.255	8.379.397
Skuldbindingar samtals	222.553.693	223.843.711	446.397.404
Eignir umfram skuldbindingar	20.139.425	(31.838.207)	(11.698.782)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	9,0%	-14,2%	-2,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	8,1%	-5,1%	1,5%

Skýringar

---

1. Starfsemi Festu lífeyrissjóðs

Festa lífeyrissjóður starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrirréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur til þess fullt starfsleyfi. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrirréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Meginstarfsemi sjóðsins felst í rekstri samþyggingsjóðs, en að auki rekur hann tvær séreignardeildir.

Lífeyrissjóðurinn veitir viðtöku iðgjaldi til greiðslu lífeyrir vegna elli til áviloka, örorku eða andláts skv. nánari ákvæðum laganna. Skylduáðild er að lífeyrissjóðnum og er kveðið á um iðgjald til sjóðsins í kjarasamningum aðila vinnumarkaðarins.

Séreignardeildir Festu lífeyrissjóðs taka við viðbótariðgjöldum sjóðfélaga. Sjóðfélögum í samþyggingsardeild lífeyrissjóðsins, ásamt öðrum sem þess óska, er frjálst að greiða viðbótariðgjöld í séreignardeild. Séreignardeildirnar bjóða upp á tvær ávöxtunardeildir með vel dreifðu eignarsafni.

Aðildarfélög sjóðsins eru eftirfarandi: Verkalýðs- og sjómannafélag Keflavíkur og nágr., Félag iðn- og tæknigreina, Verkalýðs- og sjómannafélag Sandgerðis, Verkalýðs- og sjómannafélag Grindavíkur, VR, Bárán stéttarfélag, Efling stéttarfélag, Verkalýðsfélag Suðurlands, Verkalýðsfélag Akraness, Verkalýðsfélag Snæfellinga og Stéttarfélag Vesturlands.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1. Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum við gerð ársreiknings lífeyrissjóðsins fyrir árið 2022.

2.2. Starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í íslenskum krónum, sem er bæði starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins. Allar tölur eru settar fram í þúsundum króna nema annað sé tekið fram.

2.3. Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu. Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau. Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning sjóðsins:

- i) Gangvirði óskráðra eignarhluta í félögum og sjóðum, sjá skýringar 11 og 12.
- ii) Tryggingafræðileg staða, sjá skýringu 20.

2.4. Iðgjöld

Árlegt fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða er fært sem sérstakur liður undir iðgjöld. Áætluð óinnheimt iðgjöld ásamt dráttarvöxtum eru færð í efnahagsreikningi undir liðnum kröfur á launagreiðendur. Mat þeirra byggist á reynslu liðinna ára og stuðst er við gögn og greiðslur sem fyrir liggja um skil eftir lok reikningsársins.

2.5. Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að fráregnum öllum fjárfestingargjöldum. Viðskipti í öðrum gjaldmiðlum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og á fallinn gengismunur á eignir í árslok.

2.5a. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að fráregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld. Hér eru færðar vaxatekjur, verðbætur og lántökuþóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

2.5b. Tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að fráregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld. Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði. Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 5 má sjá hreinar fjárfestingartekjur 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

2.5c. Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færð fjárfestingargjöld og þóknar til fjármálfyrirtækja vegna umsýslu og vörslugjalda. Í skýringu nr. 6 er greint frá beinum fjárfestingargjöldum sem greidd eru af sjóðnum, auk áætlaðra og reiknaðra fjárfestingargjalda vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfum. Slíkur kostnaður er ekki greiddur af sjóðnum sjálfum, heldur þáttaður inn í gengi viðkomandi eigna.

2.6. Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Frá rekstrarkostnaði dregst þóknun til sjóðsins vegna innheimtu gjalda fyrir stéttarfélög.

2.7. Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um markaði fyrir fjármálagerninga nr. 115/2021. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og öðrum fjárfestingum. Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og endurmata þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

Skýringar

2. Reikningsskilaaðferðir (framhald)

2.7. Fjárfestingar (framhald)

2.7a. Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf, sem sjóðurinn tilgreinir að verði haldið til gjalddaga, eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjármálagerna sem skráðir eru á skipulegum markaði er markaðsverð í árslok, en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu nr. 22. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stígskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

2.7b. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfa- og sérhæfðra sjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

2.7c. Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði skuldabréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbætur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu nr. 13 er gerð nánari grein fyrir skiptinu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

2.7d. Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánunum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til tapsáhættu vegna óvissu um innheimtu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður niðurfærslureikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hafa sérstakar áhættur verið metnar jafnframt því sem reiknuð er almenn niðurfærsla. Niðurfærslureikningurinn er dreginn frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok. Í skýringu nr. 14 er gerð frekari grein fyrir niðurfærslu skuldabréfa og útlána.

2.7e. Aðrar fjárfestingar

Undir aðrar fjárfestingar eru færðar allar fjárfestingar sem ekki falla undir liði sem taldir eru upp hér að ofan. Hér eru meðal annars færðar húseignir og lóðir sem tekin voru yfir til fullnustu greiðslu. Fullnustueignir eru færðar á gangvirði eða kostnaðarverði hvort sem lægra reynist á reikningsskiladegi.

2.8. Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hlíðsjón af tapsáhættu og fært til lækkunar á kröfunum samkvæmt niðurstöðu slíks mats.

2.9. Varanlegir rekstrarfjármunir og óefnislegar eignir

Fasteignir og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádrögnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði og greinast þannig: Fasteign undir starfsemi sjóðsins er afskrifuð um 2%, endurbætur á fasteigninni um 6,7%, innréttingar, skrifstofutæki og tölvu- og hugbúnaður um 25%.

2.10. Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á gangvirði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum. Í skýringu 18 er nánari grein gerð fyrir skiptingu gjaldmiðla í lok árs.

2.11. Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir og skuldir í erlendra mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert gengi Seðlabanka Íslands í árslok.

2.12 Samanburðarfjárhæðir

Þar sem það hefur átt við hefur samanburðarfjárhæðum verið breytt til þess að gæta samræmis við breytingu á framsetningu þessa árs.

3. Iðgjöld

	31.12.2022	31.12.2021
Iðgjöld samtryggingardeildar greinast þannig:		
Iðgjöld á tímabilinu.....	13.416.278	11.138.197
Réttindaflutningur og endurgreiðslur nettó.....	(115.117)	(41.225)
	<u>13.301.161</u>	<u>11.096.972</u>
Iðgjöld séreignardeildar greinast þannig ¹⁾:		
Iðgjöld á tímabilinu.....	190.786	172.236
Réttindaflutningur og endurgreiðslur nettó.....	(4.161)	(4.962)
	<u>186.626</u>	<u>167.274</u>
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði.....	707.536	625.725
Iðgjöld samtryggingar- og séreignardeildar samtals.....	<u>14.195.323</u>	<u>11.889.971</u>

1) Þar af numu iðgjöld í tilgreinda séreign 122,2 milljón króna á árinu 2022 samanborið við 118,1 milljónir árið 2021.

Skýringar

4. Lífeyrir

Lífeyrir samtryggingardeildar greinist þannig:

	Efirlaun skv. samþ. sjóðsins	Umsjónarnefnd efirlauna	Samtals 31.12.2022	Samtals 31.12.2021
Ellilífeyrir	3.901.209	0	3.901.209	3.343.992
Örorkulífeyrir	1.749.673	0	1.749.673	1.606.193
Makalífeyrir	195.229	41	195.270	175.362
Barnalífeyrir	60.101	0	60.101	55.392
	<u>5.906.212</u>	<u>41</u>	<u>5.906.253</u>	<u>5.180.938</u>

Lífeyrir séreignardeildar greinist þannig:

Greiðslur iðgjalda inn á húsnæðislán.....	18.176	13.219
Útgreiðslur séreignalífeyris vegna Covid-19.....	366	4.939
Ellilífeyrir.....	31.748	15.715
Makalífeyrir.....	251	393
Örorkulífeyrir.....	0	380
	<u>50.541</u>	<u>34.646</u>
Lífeyrir samtryggingar- og séreignardeildar samtals.....	<u>5.956.794</u>	<u>5.215.584</u>

5. Hreinar fjárfestingartekjur

Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum greinast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2022	Arður	Gangvirdis- breyting	Hreinar tekjur 2022	Hreinar tekjur 2021
Marel hf.....	5.951.415	84.579	(4.462.773)	(4.378.195)	1.126.446
Arion banki hf.....	4.342.755	349.845	(1.011.010)	(661.165)	1.903.536
Hagar hf.....	3.455.759	95.078	261.365	356.444	412.152
Sildarvinnslan hf.....	3.004.717	49.913	496.647	546.561	921.164
Reitir fasteignafélag hf.....	2.479.618	50.384	128.368	178.752	372.758
Festi hf.....	2.291.709	43.780	(523.668)	(479.888)	530.606
Stefnir ÍS 15.....	2.223.454	18.724	(276.574)	(257.850)	622.107
Jarðvarmi slhf.....	2.212.913	262	272.726	272.988	160.004
Hampiðjan hf.....	2.109.383	32.177	35.752	67.929	589.381
Reginn hf.....	1.953.703	56.741	(414.563)	(357.821)	711.084
Aðrar og smærri eignir.....	24.586.712	295.989	(533.552)	(237.563)	5.004.019
	<u>54.612.139</u>	<u>1.077.473</u>	<u>(6.027.280)</u>	<u>(4.949.807)</u>	<u>12.353.257</u>

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum greinast þannig:

	Bókfært verð 31.12.2022	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirdis- breyting/arður	Hreinar tekjur 2022	Hreinar tekjur 2021
Ishares Developed World Index Fund.....	17.154.182	1.431.836	(3.247.476)	(1.815.640)	3.195.221
JSS Global Themes Fund P Class.....	6.685.557	172.086	(1.881.407)	(1.709.321)	957.085
Amundi Funds - Bond Global Aggregate.....	4.665.312	100.897	(138.503)	(37.606)	49.564
Pimco Income Fund.....	4.409.128	383.133	(315.384)	67.749	152.764
Skagen KON-TIKI F.....	3.671.753	(93.438)	(304.182)	(397.620)	(239.187)
BR S&P 500 Index Fund.....	3.499.964	287.310	(725.454)	(438.143)	1.262.372
Katla Global Value Fund.....	3.485.918	115.506	(587.284)	(471.778)	741.192
Janus Henderson Global Equity Fund.....	3.176.527	81.772	(682.736)	(600.964)	(42.279)
Skagen M2.....	2.564.892	(64.982)	(633.910)	(698.893)	562.770
Europ Smaller Comp STESCAE LX.....	2.307.039	58.363	(1.178.252)	(1.119.889)	657.108
Aðrar og smærri eignir.....	29.659.918	2.054.765	(932.594)	1.122.171	7.373.622
	<u>81.280.190</u>	<u>4.527.247</u>	<u>(10.627.181)</u>	<u>(6.099.934)</u>	<u>14.670.232</u>
Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum.....				<u>(11.049.742)</u>	<u>27.023.489</u>

Skýringar

5. Hreinar fjárfestingartekjur (framhald)

Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2022	Samtals 2021
Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga:					
Ríkisvixlar og skuldabréf.....	3.418.337	0	0	3.418.337	2.167.228
Skuldabréf sveitarfélaga.....	1.263.677	0	0	1.263.677	846.120
Skuldabréf og vixlar lánastofnana.....	493.061	0	0	493.061	206.338
Fasteignaveðtryggð skuldabréf.....	948.681	0	856	949.537	713.740
Önnur verðbréf.....	2.481.729	183.082	(167.881)	2.496.931	1.331.455
	<u>8.605.484</u>	<u>183.082</u>	<u>(167.025)</u>	<u>8.621.542</u>	<u>5.264.880</u>
	Gangvirðis-breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2022	Samtals 2021
Skuldabréf færð á gangvirði:					
Ríkisvixlar og skuldabréf.....	(1.122.483)	108.540	0	(1.013.942)	608.022
Skuldabréf sveitarfélaga.....	(216.835)	0	0	(216.835)	847.608
Skuldabréf og vixlar lánastofnana.....	16.941	0	0	16.941	328.158
Önnur verðbréf.....	389.845	0	0	389.845	589.444
	<u>(932.532)</u>	<u>108.540</u>	<u>0</u>	<u>(823.992)</u>	<u>2.373.231</u>
Samtals tekjur af skuldabréfum.....	<u>7.672.952</u>	<u>291.623</u>	<u>(167.025)</u>	<u>7.797.550</u>	<u>7.638.111</u>

6. Fjárfestingargjöld

	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð/reiknuð fjárfestingargjöld	Fjárfestingargjöld samtals	Meðalstaða undirliggjandi eigna á árinu	Hlutfall fjárfestingargjalda af meðalstöðu
Árið 2022					
Fjárfestingargjöld					
Allar deildir					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	194	57.293	57.487	4.905.838	1,17%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	218.862	218.862	11.859.414	1,85%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	202	332.215	332.417	54.426.263	0,61%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	256.799	256.799	23.401.151	1,10%
Kaup og sölubóknarir verðbréfavíðskipta.....	18.763	0	18.763	150.586.069	0,01%
Vörslubóknarir.....	33.374	0	33.374	0	0,00%
Umsýslubóknarir útvistunar eignastýringar.....	2.265	351	2.617	573.613	0,46%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>54.799</u>	<u>865.521</u>	<u>920.320</u>	<u>245.752.347</u>	<u>0,37%</u>
Samtryggingardeild					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	0	54.489	54.489	4.695.520	1,16%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	218.862	218.862	11.859.414	1,85%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	0	331.201	331.201	54.067.840	0,61%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	256.799	256.799	23.401.151	1,10%
Kaup og sölubóknarir verðbréfavíðskipta.....	18.582	0	18.582	150.544.982	0,01%
Vörslubóknarir.....	33.374	0	33.374	0	0,00%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>51.955</u>	<u>861.351</u>	<u>913.306</u>	<u>244.568.907</u>	<u>0,37%</u>
Séreignardeild, sparnaðarleið 1					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	23	444	467	47.092	0,99%
Kaup og sölubóknarir verðbréfavíðskipta.....	181	0	181	41.087	0,44%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>204</u>	<u>444</u>	<u>648</u>	<u>88.179</u>	<u>0,74%</u>
Séreignardeild, sparnaðarleið 2					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	171	2.361	2.532	163.225	1,55%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	202	1.014	1.217	358.423	0,34%
Umsýslubóknarir útvistunar eignastýringar.....	2.265	351	2.617	573.613	0,46%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>2.639</u>	<u>3.726</u>	<u>6.365</u>	<u>1.095.261</u>	<u>0,58%</u>

Skýringar

6. Fjárfestingargjöld (framhald)

Árið 2021	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð/ reiknuð fjárfestingargjöld	Fjárfestingargjöld samtals	Meðalstaða undirliggjandi eigna á árinu	Hlutfall fjár- festingargjalda af meðalstöðu
Fjárfestingargjöld					
Allar deildir					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	1.306	40.318	41.624	5.107.369	0,81%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	197.411	197.411	10.732.915	1,84%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	539	361.798	362.337	55.074.029	0,66%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	717.292	717.292	19.608.799	3,66%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	22.158	0	22.158	133.842.750	0,02%
Umsýslubóknanir útvistunar eignastýringar.....	1.832	1.026	2.858	495.618	0,58%
Fjárfestingargjöld samtals.....	34.138	1.317.844	1.343.679	224.861.479	0,60%
Skipting fjárfestingargjalda á deildir					
Samtryggingardeild					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	0	38.332	38.332	4.886.710	0,78%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	197.411	197.411	10.732.915	1,84%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	0	360.743	360.743	54.775.278	0,66%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	717.292	717.292	19.608.799	3,66%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	22.052	0	22.052	133.826.427	0,02%
Vörslubóknanir.....	8.303		8.303		
Fjárfestingargjöld samtals.....	30.356	1.313.778	1.344.134	223.830.128	0,60%
Séreignardeild, sparnaðarleið 1					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	13	151	164	22.563	0,73%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	105	0	105	16.323	0,65%
Fjárfestingargjöld samtals.....	119	151	270	38.886	0,69%
Séreignardeild, sparnaðarleið 2					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir*.....	1.293	1.834	3.127	198.095	1,58%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	539	1.055	1.594	298.751	0,53%
Umsýslubóknanir útvistunar eignastýringar.....	1.832	1.026	2.858	495.618	0,58%
Fjárfestingargjöld samtals.....	3.664	3.915	7.579	992.465	0,76%

*Sérhæfðir sjóðir fyrir almenna fjárfesta, áður fjárfestingarsjóðir.

Áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld eru ekki greidd af sjóðnum sjálfum, heldur eru þau reiknuð inn í gengi viðkomandi sjóða eða eigna. Þau innihalda bæði hlutdeild í almennum rekstrarkostnaði sjóða auk árangurstengingar.

7. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

Laun og tengd gjöld greinast þannig:	31.12.2022	31.12.2021
Laun	198.546	175.975
Launatengd gjöld	49.501	32.068
	248.047	208.043
Meðalfjöldi starfa	13,6	13,5
Skrifstofukostnaður greinist þannig:	31.12.2022	31.12.2021
Aðkeypt þjónusta.....	128.829	109.934
Húsnæðiskostnaður.....	22.023	13.030
Annar rekstrarkostnaður.....	59.895	54.613
Afskriftir.....	5.883	5.737
Samtals.....	216.630	183.315
Endurgreiddur kostnaður vegna innheimtu gjalda fyrir stéttarfélag.....	(41.351)	(32.701)
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður samtals.....	423.325	358.656

Skýringar

8. Heildarlaun og þóknar til stjórnar og stjórnenda sjóðsins greinast þannig:

	31.12.2022	31.12.2021
Gylfi Jónasson, framkvæmdastjóri 1).....	25.120	23.099
Baldur Snorrason, forstöðumaður eignarstýringar 1).....	21.564	20.083
Aðrir sviðsstjórar (3 stöðugildi).....	57.068	49.497
Anna Ágústa Halldórsdóttir, stjórnarformaður.....	2.876	2.919
Sigurður Ólafsson, varaformaður.....	2.561	2.836
Órvar Ólafsson, stjórnarmaður, endurskoðunarnefnd.....	2.449	2.444
Þór Hreinnsson, stjórnarmaður.....	1.974	2.114
Kristín Magnúsdóttir, stjórnarmaður, endurskoðunarnefnd.....	1.855	1.984
Eyrún Jana Sigurðardóttir, stjórnarmaður.....	1.915	1.382
Kristinn Bjarnason, formaður endurskoðunarnefndar.....	630	630
Einar Steinþórsson, varastjórnarmaður.....	168	432
Silja Eyrún Steingrimsdóttir, varastjórnarmaður.....	376	688
Halldóra Sigr. Sveinsdóttir, fyrrv. stjórnarmaður.....	0	929
	<u>118.556</u>	<u>109.036</u>

1) Auk ofangreindra launa fékk framkvæmdastjóri greiddar kr. 2.242 þúsund fyrir setu í stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða og Greiðslustofu lífeyrissjóða, sem hann var tilnefndur í af hálfu lífeyrissjóðsins. Jafnframt fékk forstöðumaður eignastýringar greiddar kr. 2.586 þúsund fyrir setu í fimm stjórnnum og fjárfestingaráðum. Þessi laun voru ekki greidd af lífeyrissjóðnum sjálfum.

9. Þóknar til endurskoðenda og tryggingastærðfræðings sjóðsins greinast þannig:

	31.12.2022	31.12.2021
Ytri endurskoðandi, endurskoðun ársreiknings.....	5.210	6.230
Innri endurskoðandi, þóknun fyrir innri endurskoðun.....	2.327	2.877
Tryggingastærðfræðingur, tryggingafræðileg úttekt.....	3.601	3.343
Tryggingastærðfræðingur, önnur þjónusta.....	8.665	1.254
	<u>19.802</u>	<u>13.703</u>

10. Samantekt innlendra og erlendra félaga og sjóða

	Skráð	Óskráð	Samtals
Eignarhlutar í innlendum félögum	31.518.973	9.761.188	41.280.161
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum	2.461.344	0	2.461.344
Innlend hlutdeildarskírteini og sjóðir.....	6.953.300	6.378.678	13.331.978
Erlend hlutdeildarskírteini og sjóðir.....	55.445.568	23.373.278	78.818.846
	<u>96.379.184</u>	<u>39.513.144</u>	<u>135.892.329</u>

Hluti óskráðra innlendra félaga er flokkaður á gangvirkisstigi 2. Hluti skráðra erlendra fjárfestinga er flokkaður á gangvirkisstigi 3.

Skýringar

11. Eignarhlutar í félögum

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

	31.12.2022			31.12.2021		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Skráð félög:						
Marel hf.....	1,59%	3.460.105	5.984.555	1,49%	2.864.548	10.026.174
Arion banki.....	1,92%	3.270.883	4.343.655	1,23%	1.796.265	3.882.870
Hagar hf.....	4,18%	1.314.625	3.455.759	4,12%	1.316.825	3.208.894
Sildarvinnslan hf.....	1,35%	1.590.003	3.004.717	1,46%	1.590.003	2.508.070
Reitir fasteignafélag hf.....	3,63%	2.021.410	2.479.618	3,15%	1.666.111	2.084.320
Festi hf.....	4,03%	2.028.251	2.291.709	2,52%	1.054.252	1.843.256
Hampiðjan hf.....	3,58%	539.514	2.109.383	3,58%	539.514	2.073.631
Reginn fasteignafélag hf.....	3,94%	1.570.990	1.966.033	3,81%	1.492.092	2.304.453
Íslandsbanki hf.....	0,69%	1.493.838	1.648.001	0,27%	425.097	679.079
Eik fasteignafélag hf.....	3,55%	1.059.142	1.435.687	3,45%	996.175	1.452.757
Síminn hf.....	1,83%	254.040	859.602	1,77%	403.886	1.599.430
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	1,32%	353.510	532.423	1,98%	397.768	955.171
Fly Play hf.....	3,95%	533.910	358.029	0,00%	0	0
Kvika banki hf.....	0,36%	334.106	333.840	0,51%	390.914	666.276
Ölgerðin hf.....	1,05%	305.432	307.966	0,00%	0	0
Nova Klúbburinn hf.....	1,62%	308.899	265.490	0,00%	0	0
Icelandair Group hf.....	0,17%	100.036	95.297	0,60%	330.936	373.556
Sláturfélag Suðurlands svf.....	5,98%	33.502	31.109	5,98%	33.502	19.742
Solid Clouds.....	1,09%	25.000	16.100	1,09%	25.000	18.360
Origo hf.....	0,00%	0	0	2,88%	355.143	901.329
Sýn hf.....	0,00%	0	0	2,48%	437.659	481.546
Skeljungur hf.....	0,00%	0	0	0,19%	32.407	53.651
		20.597.197	31.518.973		16.148.096	35.132.566

	31.12.2022			31.12.2021		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Óskráð félög og stofnfé:						
Jarðvarmi slhf.....	7,24%	1.493.953	2.212.913	7,24%	1.493.953	1.940.187
Blávarmi slhf.....	7,45%	1.343.179	1.627.665	7,45%	1.343.179	1.616.786
Samkaup hf.....	10,00%	936.000	936.000	10,00%	936.000	936.000
Landsbréf-Hvatning slhf.....	6,55%	553.404	769.231	6,55%	553.404	779.192
Eyrir Invest hf.....	1,13%	593.538	680.898	1,13%	593.538	1.681.009
HSV eignarhaldsfélag slhf.....	2,53%	249.778	572.821	2,53%	249.778	314.166
Brunnur vaxtarsjóður slhf.....	10,00%	481.372	491.213	10,00%	328.200	449.536
Innviðir fjárfestingar slhf.....	5,00%	237.470	371.402	5,00%	216.370	205.984
Fí Eignarhaldsfélag slhf.....	7,05%	330.871	358.323	7,05%	330.871	336.795
Mandólin hf.....	5,40%	265.693	305.295	5,40%	265.693	220.776
Bakkastakkur slhf.....	2,76%	107.598	291.125	2,76%	104.151	287.677
Akur Fjárfestingarfélag slhf.....	6,90%	79.411	271.751	6,90%	296.932	437.054
Önnur og smærri félög.....		1.071.807	872.550		1.759.382	958.160
		7.744.072	9.761.188		8.471.449	10.163.322
Eignarhlutar í innlendum félögum alls.....			41.280.161			45.295.888

Eignarhlutar í erlendum félögum greinast þannig:

	31.12.2022			31.12.2021		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Morgan Stanley sérgreint safn.....	0,05%	726.682	1.439.935	0,05%	726.682	1.695.359
NWF Group Plc.....	4,93%	712.540	1.021.409	4,93%	712.540	887.553
		1.439.222	2.461.344		1.439.222	2.582.912

Skýringar

12. Hlutdeildarskírteini og sjóðir greinast þannig:

	31.12.2022			31.12.2021		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Hlutdeildarskírteini innlendra skuldabréfasjóða:						
Skammtímasjóður ÍV.....	17,86%	1.800.616	1.810.314	19,02%	2.635.961	2.641.159
IS Lausafjársefn.....	4,45%	1.500.001	1.501.303	3,78%	1.452.312	1.454.238
Akta Vaxtatekifæri.....	7,49%	400.000	433.406	4,12%	400.000	459.540
ÍV Skuldabréfasafn.....	1,70%	43.354	44.097	1,27%	43.354	44.747
Aðrir og smærri.....		50.143	48.896		18.395	18.637
		<u>3.794.113</u>	<u>3.838.015</u>		<u>4.550.022</u>	<u>4.618.320</u>
Hlutdeildarskírteini innlendra hlutabréfasjóða:						
Stefnir IS 15.....	7,61%	1.830.173	2.223.454	6,91%	1.830.173	2.500.027
Júpiter - Innlend hlutabréf.....	4,46%	327.929	441.085	4,35%	327.929	546.676
Akta Stokkur.....	5,12%	200.000	320.979	2,55%	200.000	391.836
ÍV Stokkur.....	3,54%	63.806	66.929	5,14%	109.102	144.110
Aðrir og smærri.....		63.500	62.837		114.506	142.115
		<u>2.485.408</u>	<u>3.115.284</u>		<u>2.581.710</u>	<u>3.724.764</u>
Innlendir sérhæfðir sjóðir, hlutabréf:						
SÍA III slhf.....	9,34%	768.866	1.268.551	9,31%	768.866	992.318
TF II slhf.....	17,03%	419.244	713.883	17,03%	419.244	525.731
SÍA IV slhf.....	5,04%	464.000	478.616	5,04%	112.000	102.426
Freyja framtakssjóður slhf.....	5,00%	275.160	236.638	5,00%	191.285	140.807
Iðunn framtakssjóður slhf.....	4,10%	196.992	195.937	4,10%	91.620	81.692
Brunnur vaxtarsjóður II slhf.....	6,63%	189.187	177.722	6,29%	41.747	30.682
SIA II slhf.....	7,53%	30.134	53.225	7,53%	10.100	22.485
Aðrir og smærri.....		125.060	12.618		395.518	636.078
		<u>2.468.642</u>	<u>3.137.190</u>		<u>2.030.378</u>	<u>2.532.219</u>
Innlendir sérhæfðir sjóðir, skuldabréf:						
Veðskuldabréfasjóður ÍV VIV II.....	12,28%	614.351	724.723	12,28%	614.351	662.706
MF2 hs.....	13,27%	588.051	681.351	12,20%	382.439	399.572
Veðskuldabréfasjóður slhf. II.....	10,00%	468.500	527.765	10,00%	360.500	372.324
Gamma Fixed Income Fund.....	5,04%	238.834	340.879	4,72%	311.875	674.956
ACF III slhf.....	4,10%	160.000	187.680	4,10%	160.000	169.920
Alda Credit Fund II slhf.....	5,46%	80.000	103.120	5,46%	80.000	98.240
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	6,19%	50.000	88.770	6,53%	50.000	82.710
Veðskuldabréfasjóður slhf.....	8,02%	32.459	57.015	8,01%	32.459	48.870
		<u>2.232.196</u>	<u>2.711.303</u>		<u>1.991.625</u>	<u>2.509.298</u>
Innlendir sérhæfðir sjóðir, fasteignir						
105 Miðborg slhf.....	6,25%	231.250	305.250	6,25%	231.250	238.438
Gamma Agros slhf.....	5,55%	117.196	224.935	5,55%	150.000	253.573
		<u>348.446</u>	<u>530.185</u>		<u>381.250</u>	<u>492.011</u>
Innlendir sjóðir alls		<u>11.328.805</u>	<u>13.331.978</u>		<u>11.534.985</u>	<u>13.876.611</u>
Erlendir verðbréfasjóðir, hlutabréf:						
Ishares Dev. World Index Fund.....	0,89%	16.237.042	17.154.182	0,83%	14.308.983	17.700.642
JSS Global Themes Fund P Class.....	4,88%	6.725.901	6.685.557	3,25%	6.655.131	8.391.085
Skagen KON-TIKI F-Class.....	1,92%	4.356.283	3.671.753	1,90%	4.349.396	4.110.204
BR S&P 500 Index Fund.....	1,31%	2.416.670	3.499.964	1,34%	2.416.670	3.938.107
Katla Global Value Fund.....	10,82%	2.567.602	3.485.918	8,45%	1.858.602	3.261.916
Janus Hend Global Eq Fund I2.....	4,66%	3.819.770	3.176.527	3,07%	3.819.770	3.777.491
Skagen M2.....	12,29%	2.232.837	2.564.892	11,40%	2.210.525	3.263.313
SL Europe Smaller Companies	1,72%	2.103.913	2.307.039	1,25%	2.103.913	3.447.853
Aðrir og smærri sjóðir.....		446.054	410.720		368.333	435.336
		<u>40.906.073</u>	<u>42.956.550</u>		<u>38.091.324</u>	<u>48.325.948</u>

Skýringar

12. Hlutdeildarskírteini og sjóðir greinast þannig (framhald):

	31.12.2022			31.12.2021		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Erlendir verðbréfasjóðir, skuldabréf:						
Amundi Funds IE(C).....	1,02%	4.618.435	4.665.312	1,01%	5.864.810	5.864.518
Pimco Income Fund.....	0,05%	3.308.210	4.409.128	0,03%	2.092.305	3.125.474
Ashmore Emerging Market Sov.....	1,88%	1.424.493	1.171.266	2,68%	2.708.725	2.685.945
Ashmore Emerging Market Corp.....	0,77%	483.440	481.387	0,37%	483.440	560.952
Aðrir og smærri sjóðir.....		0	0		335.351	336.092
		<u>9.834.577</u>	<u>10.727.094</u>		<u>11.484.631</u>	<u>12.572.981</u>
Erlendir sérhæfðir sjóðir, hlutabréf:						
Bonaccord.....	5,04%	1.424.382	1.885.592	5,15%	926.016	1.029.371
AlpInvest Co-Investment VII.....	2,31%	1.148.205	1.814.749	2,31%	1.127.584	1.868.479
Morgan Stanley Co-investment.....	2,35%	999.049	1.662.289	2,35%	304.877	1.228.809
KKR Infrastr Inv III EEA.....	1,62%	1.048.992	1.128.447	1,62%	748.296	855.452
KKR Asian III.....	0,46%	633.541	952.333	0,44%	574.570	1.143.030
Private Equity Co-Inv. opp II.....	0,79%	650.336	910.895	1,01%	371.095	483.109
KKR Americas XII.....	0,44%	555.425	897.636	0,42%	537.307	1.020.299
AlpInvest Secondaries VII.....	2,46%	703.104	820.036	2,46%	387.836	464.508
Morgan Stanley PMF VI.....	0,93%	41.734	637.290	0,93%	120.827	667.802
Crown Asia-Pacific III.....	0,51%	224.163	582.160	0,51%	236.155	620.254
HarbourVest Co-investment.....	1,07%	343.005	573.376	1,06%	349.178	736.138
Crown Global Secondaries IV.....	0,18%	304.433	505.385	0,18%	304.945	537.018
AlpInvest Secondaries VI.....	1,33%	556.455	425.042	1,33%	487.415	387.435
Partners Group USA PE.....	1,35%	166.860	392.449	1,35%	193.063	427.242
Crown Co-Investment Opp.....	0,69%	134.769	267.220	0,69%	134.769	327.294
Obligo Nord. Climate Imp. Fund III...	19,99%	224.108	224.754	0,00%	0	0
Partners Group Direct Investm.....	0,20%	116.202	152.010	0,20%	126.005	257.982
Crown Global Secondaries III	0,25%	107.309	151.818	0,25%	134.890	257.569
Crown Asia Pacific I.....	1,34%	103.360	138.084	1,34%	107.611	171.605
Aðrir og smærri sjóðir.....		88.651	255.351		117.704	488.597
		<u>9.574.085</u>	<u>14.376.913</u>		<u>7.290.145</u>	<u>12.971.993</u>
Erlendir sérhæfðir sjóðir, skuldabréf:						
Crown European Private Debt.....	0,89%	1.162.866	1.259.619	0,89%	1.162.866	1.221.599
Morgan Stanley DCOF II.....	3,32%	900.119	1.029.835	3,32%	506.178	603.528
Muznich Eur. Private Debt I.....	1,13%	803.444	769.951	1,13%	1.015.909	1.039.898
Morgan Stanley DCOF I.....	3,33%	181.721	373.426	3,33%	216.563	376.662
		<u>3.048.150</u>	<u>3.432.831</u>		<u>2.901.516</u>	<u>3.241.687</u>
Erlendir sérhæfðir sjóðir, fasteignir:						
Northern Aged Care Fund III.....	2,83%	1.148.836	1.674.951	2,83%	1.088.438	1.761.271
LCN European Fund III SLP.....	2,02%	1.322.107	1.299.608	2,02%	927.591	879.287
LEM Multifamily Fund V LP.....	2,63%	985.159	1.243.400	2,81%	1.297.950	1.800.273
Northern Aged Care Fund IV.....	5,45%	977.625	1.080.120	16,12%	437.509	481.864
Metropolitan Real Estate.....	4,53%	944.679	1.078.426	4,43%	836.545	865.303
LEM Multifamily Fund VI LP.....	3,34%	711.737	639.944	0,00%	0	0
Genesta Nordic Real Estate II.....	1,34%	176.166	303.913	1,34%	221.361	378.185
LEM Multifamily Sen. Equity IV.....	1,33%	30.610	5.096	1,27%	165.379	241.174
		<u>6.296.920</u>	<u>7.325.457</u>		<u>4.974.773</u>	<u>6.407.357</u>
Erlend hlutdeildarskírteini og sjóðir.....		<u>69.659.806</u>	<u>78.818.846</u>		<u>64.742.390</u>	<u>83.519.967</u>
Hlutdeildarskírteini og sjóðir alls		<u>80.988.611</u>	<u>92.150.824</u>		<u>76.277.374</u>	<u>97.396.578</u>

Kostnaðarverð í töflum hér að framan er skilgreint sem vegið meðalkaupverð þeirra nafnverðseininga félaga og sjóða sem eru í eigu sjóðsins í lok ársins.

Skýringar

13. Skuldabréf

Skuldabréf greinast þannig:

Skuldabréf metin á gangvirði:

	31.12.2022	31.12.2021
Ríkisvixlar og skuldabréf	15.531.660	10.905.750
Skuldabréf sveitarfélaga	10.550.394	9.074.506
Skuldabréf og vixlar lánstofnana.....	5.192.834	4.209.329
Skuldabréf félaga.....	9.913.519	6.901.656
	<u>41.188.407</u>	<u>31.091.241</u>
Skuldabréf haldið til gjalddaga og útlán:		
Ríkisvixlar og skuldabréf.....	27.945.375	25.416.844
Skuldabréf sveitarfélaga	9.508.858	9.721.132
Skuldabréf og vixlar lánstofnana.....	4.557.101	1.947.319
Skuldabréf félaga og sérhæfðra sjóða.....	19.844.610	19.204.329
	<u>61.855.945</u>	<u>56.289.624</u>
Útlán greinast þannig:		
Skuldabréf sjóðfélaga	3.277.737	3.362.539
Önnur útlán.....	4.156.714	4.567.445
	<u>7.434.450</u>	<u>7.929.983</u>
Skuldabréf alls.....	<u>110.478.802</u>	<u>95.310.848</u>

Markaðsverð skuldabréfa sjóðsins í árslok 2022 er áætlað kr. 111.617 milljónir en bókfært verð þeirra er 110.479 milljónir króna, eða um 1.138 milljónum kr. lægra en áætlað markaðsverð.

14. Afskriftarreikningur skuldabréfa

Sum skuldabréf eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftarreikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna er byggt á bestu fánlegu upplýsingum í hverju tilviki. Niðurfærslan skiptist þannig að 1.177,9 m.kr. eru vegna skuldabréfa fyrirtækja og 33,1 m.kr. vegna veðskuldabréfa. Niðurfærslan hefur verið dregin frá í fjárhæðum einstakra skuldabréfaflokka í skiptingu skuldabréfacignar.

Afskriftarreikningur útlána greinist þannig:

	31.12.2022	31.12.2021
Niðurfærslureikningur í ársbyrjun	1.174.246	652.721
Varúðarfærsla endanlega afskrifuð.....	(130.306)	0
Hækkun niðurfærslu umfram endanlegar afskriftir.....	167.025	521.526
Niðurfærslureikningur í árslok.....	<u>1.210.965</u>	<u>1.174.246</u>

15. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Hlutabréf og sjóðir.....	54.612.139	81.280.190	135.892.329
Skuldabréf.....	99.201.302	3.843.050	103.044.352
Veðlán	7.434.450	0	7.434.450
	<u>161.247.891</u>	<u>85.123.240</u>	<u>246.371.131</u>
Hlutfallsleg skipting	65,4%	34,6%	100,0%
Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:			
	31.12.2022	31.12.2021	
ISK.....	161.247.891	151.221.602	
USD.....	50.554.378	48.905.304	
EUR.....	27.086.054	32.196.642	
NOK.....	6.236.645	7.373.517	
GBP.....	1.021.409	889.161	
SEK.....	224.754	0	
	<u>246.371.131</u>	<u>240.586.227</u>	

Skýringar

16. Kröfur

	31.12.2022	31.12.2021
Kröfur á launagreiðendur:		
Óinnheimt iðgjöld.....	1.889.841	1.381.265
Aðrar kröfur:		
Aðrar kröfur.....	250.665	244.113

17. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

	Fasteignir til eigin nota	Rekstrarfjármunir og hugbúnaður	Samtals
Stofnverð í ársbyrjun.....	22.938	56.604	79.541
Afskrifað áður	(6.879)	(31.687)	(38.567)
Bókfært verð í ársbyrjun.....	16.058	24.917	40.975
Viðbót á árinu.....	1.242	5.791	7.033
Afskrifað á árinu.....	(446)	(5.437)	(5.883)
Bókfært verð í árslok.....	16.854	25.271	42.125
Afskriftarhlutföll	2%	6,7%-25%	

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við eignarhaldstíma á árinu.

Vátryggingamat eigna lífeyrissjóðsins í árslok greinist þannig:

	Fasteigna- mat	Vátrygginga- mat	Bókfært verð
Fasteignir.....	25.850	66.807	16.854
Innréttingar, áhöld og teki		39.424	25.271
	25.850	106.231	42.125

18. Handbært fé

	31.12.2022	31.12.2021
Handbært fé sjóðsins samanstendur af óbundnum bankainnstæðum		
Óbundnar bankainnstæður í íslenskum krónum.....	697.134	402.985
Óbundnar bankainnstæður í erlendra mynt.....	2.857.551	4.959.683
	3.554.685	5.362.669

19. Viðskiptaskuldir

	31.12.2022	31.12.2021
Aðrar skuldir greinast þannig:		
Ógreitt til stéttarféлага vegna innheimtu félagsgjalda	77.497	75.710
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs vegna innheimtu framlags til starfsendurhæfingar	6.548	6.473
	84.045	82.183
Áfallinn kostnaður og fyrirfr. innh. tekjur greinast þannig:		
Launatengd gjöld	12.252	9.490
Aðrar skammtímaskuldir	24.904	16.695
	37.156	26.185

Skýringar

20. Lífeyrisskuldbindingar

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum sjóðsins:

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu lífeyrissjóðsins í árslok 2022, eru endurmetnar eignir 17.395 millj. kr. lægri en áunnin réttindi sjóðsfélaga. Heildareignir, þ.e. endurmetnar eignir og núvirt framtíðariðgjöld eru 23.144 millj. kr. lægri en heildarskuldbindingar, miðað við 3,5% vexti. Skuldbindingar umfram eignir í árslok 2022 nema því 4,6%.

Eignir	31.12.2022	31.12.2021
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í ársbyrjun	434.698.622	368.422.431
Hækkun endurmetinnar eignar á árinu	47.603.949	66.276.191
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í árslok	482.302.571	434.698.622

Skuldbindingar

Skuldbindingar í ársbyrjun	446.397.404	362.948.555
Hækkun skuldbindinga á árinu	59.049.238	83.448.849
Skuldbindingar í árslok	505.446.642	446.397.404
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu.	(11.445.289)	(17.172.657)

Yfirlit um breytingu á áföllnum lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar

	31.12.2022	31.12.2021
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	222.553.693	185.305.351
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	29.391.539	15.800.376
Hækkun áunnina réttinda vegna iðgjalda ársins	13.416.278	11.138.197
Lækkun vegna greidds lífeyriss á árinu	(5.906.253)	(5.180.938)
Hækkun/(lækkun) vegna nýrra forsendna um dánartíðni	0	15.917.460
Breyting áunninn réttinda á árinu 2022	6.671.716	0
Virði nýrra réttinda á árinu 2022 umfram virði iðgjalda	1.908.252	0
Breyting vegna núvirdi rekstrarkostnaðar í áfallinni stöðu	598.565	296.933
Hækkun/(lækkun) vegna annarra breytinga	(1.825.206)	(723.686)
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok.	266.808.584	222.553.693

Samkvæmt 39. gr. laga nr. 129/1997, má ekki vera meira en 10% munur á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga og er þá miðað við mismun í hlutfalli af heildarskuldbindingu. Í sömu grein er einnig kveðið á um að hafi slíkur mismunur haldist meiri en 5% samfellt í fimm ár, beri stjórn sjóðsins að gera viðeigandi breytingar á samþykktum hans.

21. Skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum fyrir ákveðna fjárhæð sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga lækkar um 3.646 milljónir króna á milli ára. Staða skuldbindinga í árslok er sem hér greinir:

	31.12.2022	31.12.2021
Innlendir óskráðir framtaks-, skuldabréfa-, og fasteignasjóðir	2.291.680	3.352.429
Erlendir óskráðir framtaks-, skuldabréfa-, og fasteignasjóðir	6.775.227	9.389.616
	9.066.907	12.742.045

Skýringar

22. Fjármálagerningar

Flokkar fjármálagerninga

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagerninga

Fjárfestingar 2022	Gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Eignahlutar í félögum og sjóðum.....	135.892.329	0	0	135.892.329	135.892.329
Skuldabréf.....	41.188.407	7.434.450	61.855.945	110.478.802	111.617.491
Fjárfestingar samtals.....	177.080.736	7.434.450	61.855.945	246.371.131	247.509.820
Fjárfestingar 2021	Gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Eignahlutar í félögum og sjóðum.....	145.275.379	0	0	145.275.379	145.275.379
Skuldabréf.....	31.091.241	7.929.983	56.289.624	95.310.848	106.082.038
Fjárfestingar samtals.....	176.366.620	7.929.983	56.289.624	240.586.227	251.357.417

Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2022.....	137.567.591	64.389	39.448.755	177.080.736
	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2021.....	140.117.350	81.548	36.167.721	176.366.620

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 2 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 2 eru færðar fjárfestingar þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaupþilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Við mat á fjárfestingum sem falla undir stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum sérhæfðra sjóða, söluréttur eða verðmat félagsins byggt á afkomu eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Breytingar sem falla undir stig 3 á tímabilinu eru eftirfarandi:

Staða 1.1.2022	36.167.721
Keypt á árinu	6.046.999
Selt á árinu	(3.318.935)
Matsbreyting	552.971
Staða 31.12.2022	39.448.755

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins er samkvæmt lögum að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykkt og innleiðing áhættu- og áhættustýringarstefnu. Á grundvelli hennar felur stjórn forstöðumanni áhættueftirlits umsjón með framkvæmd stefunnar.

Sjóðurinn leggur áherslu á það í störfum sínum að áhættustefnan og framkvæmd hennar sé virkur þáttur í starfseminni. Stefnan tekur m.a. mið af reglugerð um eftirlitakerfi með áhættu lífeyrissjóða, nr. 590/2017, reynslu af áhættustýringu og eðli og umfangi reksturs sjóðsins.

Í áhættustefnunni er skipulag sjóðsins skilgreint, mælt fyrir um umsjón og ábyrgð er varðar framkvæmd áhættustýringar, þeir áhættuþættir sem sjóðurinn fylgist með tilgreindir sem og hvernig með þeim er fylgst. Jafnframt er í stefnunni áhættuskra með yfirliti yfir helstu áhættuþætti.

Áhætta í starfsemi sjóðsins er skilgreind, til samræmis við skilgreiningu í reglugerð nr. 590/2017, þ.e. hættuna á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem sjóðurinn skilgreinir og leiðir ekki til jafn mikillar eða meiri lækkunar skuldbindinga á sama tíma. Nær þessi áhætta bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum.

Helstu áhættuþættir í starfsemi sjóðsins eru fjárhagsleg áhætta (markaðsáhætta), mótaðilaáhætta, lífeyrstryggingaráhætta og rekstraráhætta.

Fjárhagsleg áhætta

Fjárhagsleg áhætta felst í hættunni á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á vöxtum, gengi gjaldmiðla eða virði verðbréfa. Fjárhagslegri áhættu má skipta í a) vaxta- og endurfjárfestingaráhætta, b) uppgreiðsluáhætta, c) markaðsáhætta, d) gjaldmiðlaáhætta, e) ósamræmisáhætta, f) verðbólguáhætta og g) áhættu vegna eigna utan efnahagsreiknings.

Vaxta- og endurfjárfestingaráhætta

Hættan á að breytingar á vöxtum og lögum vaxtaferils leiði til lækkunar á virði skuldabréfa. Ef vextir hækka getur sjóðurinn þurft að innleysa gengistap við sölu á skuldabréfum sem keypt voru á lægri vöxtum. Þá getur lækkandi vaxtaumhverfi leitt til lægri ávöxtunarkröfu við kaup nýrra skuldabréfa þegar núverandi skuldabréf eru á gjalddaga og þegar fjárfest er fyrir innflæði (endurfjárfestingaráhætta).

Hluti skuldabréfa sjóðsins er færður til bókar á gangvirði og hluti á upphaflegri ávöxtunarkröfu við kaup. Sá hluti sem færður er til bókar á gangvirði er næmur fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu á markaði. Hér að neðan má sjá hvaða áhrif breytingar á ávöxtunarkröfu hefur á gangvirði skuldabréfa sem færð eru til bókar á gangvirði, hreina eign og tryggingafræðilega stöðu. Annars vegar er gert ráð fyrir að ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra markaðsskuldabréfa lækki um 100 punkta og hins vegar að ávöxtunarkafan hækki um 100 punkta. 100 punkta breyting samsvarar eins prósentustigs breytingu á ávöxtunarkröfu.

Áhrif á hreina eign samtryggingardeildar til greiðslu lífeyris:

	31.12.2022 100 punkta lækkun	31.12.2022 100 punkta hækkun	31.12.2021 100 punkta lækkun	31.12.2021 100 punkta hækkun
Breyting á ávöxtunarkröfu:				
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	2.680.345	(2.428.867)	2.925.839	(2.622.864)
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	967.030	(848.105)	44.180	(36.714)
Samtals gangvirðisbreyting.....	3.647.375	(3.276.973)	2.970.019	(2.659.577)
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	250.809.132	250.809.132	246.318.114	246.318.114
Breytinga á hreinni eign.....	3.647.375	(3.276.973)	2.970.019	(2.659.577)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði.....	254.456.507	247.532.159	249.288.133	243.658.536

Í töflunni hér á eftir er sýnt hver áhrifin eru á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins. Tryggingafræðileg staða þann 31.12.2022 er -4,58% en var -2,62% þann 31.12.2021.

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar:

	31.12.2022 100 punkta lækkun	31.12.2022 100 punkta hækkun	31.12.2021 100 punkta lækkun	31.12.2021 100 punkta hækkun
Breyting á ávöxtunarkröfu:				
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	0,53%	-0,48%	0,66%	-0,59%
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	0,19%	-0,17%	0,01%	-0,01%
Samtals áhrif á tryggingafræðilega stöðu.....	0,72%	-0,65%	0,67%	-0,60%
Tryggingafræðileg staða.....	-4,58%	-4,58%	-2,62%	-2,62%
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu.....	0,72%	-0,65%	0,67%	-0,60%
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði.....	-3,86%	-5,23%	-1,96%	-3,22%

Uppgreiðsluáhætta

Hluti af skuldabréfaeign sjóðsins er með uppgreiðsluheimild. Það felur í sér uppgreiðsluáhættu sem felst í því að skuldabréf verði mögulega greidd upp fyrir lokagjalddaga og lífeyrissjóðurinn þurfi því að endurfjárfesta á lægri vöxtum.

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er sú hætta að gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum lækki. Hætta er á lækku gangvirðis eignarhluta í félögum og sjóðum. VaR (Value at Risk) er notað til að meta líkur á tilteknu tapi miðað við eignasafn sjóðsins og söguleg gögn. Staðalfrávik er notað til að meta flókt/sveiflur eignasafna og með því er unnt að skoða sviðsmyndir til að meta markaðsáhættu.

Stór hluti eigna sjóðsins er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Markaðsverðbréf mynda stærsta hluta þeirra eigna sem ætlað er að standa á móti lífeyrisskuldbindingu sjóðsins. Fjárfestingar sjóðsins í eignarhlutum í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum, en þó er hluti af fjárfestingum sjóðsins einnig í óskráðum eignum.

Áhrif 5% og 10% lækunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir sjóðsins og tryggingafræðilega stöðu er sýnd hér að neðan. Tekið skal fram að 5% og 10% hækkun á gangvirði hefur sömu áhrif en í gagnstæða átt, þ.e. til hækkunar á hreinni eign til greiðslu lífeyris og til bætingar á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins.

Áhrif á hreina eign samtryggingardeildar til greiðslu lífeyris:	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif á innlend hlutabréf, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	(2.730.607)	(5.461.214)	(2.958.625)	(5.917.250)
Áhrif á erlend hlutabréf, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	(4.064.009)	(8.128.019)	(4.305.144)	(8.610.288)
Samtals gangvirðisbreyting.....	(6.794.616)	(13.589.233)	(7.263.769)	(14.527.538)
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	250.809.132	250.809.132	246.318.114	246.318.114
Breyting á hreinni eign.....	(6.794.616)	(13.589.233)	(7.263.769)	(14.527.538)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði.....	244.014.516	237.219.899	239.054.345	231.790.576
Áhrif á tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar:	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif vegna innl. hlutabréfa, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	-0,54%	-1,08%	-0,66%	-1,33%
Áhrif vegna erlendra hlutabréfa, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	-0,80%	-1,61%	-0,96%	-1,93%
Samtals gangvirðisbreyting.....	-1,34%	-2,69%	-1,63%	-3,25%
Tryggingafræðileg staða.....	-4,58%	-4,58%	-2,62%	-2,62%
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu.....	-1,34%	-2,69%	-1,63%	-3,25%
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði.....	-5,92%	-7,27%	-4,25%	-5,88%

Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta sjóðsins felst í hættu á að sveiflur á gengi íslensku krónunnar annars vegar og erlendra myntkrossa hins vegar, geti haft neikvæð áhrif á eignastöðu sjóðsins. Meirihluti eigna sjóðsins í árslok 2022 er í íslenskum krónum en um 34,6% er í erlendum fjáreignum, fjárfestingum og handbæru fé, sem svarar til 85 milljarða króna. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur sjóðsins. Upplýsingar um gengi og útreikning á flókti taka tillit til kaupgengis Seðlabanka Íslands.

Mynt	Árslokagengi	Árslokagengi	Meðalgengi 2022	Meðalgengi 2021	Ársflókt 2022
	2022	2021			
USD.....	142,04	130,38	135,46	127,05	12,1%
EUR.....	151,50	147,60	142,33	150,19	7,5%
GBP.....	170,81	175,73	166,90	174,71	10,6%
NOK.....	14,41	14,77	14,09	14,78	12,1%
SEK.....	13,62	14,39	13,39	14,81	10,1%

Í töflunni hér fyrir neðan eru sýnd hvaða áhrif 5% og 10% styrking á gengi íslensku krónunnar gangvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á gangvirði eigna í erlendra mynt, hreina eign til greiðslu lífeyris og tryggingafræðilega stöðu miðað við stöðu eigna í viðkomandi erlendum gjaldmiðli á reikningsskiladegi. 5% og 10% veiking á gengi íslensku krónunnar hefði öfug áhrif.

Áhrif á hreina eign samtryggingardeildar til greiðslu lífeyris:	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
Styrking á gengi íslensku krónunnar:	5%	10%	5%	10%
USD.....	(2.527.719)	(5.055.438)	(2.445.265)	(4.890.530)
EUR.....	(1.354.303)	(2.708.605)	(1.609.832)	(3.219.664)
GBP.....	(51.070)	(102.141)	(44.458)	(88.916)
NOK.....	(311.832)	(623.664)	(368.676)	(737.352)
SEK.....	(11.238)	(22.475)	0	0
Samtals.....	(4.256.162)	(8.512.324)	(4.468.231)	(8.936.462)
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	250.809.132	250.809.132	246.318.114	246.318.114
Breyting á hreinni eign.....	(4.256.162)	(8.512.324)	(4.468.231)	(8.936.462)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði.....	246.552.970	242.296.808	241.849.882	237.381.651

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar:	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2021
Breyting á gangvirði:	5%	10%	5%	10%
USD.....	-0,50%	-1,00%	-0,55%	-1,10%
EUR.....	-0,27%	-0,54%	-0,36%	-0,72%
GBP.....	-0,01%	-0,02%	-0,01%	-0,02%
NOK.....	-0,06%	-0,12%	-0,08%	-0,17%
SEK.....	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Samtals.....	-0,84%	-1,68%	-1,00%	-2,00%
Tryggingafræðileg staða.....	-4,58%	-4,58%	-2,62%	-2,62%
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu.....	-0,84%	-1,68%	-1,00%	-2,00%
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði.....	-5,42%	-6,26%	-3,62%	-4,62%

Ósamræmisáætla

Ósamræmisáætla sýnir til ósamræmis í breytingum á gangvirði eigna annars vegar og skuldbindinga hins vegar. Dæmi um slíkan áhættuþátt er verðtrygging. Lífeyrisréttindi eru verðtryggðar skuldbindingar, en eignir sjóðsins eru hins vegar ekki verðtryggðar að fullu. Ýmsar eignir hafa þó eiginleika óbennar verðtryggingar. Álagsprófum og næmnigreiningum er beitt á eignir og skuldbindingar til þess að meta næmni þeirra fyrir breytingum á vöxtum, verðbólgu og öðrum þáttum sem eru sameiginlegir eignum og skuldbindingum.

Verðbólguáætla

Verðbólguáætla er sú áætla að verðbólga valdi hækkun á lífeyrisskuldbindingum umfram raunávöxtun óverðtryggðra eigna. Verðbólguáætla er viðvarandi í rekstri sjóðsins þar sem skuldbindingar eru að fullu verðtryggðar en eignasafnið er hins vegar að hluta ávaxtað í óverðtryggðum verðbréfum.

	Fjárhæð	Fjárhæð	Hlutfall af eignum	Hlutfall af eignum
Verðtryggðar eignir	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins.....	38.383.098	35.333.161	15,6%	14,7%
Skuldabréf sveitarfélaga.....	20.670.440	18.697.579	8,4%	7,8%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana, þ.m.t. sértryggð skuldabréf.....	8.222.312	6.067.325	3,3%	2,5%
Fasteignaveðtryggð lán.....	7.434.450	7.929.983	3,0%	3,3%
Skuldabréf fyrirtækja og sérhæfðra sjóða.....	28.130.119	23.980.024	11,4%	10,0%
Samtals.....	102.840.419	92.008.073	41,7%	38,2%

Áhætta vegna eigna utan efnahagsreiknings

Hætta á breytingum á undirliggjandi eignum eða skuldbindingum utan efnahags. Framvirkir gjaldmiðlasamningar, afleiður og skuldbindandi samningar um greiðslur í framtakssjóði eru dæmi um eignir og skuldbindingar utan efnahagsreiknings. Ekki eru til staðar opinir og útstandandi framvirkir gjaldmiðlasamningar og afleiður hjá sjóðnum. Upplýsingar um skuldbindingar vegna framtakssjóða er að finna í skýringu nr. 21.

Mótaðilaáætla

Mótaðilaáætla er hætta á fjárhagslegu tapi ef gagnaðili fjármálagernings stendur ekki við umsamdar skuldbindingar sínar. Mótaðilaáætla má skipta í útlánaáætla, samþjöppunaráætla, landsáætla, afhendingaráætla og uppgjörsáætla.

Með greiningu á mótaðilaáætlu er leitast við að meta hættuna á því að gagnaðilar fjármálagernings standi ekki við skuldbindingar sínar. Undir mótaðilaáætlu fellur m.a. útlánaáætla, sem er sú áhætta að mótaðilar standi ekki skil á greiðslum af fjármálagerningum. Dæmi um slíka fjármálagerninga eru skuldabréf, víxlar, skuldaviðurkenningar og innlán, en dæmi um aðra samninga sem geta falið í sér útlánaígildi eru afleiðusamningar. Útlánaáætla er m.a. metin á grundvelli mats á lánshæfi stærstu útgefenda. Vísað er í skýringu 14 varðandi sundurliðun og breytingar á varúðarfærslum og afskriftum á árinu.

Þeir mótaðilar sjóðsins sem hafa opinbera lánshæfiseinkunn eru Ríkissjóður, Arion banki hf., Íslandsbanki hf og Landsbanki hf. Ríkissjóður er með einkunnina AA- hjá Standard & Poor's þegar kemur að langtíma skuldbindingum í innlendra mynt og horfur stöðugar. Arion banki, Íslandsbanki og Landsbanki eru allir með lánshæfiseinkunn BBB frá Standard & Poor's á skuldbindingum til langs tíma og horfur jákvæðar.

	Fjárhæð	Fjárhæð	Hlutfall af eignum	Hlutfall af eignum
Útlánaáætla, lánshæfismat miðast við 31.12.2022	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
Skuldabréf með ábyrgð ríkis-, lánshæfismat S&P AA.....	44.355.463	36.836.348	18,0%	15,3%
Mótaðilar með lánshæfismat S&P, BBB.....	6.404.338	6.341.167	2,6%	2,6%
Aðrir mótaðilar með innlent lánshæfismat 1).....	35.705.376	32.804.763	14,5%	13,6%
Önnur skuldabréf.....	16.286.579	11.398.587	6,6%	4,7%
Útlán til sjóðsfélaga og annarra.....	7.727.047	7.929.983	3,1%	3,3%
Samtals.....	110.478.802	95.310.848	44,8%	39,6%

1) Þessir mótaðilar hafa verið lánshæfismetnir af ALM Verðbréfum hf. á árunum 2016-2022.

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Lífeyristryggingaráhætta

Lífeyristryggingaráhætta er hættan á því að lífeyrissjóður geti ekki staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar (greitt lífeyri) að fullu. Lífeyristryggingaráhætta má skipta í skerðingaráhættu, iðgjaldaáhættu, umhverfisáhættu, lýðfræðilega áhættu og réttindaflutningsáhættu. Til þess að meta lífeyristryggingaráhættu er m.a. horft á hlutfall lífeyris á móti iðgjöldum, aldursamsetningu sjóðfélaga og fleira.

Með því að framkvæma svokallaðar tölfraðilegar hermanir (e. simulation) á eignum og skuldbindingum sjóðsins miðað við mismunandi forsendur er hægt að meta líkur á að sjóðurinn þurfi að breyta réttindum, samanber nánari ákvæði laga og samþykka sjóðsins.

Sjóðurinn framkvæmir reglulega álagspróf með hlidsjón af reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 591/2017. Markmið með framkvæmd álagsprófsins er að meta hvort tryggingafræðileg staða sjóðsins verði undir -10% miðað við mismunandi álagsþætti. Þetta er gert þar sem að í 39. gr. laga nr. 129/1997 er kveðið á um að ef heildar tryggingafræðileg staða lífeyrissjóða án ábyrgðar, leiðir í ljós að meira en 10% munur er á milli eignalíða og lífeyrisskuldbindinga er skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum. Með sama hætti þarf að gera breytingar á samþykktum ef munurinn hefur haldist 5% eða meiri síðastliðin 5 ár.

	Trygginga- fræðileg staða	Trygginga- fræðileg staða	Breyting trygginga- fræðilegrar stöðu	Breyting trygginga- fræðilegrar stöðu
Niðurstöður álagsprófs:	31.12.2022	31.12.2021	2022	2021
Núverandi staða.....	-4,6%	-2,6%		
Tryggingafræðileg krafa lækkuð úr 3,5% í 3%.....	-14,1%	-12,8%	-9,5%	-10,2%
Líftöflur hliðrast um 2 ár.....	-8,9%	-7,0%	-4,3%	-4,4%
Örorkulíkur auknar um 10%.....	-6,1%	-4,1%	-1,5%	-1,5%
Vísitala neysliverðs hækkun ársins aukin um 0,5%.....	-4,8%	-2,8%	-0,2%	-0,2%
Gengisvísitala lækkar um 10%.....	-6,3%	-4,6%	-1,7%	-2,0%
Veðskuldabréf lækka um 10%.....	-4,7%	-2,8%	-0,1%	-0,2%
Markaðsskuldabréf lækka um 10%.....	-6,8%	-4,8%	-2,3%	-2,2%
Erlend hlutabréf lækka um 10%.....	-6,0%	-4,4%	-1,4%	-1,7%
Innlend hlutabréf lækka um 10%.....	-5,6%	-3,9%	-1,0%	-1,3%

Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er hættan á að lífeyrissjóður hafi ekki nægjanlegt laust fé til að mæta greiðsluskuldbindingum. Skipta má lausafjáraáhættu í seljanleikaáhættu og útstreymisáhættu. Seljanleikaáhætta lýtur að því að ekki sé unnt að selja tiltekna fjármálagerninga innan tiltekins tíma. Stærsti hluti eigna sjóðsins eru skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem almennt teljast til seljanlegra eigna.

Hlutfall innlána, skuldabréfa með ábyrgð ríkissjóðs og skráðra verðbréfa af eignum:

	31.12.2022	31.12.2021
Innlán	1,4%	2,2%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	17,6%	14,9%
Innlend skráð hlutabréf	12,5%	14,2%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnana og fyrirtækja	19,0%	19,4%
Erlend skráð hlutabréf	1,0%	1,0%
Innlend skráð hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum	3,3%	3,4%
Erlend skráð hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum	24,2%	24,6%
Samtals	79,0%	79,6%

Útstreymisáhætta vísar til hættunnar á því að ekki sé unnt að standa við greiðslur vegna lífeyrisskuldbindinga eða uppgjörs samninga sem sjóðurinn hefur undirgengist, t.d. vegna verðbréfavíðskipta.

Til að lágmarka útstreymisáhættu er fylgt með útstreymi greidds lífeyris og innstreymi iðgjalda og afborgana/arðgreiðslna af verðbréfum. Ef hlutfall milli lífeyris og iðgjalda er minna en 100% þýðir það að það er meira innstreymi af iðgjöldum til sjóðsins heldur en sjóðurinn greiðir út í lífeyri, þ.e. nettó innstreymi fjármagns til sjóðsins. Sjá nánar lífeyrisbyrði samtryggingar í skýringu númer 24.

Pólítísk áhætta

Pólítísk áhætta er skilgreind sem áhættan af því að aðgerðir eða aðgerðarleysi stjórnvalda auki lífeyrisbyrði sjóðsins eða skerði eignir hans, auk annarra neikvæðra áhrifa sem óvissa um mögulegar stjórnvaldsaðgerðir kann að skapa. Undir þetta falla t.a.m. breytingar á lögum eða reglum um starfsemi eða túlkun þeirra sem valda verulegum breytingum á starfsemi. Þetta kunna t.d. að vera breytingar á lögum um lífeyrissjóði, uppgjörsreglum, skattalögum, lögum um aðra aðila sem hafa áhrif á starfsemi sjóðsins, efulrliti og efulrlitsreglum og heimildum til fjárfestinga.

Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna ófullnægjandi innri verkferla, starfsmanna, kerfa eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Skipta má rekstraráhættu í starfsmannaáhættu, áhættu vegna svika, áhættu vegna upplýsingatekni, orðsporsáhættu, skjalaáhættu, áhættu vegna útivistunar og upplýsingaáhættu.

Skilvirkar leiðir til að takmarka rekstraráhættu eru skýrar innri reglur, starfslýsingar, verkferlar sem skilgreina verklag við helstu verkþætti og skýrt skipurit.

Skýringar

24. Kennitölur

Samtryggingardeild

Fimm ára yfirlit	2022	2021	2020	2019	2018
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	-4,6%	-2,6%	1,5%	-0,5%	-1,3%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	-6,5%	9,0%	8,1%	4,4%	0,6%
Ávöxtun:					
Hrein nafnávöxtun	-1,41%	16,37%	12,93%	13,17%	6,07%
Hrein raunávöxtun	-9,83%	11,00%	9,12%	10,23%	2,73%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
Síðustu 5 ára.....	4,34%	7,63%	5,52%	5,35%	4,68%
Síðustu 10 ára.....	4,79%	6,50%	5,59%	4,89%	3,32%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	39,03%	45,27%	41,49%	35,47%	32,43%
Skráð skuldabréf.....	44,08%	38,29%	43,11%	47,58%	53,12%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	16,11%	15,14%	14,19%	14,86%	12,30%
Óskráð skuldabréf.....	0,78%	1,30%	1,21%	2,07%	2,13%
Aðrar fjárfestingar.....	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	0,02%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	65,45%	62,86%	63,73%	67,96%	71,35%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	34,55%	37,14%	36,27%	32,04%	28,65%
Fjöldi:					
Fjöldi virkra sjóðfélaga	14.710	13.930	13.779	14.345	14.436
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	106.688	103.181	100.682	99.082	96.219
Fjöldi lífeyrisþega.....	9.403	9.099	8.648	8.165	7.708
Stöðugildi.....	13,6	13,5	13,3	12,4	12,3
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	66,05%	64,54%	64,45%	64,91%	64,37%
Örorkulífeyrir.....	29,62%	31,00%	31,00%	30,52%	31,02%
Makalífeyrir.....	3,31%	3,38%	3,46%	3,53%	3,52%
Barnalífeyrir.....	1,02%	1,07%	1,10%	1,04%	1,09%
Lífeyrisbyrði samtryggingardeildar.....	42,8%	44,9%	41,6%	36,5%	35,3%
Fjárhæðir á föstu verðlagi:					
Iðgjöld alls.....	14.195.323	13.000.165	13.151.456	14.024.387	13.478.192
Lífeyrir alls.....	6.049.860	5.786.903	5.433.589	5.076.738	4.734.821
Hreinar fjárfestingatekjur alls.....	(3.241.770)	37.934.884	27.060.698	24.218.950	10.473.926
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður alls.....	423.325	392.145	394.973	363.197	359.038
Hækkun á hreinni eign.....	4.480.367	44.756.002	34.383.592	32.803.402	18.858.258
Aðrar kennitölur:					
Skrifstofu og stjórnunarkostn. í % af iðgjöldum	3,0%	3,0%	3,0%	2,6%	2,7%
Hreinar fjárfestingatek. í % af meðalstöðu eigna	-1,3%	15,3%	12,3%	12,5%	6,1%
Skrifstofu og stjórnunarkostn. í % af meðalst. eigna	0,17%	0,16%	0,18%	0,19%	0,21%

Skilgreiningar:

Nafnávöxtun

Ávöxtun á meðaltali hreinnar eignar í upphafi og lok ársins.

Raunávöxtun:

Ávöxtun sjóðsins umfram verðlagsbreytingar samkvæmt vísitölu neysluverðs.

Hrein raunávöxtun:

Raunávöxtun þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá

Fjöldi virkra sjóðfélaga:

Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld á árinu

Fjöldi lífeyrisþega:

Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fengu greiddan lífeyri á árinu.

Skýringar

24. Kennitölur (framhald)

Séreignardeild

	2022	2021	2020	2019	2018
Ávöxtun sparnaðarleið 1¹⁾:					
Hrein nafnávöxtun	-5,14%	3,38%	4,59%	6,33%	0,87%
Hrein raunávöxtun	-13,24%	-1,40%	1,06%	3,57%	-2,31%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
Síðustu 5 ára.....	-2,64%	e.t.*	e.t.*	e.t.*	e.t.*
Síðustu 10 ára.....	e.t.*	e.t.*	e.t.*	e.t.*	e.t.*
*e.t.: ekki tiltækt					
Ávöxtun sparnaðarleið 2:					
Hrein nafnávöxtun	-12,14%	14,39%	13,10%	12,61%	2,86%
Hrein raunávöxtun	-19,65%	9,11%	9,28%	9,68%	-0,38%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
Síðustu 5 ára.....	0,92%	6,63%	4,57%	4,39%	3,41%
Síðustu 10 ára.....	2,76%	5,52%	4,80%	4,72%	4,16%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga leið 1:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	61,28%	45,14%	22,86%		
Skráð skuldabréf	38,72%	54,86%	77,14%		
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga leið 2:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	58,53%	55,94%	81,49%	73,80%	60,51%
Skráð skuldabréf	41,47%	44,06%	18,51%	26,20%	39,49%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga eftir gjaldmiðlum leið 1:					
Eignir í íslenskum krónum	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga eftir gjaldmiðlum leið 2:					
Eignir í íslenskum krónum	64,74%	66,40%	72,01%	72,93%	74,51%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	35,26%	33,60%	27,99%	27,07%	25,49%
Fjöldi (báðar sparnaðarleiðir):					
Fjöldi virkra sjóðfélaga í almennri séreign	190	189	200	125	97
Fjöldi virkra sjóðfélaga í tilgreindri séreign	422	445	434	446	435
Fjöldi lífeyrisþega	11	7	10	6	4
Lífeyrisbyrði séreignardeilda	27,1%	20,7%	23,3%	12,4%	15,4%

Skilgreiningar:

Nafnávöxtun

Reiknað er daglegt gengi á eignir séreignardeilda. Ávöxtun þeirra tekur því mið af breytingu á gengi á árinu.

Raunávöxtun

Ávöxtun sjóðsins umfram verðlagsbreytingar samkvæmt vísitölu neysluverðs

Hrein raunávöxtun

Raunávöxtun þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá

Fjöldi virkra sjóðfélaga

Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld á árinu

Fjöldi lífeyrisþega

Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fengu greiddan lífeyri á árinu

¹⁾ Sparnaðarleið 1 hóf starfsemi sína á vormánuðum 2018

Deildaskiptur ársreikningur 2022

Deildaskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2022

	Skýr.	Samtryggingar- deild	Séreignar- deild I	Séreignar- deild II	Samtals
Iðgjöld	3				
Iðgjöld sjóðfélaga		3.497.040	11.500	28.722	3.537.263
Iðgjöld launagreiðenda		9.919.237	31.933	118.631	10.069.801
Réttindaflutningar og endurgreiðslur		(115.117)	(151)	(4.010)	(119.277)
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði		707.536	0	0	707.536
		<u>14.008.697</u>	<u>43.282</u>	<u>143.344</u>	<u>14.195.323</u>
Lífeyrir					
Lífeyrir	4	5.906.253	13.829	36.712	5.956.794
Umsjónarnefnd eftirlauna	4	(41)	0	0	(41)
Annar beinn kostnaður vegna örorku		12.580	0	0	12.580
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð		80.527	0	0	80.527
		<u>5.999.319</u>	<u>13.829</u>	<u>36.712</u>	<u>6.049.860</u>
Fjárfestingartekjur					
Tekjur af eignarhlutum	5	(10.926.530)	(3.690)	(119.521)	(11.049.742)
Tekjur af skuldabréfum	5	7.817.453	(501)	(19.403)	7.797.550
Vaxtatekjur og gengism. af handbæru fé		19.565	64	(257)	19.372
Vaxtatekjur af iðgj. og öðrum kröfum		45.487	126	234	45.847
Fjárfestingargjöld		(51.955)	(204)	(2.639)	(54.799)
		<u>(3.095.980)</u>	<u>(4.205)</u>	<u>(141.586)</u>	<u>(3.241.770)</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður	7,8,9	422.380	60	885	423.325
		<u>422.380</u>	<u>60</u>	<u>885</u>	<u>423.325</u>
Hækkun á hreinni eign á árinu		4.491.018	25.188	(35.839)	4.480.367
Hrein eign frá fyrra ári		<u>246.318.114</u>	<u>75.585</u>	<u>1.113.181</u>	<u>247.506.880</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>250.809.132</u>	<u>100.773</u>	<u>1.077.342</u>	<u>251.987.247</u>

Deildaskiptur efnahagsreikningur 31. desember 2022

	Skýr.	Samtryggingar- deild	Séreignar- deild I	Séreignar- deild II	Samtals
Eignir					
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10,11,12,15	135.223.943	57.443	610.943	135.892.329
Skuldabréf	13,14,15	110.009.597	36.299	432.907	110.478.802
		<u>245.233.539</u>	<u>93.742</u>	<u>1.043.849</u>	<u>246.371.131</u>
Kröfur					
	16				
Kröfur á launagreiðendur		1.879.308	2.221	8.312	1.889.841
Aðrar kröfur		248.061	281	2.323	250.665
		<u>2.127.369</u>	<u>2.502</u>	<u>10.635</u>	<u>2.140.506</u>
Ýmsar eignir					
Varanlegir rekstrarfjármunir	17	42.125	0	0	42.125
Handbært fé	18	3.527.300	4.529	22.857	3.554.685
		<u>3.569.424</u>	<u>4.529</u>	<u>22.857</u>	<u>3.596.810</u>
Eignir samtals		<u>250.930.333</u>	<u>100.773</u>	<u>1.077.342</u>	<u>252.108.448</u>
Skuldir					
Viðskiptaskuldir					
	19				
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnh. tekjur		37.156	0	0	37.156
Aðrar skuldir		84.045	0	0	84.045
		<u>121.201</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>121.201</u>
Skuldir		<u>121.201</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>121.201</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls		<u>250.809.132</u>	<u>100.773</u>	<u>1.077.342</u>	<u>251.987.247</u>

Deildaskipt yfirlit um sjóðstreymi 2022

	Samtryggingar- deild	Séreignar- deild I	Séreignar- deild II	Samtals
Inngreiðslur				
Iðgjöld	12.792.902	42.556	141.039	12.976.497
Framlag ríkis til jöfnunar örorkubyrði	707.536	0	0	707.536
Vaxtatekjur	96.609	125	404	97.138
Aðrar inngreiðslur	(7.562)	2.622	5.640	700
Inngreiðslur	13.589.485	45.303	147.083	13.781.872
Útgreiðslur				
Lífeyrir	5.996.227	13.829	36.712	6.046.769
Rekstrarkostnaður	408.837	60	885	409.782
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	7.033	0	0	7.033
Aðrar útgreiðslur	51.955	204	2.639	54.799
Útgreiðslur	6.464.052	14.094	40.236	6.518.382
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	7.125.433	31.210	106.847	7.263.489
Fjárfestingarhreyfingar				
Innb. tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum	3.323.142	124	2.117	3.325.383
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(27.388.700)	(29.402)	(167.048)	(27.585.149)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	22.545.451	250	46.747	22.592.448
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	9.045.386	1.467	29.986	9.076.839
Keypt skuldabréf	(17.286.297)	(13.784)	(109.308)	(17.409.390)
Seld skuldabréf	830.612	14.649	110.552	955.814
Ráðstöfun alls	(8.930.405)	(26.696)	(86.953)	(9.044.054)
Lækkun á sjóði og veltinnlánum	(1.804.972)	4.514	19.893	(1.780.564)
Gengismunur af handbæru fé	(27.101)	0	(318)	(27.419)
Handbært fé í upphafi árs	5.359.373	14	3.282	5.362.669
Handbært fé í árslok	3.527.300	4.529	22.857	3.554.685

**Extract from the
Financial Statements 2022
in an English translation**

Report of the Board of Directors and Managing Director

Please note.

This information is translated from the financial statements which is in Icelandic. If there are discrepancies between the two versions, the Icelandic version will take priority over the translated version.

Fund's purpose

Festa Pension Fund operates according to law no. 129/1997 regarding mandatory pension coverage. The Pension Fund operates offices in three locations. The main office is in Reykjanesbær and additional offices are in Akranes and Selfoss.

Rules governing annual financial statements

The Pension Fund's annual financial statements have been prepared in accordance with rules issued by the Financial Supervisory Authority No. 335/2015, regarding the Annual Financial Statements of Pension Funds.

Number of fund members, employers and premiums received

The Fund has three divisions, a mutual pension scheme and two private pension schemes with different pay-out rules. During the year 2022, a total of 2,889 employers paid contributions to the mutual scheme on behalf of 19,234 participants. Active participants, i.e. those contributing every month of the year were 14,710. Contribution income amounted to ISK 13,301 million, representing a 19.9% increase on the previous year. Fund participants at year end were 106,688.

A total of 417 employers paid contributions to the private schemes on behalf of 274 participants in 2022. Contributions income amounted to ISK 186,6 million, representing a 11.6% increase year-on-year. Fund participants at year end are 6,394.

Number of pensioners and pension payments

Benefit payments during the year amounted to ISK 5,906 million for the mutual scheme, representing a 14.0% increase on the previous year. Beneficiaries were 11,738, of which 7,511 received retirement benefits, 3,001 received disability benefits and 1,226 received survivors benefits (including surviving spouse and children). Some participants receive more than one type of benefit payments.

Net investment income

Net investment income was ISK -3,242 million, compared with ISK 34,695 million the previous year. Operating expenses were ISK 423.3 million in 2022 compared to ISK 358,7 million the year before. Operating expenses as percentage of average asset position was 0.17% compared to 0.16% the year before. Staff positions numbered 13.6. Salaries totalled ISK 198.5 million and salary-related expenses ISK 49.5 million.

Net assets for pension payments

Net assets for pension payments for the pension fund was ISK 251,987 million, compared with ISK 247,507 million at the end of 2022, representing an increase of 1.81%. The Fund's investments were 65.5% in ISK and 34.6% in foreign currency. Holdings in companies and funds represented 55.1% of investments and bonds and cash represented 44.9% of investments. Given the underlying assets of funds, equity represented 48.6% of investments and bonds and cash represented 51.4%.

Return on investment

Unemployment decreased significantly in 2021 and this trend continued in 2022. Due to significant price increases in the real estate market and general price increases, i.a. due to the war in Ukraine, encouraged the Central Bank of Iceland to continue its interest rate hike process that started in 2021. The key interest rate was at 2% at the beginning of the year, but had reached 6% at the end of the year. Due to the interest rate hikes by the Central Bank of Iceland, the yield on bonds increased during the year. The primary bond index (NOMXIBBTA) fell by 2,9% during the year and a negative real rate of return by 11,2% when adjusted by the consumer price index which rose by 9,3%. Both domestic and foreign equities performed poorly during the year. The OMX Iceland 10 index was down 24.4%. Global equity (MSCI world) finished the year down by 17.7% in dollar terms but down by 10.6% as measured in ISK. The Icelandic krona weakened against the dollar by 8.9% and it weakened as measured against a trade weighted index by 3.9%.

Report of the Board of Directors and Managing Director

Return on investment (continued)

The real rate of return, net of costs, for the mutual scheme was -9.83% when adjusted by the consumer-price index. The five year rolling average of real rate of return is 4.34%. The real rate of return for private scheme I was -13.24% when adjusted by the consumer-price index. The five year rolling average of real rate of return for private scheme I was -2,64%. The real rate of return for private scheme II was -19.65% when adjusted by the consumer-price index. The five year rolling average of real rate of return for private scheme II is 0.92%. All bonds in the private scheme are priced at market value at year end. Inflation for the year was 9.34%.

Actuarial assessment

An actuarial assessment was undertaken on the Fund's assets and liabilities as of year-end 2022. Assets compared with total liabilities are negative by 4.6%. The premise of the assessment is that the Fund's return on assets over the coming decades will be 3.5% above the rise in the Consumer Price Index. Further information can be found in the Fund's statement of actuarial position.

Statement on corporate governance and risk management

The Pension Fund emphasises good corporate governance in formulating policy and in the everyday management of the Fund. By applying good corporate governance the Fund intends to promote increased transparency in its operation. In developing its statement of good corporate governance, the Fund took note of generally accepted principles and guidance regarding good corporate governance policies.

Its statement on corporate governance provides Fund members, premiums payers, public bodies, employees and other stakeholders with information on how the Pension Fund is governed. The statement is furthermore intended to support good management practices by the Fund and ensure its sound operation.

The Board of Directors has adopted a risk policy for the Fund with the aim of increasing the security of its operations. This policy is based on statutory requirements, FME guidelines and the Fund's formulated policy. The risk policy is based on defining risk management, which involves setting up a surveillance system enabling the Fund to analyse, measure, monitor and manage the risk in its operation wherever possible. The Board of Directors emphasises making the risk policy an active part of the Fund's activities. It is discussed each year by the Board and, as appropriate, reviewed in part or in full. Emphasis is placed on ensuring that the Board and management have good insight into the Fund's principal risk factors and that the Fund's employees are knowledgeable of their role in the process of risk management and supervision and take an active part in it. It is important that the Board of Directors, management and other employees assess risk and relevant risk factors in taking decisions as appropriate in each instance.

Publicity

In the wake of the Annual General Meeting each year, the fund publishes a report in the press on its activities during the previous year. Every six months, in March and September each year, the Fund sends its members a statement of their premium payments, together with a calculation of their accrued pension rights. The summary in March is also accompanied by a letter to Fund members, containing information on activities over the previous year. The summary in September will include information on changes to the Articles of Association at the Annual General Meeting if any. At the Annual General Meeting last year, the board of director's report, annual accounts, investment policy and actuarial valuation was presented. Information about the Fund and details of its activities, investments, asset allocation and liabilities, premiums, pension rights and loan rules can be found on its website.

Impact of uncertainty on external occupational setting

The Fund's operation in 2022 was characterized by the formulation and presentation of countermeasures due to the changed assumptions of the life expectancy calculation basis, which were confirmed by the Ministry of Finance and Economic affairs at the end of 2021. The board's proposals were presented to the representatives council of the fund's members, and approved at the fund's extra annual general meeting in September 2022. A lot of work went into the technical implementation of the changes that were approved.

Report of the Board of Directors and Managing Director

Impact of uncertainty on external occupational setting (continued)

The fund's external operating environment was characterized by high fluctuations in the securities markets, due to the war in Ukraine and the increase in commodity prices, which led to high inflation worldwide. Increased emphasis on investments in foreign currency, as well as an increasing portion of the bond portfolio being marked to market, will inevitably mean more fluctuations in the rate of return for the fund. It is worth remembering that the fund is a long term investor and should be able to withstand short term fluctuations.

The Fund's future development and prospects

In the coming years the fund will continue its mission to manage assets within the framework of the law and its investment strategy in order to cover pension obligations. Since the fund's pension burden is relatively low, the expected cash flow will be positive in the long term. The Fund will therefore continue to grow in the coming years, and with that comes certain challenges.

Festa Pension Fund has put forth information on non-financial issues in accordance with article 66. d. of act no. 3/2006 governing financial statements. Please refer to the Icelandic version of the Report of the Board of Directors.

Events after the conclusion of the financial statement

Since the end of the financial year and until the date of endorsement of the statements no events have occurred that have a significant impact on the Fund's actuarial position.

In the estimation of the Fund's Board of Directors all the information necessary to obtain a clear picture of its position at year-end, performance during the year and financial development is provided in the annual financial statements. The Board of Directors of Festa Pension Fund and its Managing Director hereby confirm the Financial Statements by means of their signatures.

Reykjavík, March 29th 2023

Board of Directors

Anna Á. Halldórsdóttir
Chairman

Sigurður Ólafsson
Vice-Chairman

Örvar Ólafsson
Board member

Eyrún Jana Sigurðardóttir
Board member

Kristín Magnúsdóttir
Board member

Þór Hreinsson
Board member

Managing Director

Gylfi Jónasson

Independent Auditor's Report

Note: This is a translation of the auditor's report accompanying the financial statements which are presented in Icelandic.

To the Board of Directors and members of Festa pension fund

Opinion

We have audited the accompanying financial statements of Festa pension fund for the year 2022, excluding the report of the board of directors and managing director.

In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position of Festa pension fund as at December 31, 2022, and of its financial performance, cash flows and actuarial position for the year then ended in accordance with Icelandic law on annual accounts and regulation on the financial statements of pension funds.

Our opinion is consistent with our additional report to the Audit Committee.

The financial statements comprise

- Report of the board of directors and managing director.
- Statement of changes in net assets for pension payments 2022.
- Balance sheet as of December 31, 2022.
- Statement of cash flows 2022.
- Statement of actuarial position as of December 31, 2022.
- Notes to the financial statements, which include significant accounting policies and other explanatory information.
- Divisional statements that include a divisional statement of changes in net assets for pension payments 2022, a divisional balance sheet as of December 31, 2022 and a divisional statement of cash flows 2022.

The report of the board of directors and managing director is excluded from the audit, refer to section reporting on other information.

Basis for opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Our responsibilities under those standards are further described in the auditor's responsibilities for the audit of the financial statements section of our report.

Independence

We are independent of Festa pension fund in accordance with Icelandic laws on auditors and auditing and the code of ethics that apply to auditors in Iceland and relate to our audit of the company's financial statements. We have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements.

To the best of our knowledge and belief, we declare that non-audit services that we have provided to the pension fund are in accordance with the applicable law and regulations in Iceland and that we have not provided non-audit services that are prohibited under Article 5.1. of Regulation (EU) No 537/2014.

We have only provided audit services to the pension fund, during the year 2022.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Independent Auditor's Report

Key Audit Matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgement, were of most significance in our audit of the financial statements of the current period. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters.

Key audit matters

Valuation of unlisted holdings in companies and funds and bonds
Refer to note 2.1 about basis of preparation, note 11 about holdings in companies, note 12 about funds, note 13 about bonds and note 22 about financial instruments.

Holdings in companies and funds amounted to ISK 135.892 million (2021: ISK 145.275 million) or the equivalent of 54% of total assets at year end 2022 and thereof are ISK 39.513 million unlisted (2021: ISK 36.249 million). Bonds amounted to ISK 110.479 million (2021: 95.311) or the equivalent of 44% of total assets at year end 2022, thereof are ISK 41.188 million at fair value and ISK 0 million unlisted at year end 2022 (2021: ISK 0 million).

These unlisted assets are categorized as level 2 and 3 of the fair value hierarchy.

Among holdings in companies and funds and bonds are unlisted assets. The value of these assets is based on management judgement, and is affected by the assumptions and models used to calculate their value, which can have a significant impact on the valuation.

Given the high level of judgement involved in determining valuation, and the significance of holdings in companies and funds and bonds, we consider the valuation of unlisted holdings in companies and funds and bonds to be a key audit matter.

Key audit matters

Valuation of pension liability

The fund's pension liability amounted to ISK 505.447 million as of December 31, 2022 (2021: ISK 446.397 million). Ratio of net assets to liabilities as of December 31, 2022 was -4.6% meaning that liabilities were greater than assets at year end (2021: -2.6%).

The pension liability is calculated by an actuary not employed at the pension fund.

Due to the complexity of the calculations the size of the account and its importance to the fund, we believe that valuation of pension liability is a key audit matter.

Audit procedures

Audit of valuation of unlisted securities included, among other things, the following factors:

- Investment process was understood and evaluated. We understood and evaluated the methodology and assumptions for valuations
- The data on which the calculation and assumptions were based on in different valuation methods were reviewed and assessed.
- We performed sampling procedures of unlisted holdings in companies and funds and bonds and utilised a PwC valuation expert to perform an independent calculation on fair value.
- We verified those cases where valuation was based on recent transaction.
- Classification of unlisted holdings in companies and funds and bonds in fair value levels was reviewed.

Related notes were reviewed.

Audit procedures

Audit of valuation of pension liability included, among others, the following factors:

- We evaluated the actuary's objectivity and competency.
- The process of the calculations was inspected
- We performed procedures on a sample to confirm inputs and calculations.
- Analytical procedures were performed on the development of the liability, assumptions and results..

Related notes were reviewed and actuarial position.

Independent Auditor's Report

Reporting on other information, including the report of the board of directors and managing director

The board of directors and managing director are responsible for other information. The other information comprises of board of directors and managing director report, an extract from the financial statements in an English translation and the annual report which we obtained prior to the date of this auditor's report.

Our opinion on the financial statements does not cover the other information, including board of directors and managing director report.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information identified above and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. In addition, in light of the knowledge and understanding of the entity and its environment obtained in the course of the audit, we are required to report if we have identified material misstatements in other information that we obtained prior to the date of this auditor's report. We have nothing to report in this respect.

With respect to the board of directors and managing director report we have, in accordance with article 104, of the Icelandic law on annual accounts reviewed that to the best of our knowledge, the report of the board of directors and managing director accompanying the financial statements includes applicable information in accordance with Icelandic law on annual accounts if not presented elsewhere in the financial statements.

Responsibilities of board of directors and the managing director

The board of directors and managing director are responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with Icelandic law on annual accounts, and for such internal control as determined necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Fund's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Fund or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so. Management must provide appropriate explanations regarding its ability to continue as going concern, if applicable, and why management applies the presumption of going concern in the preparation and presentation of the financial statements.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Fund's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with International Standards on Auditing will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with International Standards on Auditing, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.

Independent Auditor's Report

Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the company's internal control.

Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.

Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the pension fund's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the pension fund to cease to continue as a going concern.

Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

From the matters communicated with those charged with governance, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor's report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

Report on other legal and regulatory requirements

Appointment

We were appointed as auditors at the fund's annual general meeting on May, 7th 2018. Our appointment has been renewed annually at the fund's annual general meeting representing a total period of uninterrupted engagement appointment of five years.

Reykjavík, March 29th 2023

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
State Authorized Public Accountant

Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2022

	2022	2021
Premiums		
Members	3.537.263	2.937.920
Employers	10.069.801	8.372.513
Transfer of rights and repayments	(119.277)	(46.186)
Special supplementary contributions	707.536	625.725
	<u>14.195.323</u>	<u>11.889.971</u>
Pensions		
Total amount of pensions	5.956.794	5.215.584
Received from the Retirement Committee	(41)	(237)
Direct expenses from disability pensions	12.580	12.088
Contribution to Rehabilitation Fund	80.527	65.275
	<u>6.049.860</u>	<u>5.292.710</u>
Net investment income		
Net income from holdings in companies and funds	(11.049.742)	27.023.489
Net income from bonds	7.797.550	7.638.111
Interest income from bank deposits	19.372	37.024
Interest income from premiums and other claims	45.847	30.816
Investment expenses	(54.799)	(34.138)
	<u>(3.241.770)</u>	<u>34.695.304</u>
Operating expenses		
Office and management expenses	423.325	358.656
	<u>423.325</u>	<u>358.656</u>
Increase in net assets	4.480.367	40.933.908
Net assets from previous year-end	247.506.880	206.572.972
Net assets for pension payments at year-end	<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>

All amounts are in thousands of Icelandic krona

Balance sheet as of December 31, 2022

	31.12.2022	31.12.2021
Assets		
Investments		
Holdings in companies and funds	135.892.329	145.275.379
Bonds	110.478.802	95.310.848
	<u>246.371.131</u>	<u>240.586.227</u>
Claims		
Claims on employers	1.889.841	1.381.265
Other claims	250.665	244.113
	<u>2.140.506</u>	<u>1.625.378</u>
Other assets		
Operational assets	42.125	40.975
Cash equivalents	3.554.685	5.362.669
Total assets	<u>252.108.448</u>	<u>247.615.248</u>
Liabilities		
Trade creditors		
Cost incurred and income collected in advance	37.156	26.185
Other liabilities	84.045	82.183
	<u>121.201</u>	<u>108.368</u>
Net assets for pension payment at year-end	<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>
Divison of net assets for pension payments		
Mutual pension fund	250.809.132	246.318.114
Private pension fund	1.178.115	1.188.766
	<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>

Statement of Cash Flows 2022

	2022	2021
Inflow		
Premiums	12.976.497	11.361.765
Special supplementary contributions	707.536	625.725
Received interest income on cash equivalents and claims	97.138	39.273
Other inflow	700	2.150
	<u>13.781.872</u>	<u>12.028.913</u>
Outflow		
Pensions	6.046.769	5.289.393
Operating expenses	409.782	362.728
Investment in operating assets	7.033	6.526
Other outflow	54.799	34.138
	<u>6.518.382</u>	<u>5.692.786</u>
New disposable resources for investments	<u>7.263.489</u>	<u>6.336.126</u>
Investment transactions		
Received income from holdings in companies and funds	3.325.383	2.541.996
Investments in holdings in companies and funds	(27.585.149)	(48.531.592)
Sold holdings in companies and funds	22.592.448	40.289.431
Installments on bond principals and interest	9.076.839	8.931.417
Purchased bonds	(17.409.390)	(11.571.931)
Sold bonds	955.814	4.044.076
Total appropriation	<u>(9.044.054)</u>	<u>(4.296.603)</u>
(Decrease), increase in cash equivalents	(1.780.564)	2.039.524
Exchange rate difference on cash equivalents	(27.419)	33.064
Cash equivalents at beginning of year	<u>5.362.669</u>	<u>3.290.081</u>
Cash equivalents at year-end	<u>3.554.685</u>	<u>5.362.669</u>

All amounts are in thousands of Icelandic krona

 FESTA LÍFEYRISSJÓÐUR

Krossmói 4a
260 Reykjanesbæ
Sími: 420 2100
Fax: 420 2101

Austurvegi 56
800 Selfossi
Sími: 420 2100
Fax: 482 2945

Kirkjubraut 40
300 Akranesi
Sími: 420 2100
Fax: 431 2841

festa@festa.is
www.festa.is
Kt.: 571171-0239